جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب نود و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۵/۵/۱۸

رأی صادره در نود و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۵/۵/۱۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی

۱ـ برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته **رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی** با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲ـ برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته **رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی** از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تایید است

دکتر طوبی غضنفری

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مورد تایید است

دکتر محمدرضا صبری

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورد تائید است

دکتر طاهره چنگیز

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رأی صادره در نود و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۵/۵/۱۸ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر محمدرضا ظفرقندی

وزیر بهداشت،درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی

رشته: مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی

دوره: کارشناسی ارشدناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در نود و هشتمین جلسه مورخ ۱۴۰۵/۵/۱۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱ـ برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

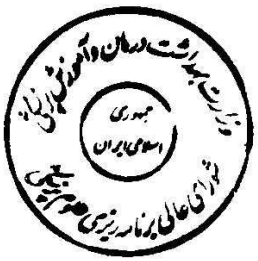
الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲ـ از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳ـ مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی
در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته

نام و نام خانوادگی	دانشگاه
خانم دکتر فیروزه زارع فراشبندی(مسئول بازنگری مقطع ارشد)	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر محمدرضا هاشمیان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی‌شاپور اهواز
خانم دکتر عذرا دائی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر علی‌حسین قاسمی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی‌شاپور اهواز
خانم دکتر لیلا نعمتی انارکی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر سیروس پناهی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتروحیده زارع گاوگانی (مسئول بازنگری مقطع کارشناسی)	دانشگاه علوم پزشکی وخدمات بهداشتی درمانی تبریز
خانم دکتر مریم شکفته	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
آقای دکتر محمدکریم صابری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی خراسان شمالی
آقای دکتر عبدالرسول خسروی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی درمانی بوشهر
خانم دکتر پرستو پارسائی محمدی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی‌شاپور اهواز
آقای دکتر محمدرضا سلیمانی(دبیر بورد هیئت ممتحنه و برنامه‌ریزی رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی)	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر حسین بیدختی	رئیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی ایران
خانم دکتر مریم اخوتی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
خانم دکتر فاطمه شیخ شعاعی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر مریم کازرانی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
آقای دکتر حسین وکیلی‌مفرد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان
آقای دکتر شهرام صدقی ایلخانلار	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر حسن اشرفی ریزی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

خانم راحله دانش‌نیا	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در سیصد و بیست و یکمین

جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۵/۱/۳۰

حاضرین :

- خانم دکتر طاهره چنگیز
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکترغلامرضا اصغری
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر مهدی کدخدازاده
- آقای دکتر محمد حسین آیتی
- آقای دکتر بهرام دارائی
- آقای دکتر سید کامران سلطانی عربشاهی
- آقای دکترعظیم میرزازاده
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر جواد وردی
- آقای دکتر کوروش وحیدشاهی
- آقای دکتر علی دل پیشه
- آقای دکتر رضا شجاعی پور
- آقای دکتر هوشنگ مهر پرور
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم
- آقای دکتر محمد بیات
- آقای دکتر مهدی وطن پور (از طرف دبیرخانه دندانپزشکی)
- آقای دکتر بهروز جنت (از طرف سازمان غذا و دارو)
- آقای دکتر امیرپاشا طبائیان
- خانم دکتر نیکو یمانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- خانم دکتر طوبی غضنفری
- خانم دکتر حوریه محمدی
- خانم دکتر شقایق حق جوی
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر سید ربابه الهامی (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- خانم دکتر صادقی پور(از طرف معاونت درمان)

مدعوین:

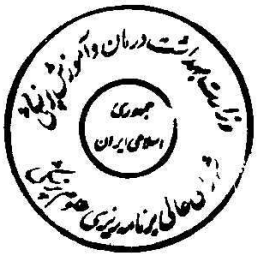
- آقای دکتر محمد رضا سلیمانی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب

برنامه آموزشی رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته

حاضرین :

- آقای دکتر محمدرضا ظفرقندی
- آقای دکتر خسرو صادق نیت
- آقای دکتر عباس عبادی
- آقای دکتر سیدسجاد رضوی
- آقای دکتر محمدرئیس زاده
- آقای دکتر بهروز جنت (به نمایندگی از طرف آقای دکتر مهدی پیرصالحی)
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر محمد رحمتی
- آقای دکتر نادر ممتازمنش
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکترغلامرضا اصغری
- آقای دکتر محمد حسین آیتی
- آقای دکتر امیراحمد اخوان
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر رضا شجاعی پور
- آقای دکتر علی دل پیشه
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- خانم دکتر طاهره چنگیز
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- خانم دکتر طوبی غضنفری
- خانم دکتر حوریه محمدی
- خانم دکتر شقایق حق جوی جوانمرد

فصل اول

برنامه آموزشی رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه

مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، علمی است که دانش‌آموختگان آن با استفاده از فناوری اطلاعات و مدیریت دانش، به فراهم‌آوری، سازماندهی، اشاعه، بازیابی و مدیریت اطلاعات و سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی می‌پردازند. این رشته با بهره‌مندی از اصول و فنون کتابداری، مدیریت دانش، فناوری اطلاعات، علم‌سنجی، ترجمان دانش، سواد اطلاعاتی و سواد سلامت، نقش مهمی در پشتیبانی از آموزش، پژوهش، پزشکی مبتنی بر شواهد و تصمیمات بالینی، و ارتقای سلامت جامعه ایفا می‌کند. همچنین از طریق مدیریت علمی بر مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و کتابخانه‌های مرکزی، دانشکده‌ای و بیمارستانی در دانشگاه‌های علوم پزشکی، زمینهٔ ارتقای جریان اطلاع‌رسانی پزشکی و درستی و صحت چرخهٔ اطلاعات سلامت را برای پزشکان، پیراپزشکان، و دانشجویان علوم سلامت و عموم مردم فراهم می‌سازند. از سوی دیگر، فلسفهٔ آموزشی مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد با این نگرش همراه است که دانش‌آموختگان این رشته علاوه بر فراگیری فنون مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، قادر خواهند بود به عنوان مشاور فنی در فعالیت‌های پژوهشی و فناوری حوزهٔ سلامت نیز مشارکت کامل داشته باشند.

یکی از رویکردهای حرفه‌ای مورد توجه در رشتهٔ مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، پاسخ به نیازهای حوزه سلامت، نیازهای جامعه، و نیز تحولات آنها از طریق بازنگری در برنامه‌های آموزشی (گرایش‌ها، محتوا، و سرفصل درس‌ها) می‌باشد. در رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی نیز با توجه به نیازهای سلامت جامعه، دلایل متعددی وجود دارند که بازنگری در برنامه‌های آموزشی را ضروری می‌سازند و در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

تدوین یا بازنگری یک برنامهٔ درسی متناسب و ایده‌آل برای رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، از یک سو، نیازمند توجه به علوم مرتبط با آن مانند پزشکی و علوم سلامت، فناوری، رسانه‌های ارتباطی، علوم ارتباطات، علوم اجتماعی، و علوم رایانه، و توجه به پیشرفت‌ها و تغییرات این علوم و نیز تغییر در نیازها و شرایط بازار کار و از سوی دیگر، نیازمند توجه به ایجاد و گسترش روندهای جدید در حوزهٔ سلامت و بالینی (مانند پزشکی مبتنی بر شواهد) و نقش‌های جدید مدیران اطلاع‌رسانی پزشکی در جامعه و نظام سلامت است. بررسی مداوم و منظم برنامه‌های آموزشی، میزان کارایی یا ناکارآمدی آن‌ها را نسبت به شرایط روز و بازار کار مشخص می‌کند و با شناسایی مشکلات موجود و ارائهٔ راهکارهای مناسب، باعث ارتقای مهارت‌های دانش‌آموختگان و همسویی آنان با نقش‌های جدید به‌منظور انطباق با شرایط روز و بازار کار خواهد شد. علاوه بر این، در رابطه با ضرورت اجرای بازنگری می‌توان به اسناد بالادستی در کشور مانند «سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، نقشهٔ جامع علمی کشور»، «نقشهٔ جامع علمی سلامت»، و «سند تحول و نوآوری آموزش پزشکی» که بر دستیابی ایران به جایگاه اول علم و فناوری و تدوین برنامه‌های درسی مطابق با نیازهای جامعه تأکید دارند، نیز استناد کرد. بنابراین، هدف از انجام این بازنگری، انطباق برنامهٔ درسی این رشته با نیازهای جامعه و حوزه سلامت است و به سفارش هیئت ممتحنه و ارزشیابی «کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی» انجام شده است تا این رشته بتواند از طریق فناوری‌های اطلاعاتی، علوم ارتباطات، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های مدیریتی، و بهره‌گیری از نظام‌های هوشمند، به اطلاع‌رسانی صحیح در قلمرو پزشکی و سلامت بپردازد. همچنین دانش‌آموختگان آن بتوانند با کسب شایستگی‌های موردنیاز، با تیم‌های بالینی همکاری و مشارکت داشته و به ارتقای فرایندهای پزشکی مبتنی بر شواهد و بازیابی اطلاعات بالینی و در نهایت بهبود ارائهٔ خدمات بهداشتی و درمانی به بیماران یاری برسانند.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

هیئت ممتحنه و ارزشیابی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۷ تصمیم به بازنگری در برنامهٔ آموزشی مقطع ارشد این رشته گرفت و کارگروهی برای انجام این مهم تعیین کرد. این کارگروه، طرح تحقیقاتی با کد اخلاق IR.MUI.NUREMA.REC.1402.052 را به تصویب رساند و با در نظر گرفتن کلیهٔ ذینفعان، شامل دانشجویان کارشناسی ارشد این رشته، دانشجویان دکتری تخصصی آن، دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد آن، اعضای هیئت علمی گروه‌های آموزشی مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، کارفرمایان مرتبط در حوزهٔ سلامت و صنایع مرتبط (مدیران کتابخانه‌ها، مدیران مراکز اطلاع‌رسانی، مدیران منابع علمی، مدیران پژوهشی، و مانند آن‌ها) و در نهایت اعضای هیئت ممتحنه و ارزشیابی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، بازنگری را انجام داد.

این بازنگری بر اساس رویکرد کیفی- توسعه‌ای و با استفاده از الگوی تعدیل‌شدهٔ «دنیس» (یکی از الگوهای مناسب برای بازنگری برنامه‌های آموزشی) انجام شد. بر اساس این الگو، چهار فاز (شامل ۱) نیازسنجی؛ ۲) تبیین توانمندی‌های مورد نیاز دانش‌آموختگان؛ ۳) اصلاح، تغییر و بازنویسی اولیهٔ برنامهٔ درسی؛ و ۴) نهایی‌سازی برنامهٔ درسی) انجام شد. برای گردآوری داده‌ها از روش‌های مختلف شامل مرور متون، مصاحبهٔ نیمه‌ساختاریافته، تکنیک دلفی، و بحث گروهی متمرکز استفاده شد. در مرحلهٔ اول، نظر همگی ذینفعان ذکرشده در بالا در خصوص برنامهٔ درسی کنونی (مصوب ۱۳۸۹) و میزان نیاز به تغییر یا حذف یا افزودن بخش‌هایی از آن، اخذ شد. در مرحلهٔ دوم، از طریق بررسی برنامه‌های درسی مشابه موجود در جهان و مقالات مرتبط و همچنین مصاحبه با ذینفعان، اقدام به شناسایی توانمندی‌های موردنیاز دانش‌آموختگان گردید. در مرحلهٔ سوم، اصلاح، تغییر و بازنویسی اولیهٔ برنامهٔ درسی از طریق فوکوس گروپ (با کارگروهی متشکل از نمایندگانی از اعضای هیئت علمی تمامی گروه‌های مجری دورهٔ ارشد، دبیر هیئت ممتحنه و ارزشیابی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، رئیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی ایران، نمایندگان دانشجویان ارشد و دکتری، و نمایندگان دانش-آموختگان این دوره) انجام شد. در موارد نیاز، برای برخی دروس از زیرکارگروه تخصصی نیز بر حسب مورد استفاده شد. در مرحلهٔ چهارم، در تاریخ ۹ و ۱۰ تیر ماه ۱۴۰۳ در جلسهٔ حضوری هیئت ممتحنه و ارزشیابی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، این برنامهٔ درسی به تائید نهایی رسید. لازم به ذکر است که آیتم اول در بازنگری برنامهٔ درسی مربوط به نام رشته است که ذینفعان با تغییر نام رشته موافق بودند. همچنین در جلسهٔ عمومی تغییر نام رشته که با همکاری انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی ایران و مشارکت کشوری دانشجویان، دانش‌آموختگان، اعضای هیئت علمی، مدیران و سیاستگذاران مربوطه، کتابداران شاغل و دیگر افراد ذینفع برگزار شد، تغییر نام به‌دست‌آمده در بازنگری کنونی تأیید شد. سپس کارگروه تغییر نام در جلسهٔ حضوری هیئت ممتحنه و ارزشیابی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در تاریخ ۱۴۰۳/۸/۱، تغییر نام را به اتفاق آراء به تائید رساند و در جلسه ۹۸ شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۵/۵/۱۸ تغییر نام برنامه آموزشی بازنگری شده با عنوان جدید مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی به تصویب رسید.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی **Medical Information Management (M.Sc.)**

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته

تعریف رشته:

مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، یک رشتهٔ علمی است که با استفاده از فناوری اطلاعات و مدیریت دانش، به فراهم‌آوری، سازماندهی، اشاعه، بازیابی و مدیریت در عرصهٔ اطلاعات و سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی می‌پردازد. این رشته با بهره‌مندی از اصول و فنون کتابداری، مدیریت دانش، فناوری اطلاعات، علم‌سنجی، ترجمان دانش، سواد اطلاعاتی و سواد سلامت نقش مهمی در پشتیبانی از آموزش، پژوهش، پزشکی مبتنی بر شواهد و تصمیمات بالینی، و ارتقای سلامت جامعه ایفا می‌کند. دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی ارشد این رشته با استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی- ارتباطی و مدیریت دانش، به ارائهٔ خدمات اطلاعاتی، مدیریت اطلاعات و دانش سلامت در نظام سلامت، و ارزیابی آن در حوزهٔ سلامت می‌پردازند و ضمن تسهیل ارتباطات سلامت، زمینهٔ ارتقای جریان اطلاع‌رسانی سلامت را برای مراجعان نظام سلامت و سیاستگذاران این حوزه فراهم می‌آورند. همچنین با کسب شایستگی‌های مورد نیاز در شش حیطه مهارت‌های ارتباطی، پژوهش و عملکرد مبتنی بر شواهد، توانایی آموزش و تدریس، دانش حوزهٔ موضوعی و محیط بالینی، ارائهٔ خدمات اطلاعاتی، و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، نقش‌های زیر را در نظام اطلاع‌رسانی سلامت کشور بر عهده می‌گیرند:

- فراهم‌آوری اطلاعات سلامت؛
- سازماندهی اطلاعات سلامت؛
- ذخیره، بازیابی، و اشاعهٔ اطلاعات سلامت؛
- مشارکت و مشاوره در انجام پژوهش‌های سلامت؛
- مدیریت و ارزیابی داده، اطلاعات و دانش سلامت؛
- اطلاع‌رسانی پزشکی و سلامت؛
- مدیریت علمی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت (مانند کتابخانه‌های بیمارستانی، ادارهٔ انتشارات و دفاتر نشریات، واحدهای علم‌سنجی، واحد ترجمان دانش و مراکز تحقیقاتی علوم سلامت، مراکز رشد و فناوری، و مانند آن‌ها).
- جستجوی اطلاعات معتبر و شواهد بالینی مرتبط با یک بیماری خاص؛
- شرکت در پژوهش‌های پزشکی و بالینی به عنوان پژوهشیار بالینی؛
- فراهم کردن اطلاعات معتبر مورد نیاز بیماران و خانوادهٔ آنان.

شرایط و نحوهٔ پذیرش در دوره:

-قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد:

- دارندگان مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد کلیه رشته های وزارت بهداشت، دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی ، کارشناسی و کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی ، علم اطلاعات و دانش شناسی (کلیه گرایش ها) ، فناوری اطلاعات ، مهندسی کامپیوتر و علوم کامپیوتر (کلیه گرایش ها) ، علوم ارتباطات (کلیه گرایش ها)

*برای کسب اطلاع از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچهٔ آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

آموزش دانشگاهی و رسمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی (عام) در نیمهٔ دوم قرن نوزدهم (۱۸۸۷) در آمریکای شمالی آغاز شد و اندیشه‌ها و روش‌های آن به تدریج به دیگر نقاط جهان انتقال و گسترش یافت. رشتهٔ کتابداری پزشکی بنا به نیاز کتابخانه‌ها و جامعهٔ پزشکی، به‌عنوان شاخه‌ای از رشتهٔ کتابداری و اطلاع‌رسانی (عام) شکل گرفته است. درسطح جهانی، ایالات متحده آمریکا نخستین کشوری بود که ضرورت تخصیص درس‌هایی با تأکید برکتابداری پزشکی برای تربیت کتابداران پزشکی را مورد توجه قرار داد و اولین درس ویژهٔ کتابداران پزشکی را در سال ۱۹۳۹ میلادی در دانشگاه کلمبیا ارائه کرد. پس از آن کشورهای آلمان، انگلستان، بریتانیا، و چین نیز گام‌هایی در زمینهٔ آموزش کتابداری پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد برداشتند.

در حال حاضر، به دلیل پیشرفت‌های روزافزون فناوری‌های اطلاعاتی- ارتباطی، مراجعان دیگر مانند گذشته به کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی مراجعهٔ حضوری ندارند و علاقمند به دریافت اطلاعات از طریق فضای مجازی هستند. به همین دلیل محتوای این رشته در برخی از دانشگاه‌های آمریکا تغییر کرده و به سمت رسانه‌های دیجیتال و ارتباطات رفته و بیشتر بر مراکز اطلاع‌رسانی پزشکی و مدیریت آن تمرکز یافته است.

در ایران، این رشته برای اولین بار در سال ۱۳۵۴ در مقطع کارشناسی‌ارشد و در دانشگاه علوم پزشکی ایران با نام **«کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی»** راه‌اندازی شد. در سال ۱۳۶۹ مقطع کارشناسی این رشته در دانشگاه علوم پزشکی ایران و با نام **«کتابداری در شاخه پزشکی»** راه‌اندازی شد. دوره دکترای تخصصی هم در سال ۱۳۹۳ با عنوان **«کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی»** و به طور هم‌زمان در دانشگاه‌های علوم‌پزشکی تهران، ایران و اصفهان تاسیس گردید. در سال ۱۴۰۵، برنامه درسی مقاطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد این رشته بازنگری و با عنوان جدید **«مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی»** تصویب شد. در حال حاضر، در مقطع کارشناسی در دانشگاه‌های علوم پزشکی آبادان، اصفهان، اهواز، ایران، بوشهر، زاهدان، کرمان، همدان و گلستان؛ در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، اهواز، ایران، بوشهر، شهید بهشتی، تبریز، تهران،کرمان، همدان، و خراسان‌شمالی؛ و در مقطع دکتری تخصصی در دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، ایران، تهران، کرمان، و تبریز پذیرش دانشجو انجام می‌شود.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان این رشته به شرح زیر می‌باشد.

- واحدهای تحت پوشش مدیریت «اطلاع‌رسانی پزشکی و منابع علمی» معاونت تحقیقات و فناوری نظیر علم‌سنجی، ترجمان دانش، انتشارات، دفاتر مجلات، رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و ...
- کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی (شامل دانشگاهی، بیمارستانی، تخصصی، و ...)
- پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی
- بیمارستان‌ها از طریق مشارکت و همیاری آموزشی و پژوهشی در تیم‌های بالینی
- واحد مدیریت دانش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور؛
- معاونت بهداشت
- معاونت آموزشی
- واحد «تحقیق و توسعه» شرکت‌های دانش‌بنیان و صنایع مرتبط با حوزه سلامت؛

فلسفه (ارزش‌ها و باورها) :

و باورهای حاکم بر این رشته عبارت‌اند از:

- پایبندی به اصول اخلاق حرفه‌ای، تعهد و مسئولیت حرفه‌ای
- احترام و تکریم ارباب رجوع
- تحقق و تسهیل حق آزادی دسترسی عادلانهٔ گروه‌های مختلف به اطلاعات و اطلاعات سلامت باکیفیت، موثق و مبتنی بر شواهد
- کمک به جریان آزاد اطلاعات سلامت در جامعه
- احترام به تنوع فرهنگی و اجتماعی کاربران اطلاعات سلامت
- کمک به ایجاد امکان دسترسی به انواع منابع اطلاعاتی سلامت
- کمک به ارتقای سواد اطلاعاتی و سلامت کاربران
- رعایت حقوق مؤلفان و کاربران اطلاعات سلامت
- رعایت محرمانگی اطلاعات مربوط به مشتریان اطلاعات سلامت
- پویایی و نوگرایی آموزشی و پژوهشی و یادگیری مادام‌العمر
- گسترش ارتباطات حرفه‌ای در سطح ملی و بین‌المللی
- گسترش ارتباطات بین‌رشته‌ای از طریق همکاری و هم‌افزایی با دیگر رشته‌های مرتبط با سلامت

دور نما (چشم‌انداز) :

این رشته، انتظار می‌رود نیروی انسانی توانمندی تربیت شود که بتواند با انجام امور اجرایی، پژوهشی، آموزشی، فناورانه، و اطلاع‌رسانی به مدیریت مراکز اطلاع‌رسانی پزشکی و کتابخانه‌های پزشکی، مراکز تحقیقاتی، مراکز رشد و فناوری، مراکز علم‌سنجی، ادارهٔ انتشارات، دفاتر مجلات، و مانند آن‌ها یاری رساند و بدین ترتیب، جایگاه این رشته را در نظام سلامت و اطلاع‌رسانی سلامت کشور بهبود بخشد. نیز انتظار می‌رود که این رشته به سطح استانداردهای بین‌المللی برسد و ضمن سرآمدی در منطقه، به پذیرش دانشجو از دیگر کشورها اقدام کند. بدین‌منظور، ضروری است که رشته مذکور با استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی- ارتباطی به حوزهٔ سلامت، بالین، و تیم‌های درمان بپیوندد و از طریق مدیریت داده‌ها، هوش مصنوعی، متاورس، پردازش ابری، واقعیت مجازی و دیگر فناوری‌های نوین، دسترسی به اطلاعات سلامت را فراهم و تسهیل کند. همچنین لازم است که دانش‌آموختگان این رشته علاوه بر آموزش مهارت‌هایی مانند استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی سلامت، شبکه‌های اجتماعی و دیگر منابع این حوزه، بتوانند با اقدام به نیازسنجی اطلاعات سلامت، به ارتقای سواد اطلاعات سلامت فرد و جامعه، اطلاع‌درمانی، و گردش اطلاعات سلامت موثق و مبتنی بر شواهد، یاری رسانند. به‌علاوه، از طریق مشارکت و مشاوره در پژوهش‌های حوزهٔ سلامت به تولید داده، علم و دانش سلامت و ارزیابی آن با استفاده از فنون علم‌سنجی کمک کنند. همچنین انتظار می‌رود طی ده سال آینده، دانش‌آموختگان این رشته، توانمندی‌های خود را در تیم‌های بالینی به ظهور برسانند و به عنوان یک عضو در تیم‌های بالینی بیمارستان‌های ایران شناخته شوند.

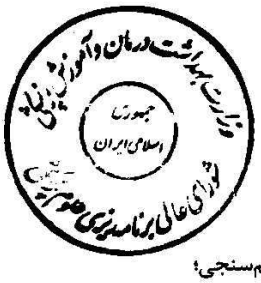
رسالت (ماموریت):

این رشته تسهیل دسترسی به منابع اطلاعات سلامت باکیفیت و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی سلامت با استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و هوش مصنوعی در جهت فراهم‌آوری، سازماندهی، ذخیره، بازیابی و اشاعهٔ اطلاعات سلامت، و کمک به گردش صحیح چرخهٔ اطلاعات سلامت است. این رشته به دلیل فلسفهٔ وجودی و ماهیت بین‌رشته‌ای خود با رشته‌های متعددی چون پزشکی و دیگر رشته‌های

علوم سلامت، و نیز جامعه‌شناسی، روانشناسی، علوم ارتباطات، فناوری و فناوری اطلاعات، انفورماتیک پزشکی، ژورنالیسم پزشکی (سلامت و رسانه)، و مانند آن‌ها ارتباط موضوعی دارد. دانش‌آموختگان رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی در مقطع کارشناسی ارشد به افرادی با تجربه و توانمند تبدیل می‌شوند که نقش کارشناسی، رهبری، مدیریتی و اجرایی خود را در حوزهٔ معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها و دیگر مؤسسات آموزشی- پژوهشی- علمی ایفا می‌کنند. از جملهٔ این وظایف می‌توان به مدیریت منابع علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و عمومی، کتابخانه‌های بیمارستانی، مراکز تحقیقاتی سلامت، مراکز رشد و فناوری، مراکز علم‌سنجی، ادارهٔ انتشارات و دفاتر مجلات، واحد مدیریت دانش معاونت‌های درمان و توسعه، مراکز اسناد دانشگاه‌ها، روابط عمومی دانشگاه‌ها، مراکز عملکرد مبتنی بر شواهد، مراکز و شرکت‌های مرتبط با سلامت (مانند کارخانه‌های داروسازی و تجهیزات پزشکی)، و ... اشاره نمود. علاوه بر آن، دانش‌آموختگان این رشته، رسالت‌های پژوهشی، آموزشی و فناورانهٔ دیگری نیز بر عهده دارند. آنان به عنوان دستیار پژوهش و مشاور اطلاعاتی در امور پژوهش به پژوهشگران سلامت و بالین یاری می‌رسانند و توانایی پاسخگویی به نیازهای اطلاعات سلامت فرد و جامعه را دارند و از طریق آموزش سواد اطلاعاتی، اطلاع‌درمانی و مشارکت در آموزش بیمار، آموزش استفاده از منابع اطلاعاتی سلامت و تولید محتوای سلامت، به تیم درمان و دانشجویان پزشکی و دیگر افراد شاغل در نظام سلامت، به این مهم عمل می‌کنند. این دانش‌آموختگان دارای مهارت‌های مبتنی بر فناوری مانند مشاوره و مشارکت در طراحی وب‌سایت، مدیریت و پردازش داده، مشاوره در طراحی نرم‌افزارها و اپلیکیشن‌های سلامت به‌منظور تحقق گردش صحیح در چرخه اطلاعات سلامت در جامعه نیز هستند. همچنین قادر هستند با بهره‌گیری از مهارت‌های ارتباطی، پژوهش و عملکرد مبتنی بر شواهد، توانایی آموزش و تدریس، دانش حوزه موضوعی و محیط بالینی، ارائه خدمات اطلاعاتی، و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، به عنوان عضوی از تیم بالینی به ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی و بهبود بیماران نیز کمک نمایند.

اهداف کلی (Aims) :

این رشته متضمن آن است که دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی ارشد مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی در پایان دورهٔ آموزشی واجد توانمندی‌های کلی زیر باشند:

- مدیریت مراکز اطلاع‌رسانی، کتابخانه‌ها و آرشیوهای سلامت؛
- مدیریت ادارهٔ انتشارات و دفاتر مجلات؛
- طراحی و مدیریت کتابخانهٔ دیجیتال و کتابخانهٔ هوشمند سلامت؛
- طراحی و مدیریت وبسایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی سلامت؛
- ذخیره و بازیابی، سازماندهی و اشاعهٔ داده‌ها و اطلاعات سلامت؛
- تحلیل و ارزیابی تولیدات علمی سلامت با استفاده از شاخص‌های ارزیابی علم و فناوری و فنون علم‌سنجی؛
- ارائهٔ خدمات مشاورهٔ اطلاعات سلامت
- بهره‌گیری از مهارت‌های ارتباطی (مانند برگزاری ژورنال کلاب‌های تیم درمان)؛
- پژوهش و عملکرد مبتنی بر شواهد (مانند مشارکت و مشاوره در پژوهش‌های حوزه سلامت و بالین از طریق مشارکت در مرورهای نظام‌مند، تدوین گایدلاین‌ها، نگارش کیس‌ریپورت‌ها)؛
- توانایی آموزش و تدریس (مانند آموزش سواد سلامت، بازیابی و دسترسی به اطلاعات سلامت، مشارکت در آموزش بیمار و اطلاع‌درمانی، و آموزش پایگاه‌های مبتنی بر شواهد به کادر درمان و دانشجویان پزشکی)؛
- دانش حوزهٔ موضوعی و محیط بالینی (مانند مدیریت منابع اطلاعاتی سلامت از طریق خلاصه‌سازی اسناد و شواهد پزشکی و نمایه‌سازی)؛

- ارائهٔ خدمات اطلاعاتی بالینی (مانند ارائهٔ بهتر اطلاعات سلامت به پزشکان، محققان، دانشگاهیان و مصرف‌کنندگان از طریق عضویت در تیم‌های درمان برای تسهیل بازیابی و دسترسی به اطلاعات بالینی در لحظه نیاز)؛
- بهره‌گیری از فناوری‌های نوین.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه

دانش‌آموختگان این رشته دارای نقش‌های چهارگانه ۱) آموزشی، ۲) پژوهشی، ۳) مدیریتی و ۴) اطلاع‌رسانی می‌باشند.

توانمندی‌ها و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارت‌اند از:

- مهارت‌های ارتباطی- تعاملی (با کاربران کتابخانه، بیماران، تیم‌های بالینی، سطوح مدیریتی، همکاران، دانشجویان، اعضای هیئت علمی، و ...)
- مهارت‌های آموزشی (آموزش به دانشجویان، بیماران، خانوادهٔ بیمار، اعضای تیم درمان، و ...)
- مهارت‌های پژوهشی (مشارکت در نگارش مقالات علمی در حوزهٔ تخصصی مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، در حوزهٔ تخصصی علم اطلاعات بالینی، در پژوهش‌های بالینی، در تولید مقالات گزارش موردی، انواع مرورهای نظام‌مند، گایدلاین، پروتکل، و ...)
- مهارت‌های تفکر انتقادی و حل مسئله (در رویارویی با چالش‌های موجود در محیط‌های آموزشی، پژوهشی، بالینی و اطلاعاتی، و ارائهٔ بازخورد مناسب)
- مهارت‌های مدیریتی (سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، سازماندهی، پایش، نظارت و کنترل، ارزشیابی) مبتنی بر شواهد (در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت؛ واحدهای مدیریت منابع، مدیریت پژوهش، مدیریت شواهد و مستندات بالینی؛ و ...)
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism) (در خصوص منابع و تجهیزات محیط کار؛ در رعایت ملاحظات اخلاقی و حرفه‌ای، رعایت اخلاق پژوهش، رعایت درستکاری و امانت‌داری؛ تعهد و مسئولیت‌پذیری؛ و ...)

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای وتوانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان وکدهای درسی مرتبط باآن‌ها

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی مرتبط
آموزشی	آموزش به دانشجویان کارشناسی به عنوان دستیار اساتید تدریس در کارگاه های آموزشی آموزش سواد اطلاعات سلامت طراحی برنامه‌های آموزشی و ارائه خدمات آموزشی ارائه و دسترس‌پذیر کردن اطلاعات سلامت و بالینی	۰۱، ۰۶، ۰۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۱۷، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۷
پژوهشی	مشارکت در تألیف و ترجمهٔ کتاب در زمینه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی سلامت و ویرایش متن و رفرنس‌های کتاب‌های سایر حوزه‌ها مشاورهٔ اطلاعاتی و مشاوره اطلاعات سلامت دستیاری و مشاور پژوهشی در تحقیقات سلامت	۰۱، ۰۷، ۱۰، ۱۱، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۱، ۲۷

	مشارکت در تولید استانداردهای منابع اطلاعاتی مبتنی بر شواهد پزشکی مشارکت در مرورهای نظام‌مند انجام ارزیابی، علم‌سنجی و دگرسنجی در علوم سلامت مشارکت در اعتبارسنجی، ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و وبسایت‌ها و مجلات دانشاه مشارکت در امور پژوهشی مراکز تحقیقاتی و کمیته پژوهش‌های دانشجویی تسهیلگری امور اجرایی مراکز رشد و فناوری مشارکت در مدیریت داده‌های پژوهشی و تسهیلگری پروژه‌های تحقیقاتی (مانند اخذ گرنت، ترجمان دانش، تهیه مستندات اخلاق در پژوهش، برگزاری همایش و ...)	
مدیریتی	مدیریت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی بیمارستانی و سلامت مدیریت واحدهای زیرمجموعه معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه‌ها (مانند مراکز تحقیقاتی، اداره علم‌سنجی، دفاتر مجلات، انتشارات، مراکز رشد و فناوری، واحد "اطلاع‌رسانی پزشکی و منابع علمی" ، واحد وبومتریکس و اعتبارسنجی، سیاستگذاری علمی و ...) مدیریت و سازماندهی اطلاعات سلامت (مانند حوادث و بلایا، مصرف‌کننده، داده‌های پژوهشی، آرشیو و سوابق سلامت و ...) مدیربت اجرایی مجلات مدیریت پروژه‌های تحقیقاتی مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، شبکه‌سازی حرفه‌ای و ارتباطات علمی مشاور و ایده‌پردازی در تیم‌های اجرای سیاست‌های سلامت تسهیلگری امور هیئت ممیزه و مستندسازی مدارک کمیته‌های ارتقای اعضای هیئت علمی تسهیلگری ارتباطات (مانند اطلاع‌رسانی، روابط عمومی، ارتباطات بین سازمانی و ارتباط با صنعت) مستندسازی و انجام امور دفتری (در حوزه‌های مختلف مانند فرهنگی، آموزش و ...)	۰۲، ۰۷، ۰۸، ۰۹، ۱۰، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۲۳، ۲۶، ۲۷
اطلاع‌رسانی	مشاوره در طراحی پایگاه‌های اطلاعاتی در زمینهٔ کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی و دیگر حوزه‌های سلامت مشاوره در طراحی سیستم‌های اطلاع‌رسانی سلامت مشاوره در راه‌اندازی کسب‌وکارهای جدید در حوزهٔ فناوری اطلاعات سلامت و مدیریت استارتاپ و کارآفرینی ارزیابی سیستم های اطلاعات سلامت نظارت و ارزیابی برنامه‌های نرم‌افزاری کتابخانه‌ای مدیریت اطلاعات و خدمات اطلاعاتی دیجیتال (مانند کتابخانه، آرشیو، مراکز سمعی-بصری، وب‌سایت، پایگاه، سیستم، مصورسازی و دیجیتال‌سازی داده‌ها و ...) تولید و مدیریت محتوای سلامت انجام امور مرتبط با فناوری اطلاعات سلامت در بیمارستان‌ها	۰۱، ۰۷، ۰۸، ۰۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills)

مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری			
	مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات
مشارکت در طراحی و تولید محتواهای آموزشی حوزهٔ سلامت	۱	۱	۱	۳
تولید محتوای آموزشی با استفاده از فناوری‌های نوین دیداری-شنیداری	۱	۱	۱	۳
تهیهٔ چکیده و نمایهٔ کتاب‌ها و مجلات	۵	۲	۵	۱۲
تدوین و ویرایش متون علمی	۱	۱	۱	۳
انجام مطالعات علم‌سنجی	۱	۱	۱	۳
برنامه‌نویسی کامپیوتری	۱	۱	-	۲
طراحی نرم‌افزارها و اپلیکیشن‌های سلامت	۱	۱	-	۲
کار با نرم‌افزارهای مدیریت منابع	۱	۱	۱	۳
طراحی وب‌سایت‌های سلامت	۱	۱	-	۲
تدوین راهبرد و انجام جستجوی پیشرفته در منابع پزشکی و سلامت	۱	۱	۱	۳

راهبردها و عرصه‌های آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- ✓ آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (Task based Education)
- ✓ آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- ✓ آموزش مبتنی بر مسئله (Problem based Education)
- ✓ آموزش جامعه‌نگر (community oriented Education)
- ✓ آموزش بیمارستانی (hospital oriented Education)
- ✓ آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based Education)

روش‌ها و فنون آموزشی:

- ✓ انواع کنفرانس‌های کلاسی
- ✓ بحث در گروه‌های کوچک
- ✓ کارگاه‌های آموزشی
- ✓ ژورنال کلاب
- ✓ مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- ✓ Problem Solving
- ✓ Flipped Classroom

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

انتظار می‌رود فراگیران

- ✓ منشور حقوقی بیماران؛(ضمیمه ۱)
- ✓ مقررات مرتبط با محیط کار؛
- ✓ مقررات مرتبط با پوشش حرفه‌ای . (ضمیمه ۲)
- ✓ تعهد و مسئولیت‌پذیری در قبال رفع نیازهای اطلاعاتی کاربران و مراجعان، فارغ از تعصب و سوگیری‌های نژادی، قومی، مذهبی و مانند آن؛
- ✓ احترام و تکریم ارباب رجوع؛
- ✓ اصول اخلاق حرفه‌ای (شامل محافظت از منابع و تجهیزات محیط کار، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای در نقد برنامه‌ها، و مانند آن)
- ✓ اصول اخلاق پژوهش.

- ✓ نمونه هایی از طرحواره های درس بیماری شناسی ۱ (ضمیمه ۳)

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان علاوه بر ارزیابی مستمر در طول نیمسال تحصیلی از طریق مشارکت و فعالیت کلاسی، پروژه‌های کلاسی یا پژوهشی، از طرق زیر نیز ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون عملی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- آزمون ۳۶۰ درجه
- ارزیابی کارپوشه (port folio) (شامل ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمون‌های انجام‌شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار، و نظایر آن)
- OSLE(Objective Structured Learning Experience)
- DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

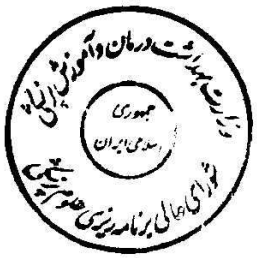
*آزمون‌های درون‌گروهی به اختیار گروه آموزشی است.

*آزمون‌های کشوری طبق مقررات کشوری انجام می‌شود.

شرایط بازنگری برنامه درسی:

به منظور همراستایی با پیشرفت‌های علم و فناوری، این برنامهٔ آموزشی (برای هر دو گرایش) باید به طور منظم و منطقی و حداقل هر ۳ سال یک‌بار با استفاده از نظرات ذینفعان (شامل اعضای هئیت علمی، مدیران و سیاستگذاران سلامت، دانشجویان، و دانش‌آموختگان این رشته) و مصوبات هیئت ممتحنه، ارزشیابی و برنامه‌ریزی (بورد) رشتهٔ مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی و بنا به پیشرفت‌های علمی رایج در این حوزه و حوزه‌های مرتبط و نیازهای نظام سلامت و بازار کار بازنگری شود.

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی
در مقطع کارشناسی ارشدناپیوسته

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

حداقل هیات علمی مورد نیاز:

گروه آموزشی مجری، از اعضای هیئت علمی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- اعضای هیئت علمی ثابت تمام‌وقت بر اساس مصوبهٔ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با تخصص‌های زیر:

- ✓ حداقل یک نفر عضو هیئت علمی تمام وقت در مرتبه دانشیاری در رشته کتابداری واطلاع‌رسانی پزشکی (مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی
- ✓ حداقل دو نفر در مرتبه استادیاری با حداقل سه سال سابقه تدریس و پژوهش در رشته کتابداری واطلاع‌رسانی پزشکی (مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی)

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

- ✓ گروه‌های بالینی
- ✓ گروه‌های پرستاری
- ✓ گروه کامپیوتر
- ✓ گروه فناوری اطلاعات سلامت و انفورماتیک پزشکی
- ✓ گروه مدیریت خدمات بهداشتی- درمانی
- ✓ گروه ژورنالیسم پزشکی
- ✓ گروه آموزش پزشکی

کارکنان آموزش‌دیدهٔ مورد نیاز برای اجرای برنامه:

- ✓ دو نفر کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی (نام قدیم) یا مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی (نام جدید) و یا یکی از گرایش‌های علوم ارتباطات

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاس‌های درس
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- بایگانی آموزش
- کتابخانه
- اتاق استادان (ترجیحاً انفرادی)
- مرکز کامپیوتر
- وبسایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی
- اتاق مخصوص دانشجویان کارشناسی ارشد (با کامپیوتر، چاپگر، و امکانات رفاهی اولیه)

فضاها و عرصه‌های اختصاصی مورد نیاز:

- کارگاه مهارت‌آموزی تخصصی گروه آموزشی

جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

- نرم‌افزارهای تخصصی رشته (طبق لیست روزآمد هر سال تحصیلی)
- اشتراک پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی مورد نیاز (طبق لیست روزآمد هر سال تحصیلی)

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

- حداقل ده رایانهٔ پرسرعت برای کارگاه مهارت‌آموزی تخصصی گروه آموزشی به همراه لوازم جانبی مانند چاپگر، دیتا پروژکتور، و...

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامهٔ آموزشی رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مشخصات دوره:

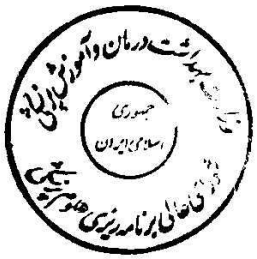
۱- نام دوره: مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی

۲- طول دوره وساختار آن: براساس آئین‌نامهٔ آموزشی دورهٔ کارشناسی ارشدناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد کل واحدهای درسی در این دوره۳۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	**۲۲ واحد**
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	**۴ واحد**
پایان‌نامه	**۶ واحد**
جمع کل	**۳۲ واحد**

جدول الف ـ دروس کمبود یا جبرانی برنامهٔ آموزشی دورهٔ کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی

۰۱	سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی*	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	
۰۲	اصول و مبانی مدیریت خطر در حوادث و بلایا**	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۰۳	زبان تخصصی انگلیسی برای علم اطلاعات بالینی و سلامت	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۰۴	زبان حرفه‌ای پزشکی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	زبان تخصصی انگلیسی برای علم اطلاعات بالینی و سلامت کد ۰۳
۰۵	آمار و اپیدمیولوژی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۰۶	بیماری‌شناسی	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	زبان تخصصی انگلیسی برای علم اطلاعات بالینی و سلامت کد ۰۳ و زبان حرفه‌ای پزشکی کد ۰۴
۰۷	کاربردهای هوش مصنوعی در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	برنامه‌نویسی پیشرفته کد ۱۳
۰۸	آشنایی با ذخیره و بازیابی مدارک پزشکی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	زبان حرفه‌ای پزشکی کد ۰۴
۰۹	سازماندهی منابع پزشکی	۲	۰/۵	۱/۵	۹	۵۱	۶۰	زبان حرفه‌ای پزشکی کد ۰۴
۱۰	مدیریت ارتباطات علمی و پژوهشی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
جمع		۲۰	۹/۵	۱۰/۵	۱۷۱	۳۴۰	۵۱۱	

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، حداکثر ۲۴ واحد از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

*گذراندن این درس برای همه دانشجویان به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی است .

** گذراندن این درس برای همه دانشجویان که قبلا آن را نگذرانیده اند، الزامی می باشد.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری(core) برنامهٔ آموزشی دورهٔ کارشناسی ارشد ناپیوسته رشتهٔ مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی

		تعداد					
۱۱	مبانی علم اطلاعات بالینی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۱۲	نیازها و رفتارهای اطلاعاتی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	مبانی علم اطلاعات بالینی کد ۱۱
۱۳	برنامه‌نویسی پیشرفته	۲	۰/۵	۱/۵	۹	۵۱	۶۰	
۱۴	سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	برنامه‌نویسی پیشرفته کد۱۳
۱۵	نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی پیشرفته	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۱۶	منابع اطلاعاتی بالینی و مبتنی بر شواهد	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۱۷	اصول بازیابی اطلاعات	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	
۱۸	اصول مدیریت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	
۱۹	روش تحقیق در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۲۰	سمینار تحقیق	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	روش تحقیق در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی کد ۱۹
۲۱	کارورزی	۲	-	۲	-	۱۳۶	۱۳۶	
۲۲	پایان‌نامه	۶	-	-	-	-	-	
جمع		۲۸						

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (Non core) برنامهٔ آموزشی دورهٔ کارشناسی ارشد ناپیوسته رشتهٔ مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی

۲۳	کتابخانه‌های هوشمند	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	
۲۴	آموزش الکترونیکی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۲۵	مطالعهٔ مستقل	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	
۲۶	کارآفرینی در اطلاعات سلامت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	
۲۷	ترجمان و کارگزاری دانش	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	
۲۸	آشنایی با نظام سلامت	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	
۲۹	اصول پزشکی مبتنی بر شواهد	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	
۳۰	تولید شواهد بالینی	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱	زبان حرفه‌ای پزشکی کد ۰۴ آمار و اپیدمیولوژی کد۰۵ منابع اطلاعاتی بالینی و مبتنی بر شواهد کد ۱۶ اصول بازیابی اطلاعات کد ۱۷
جمع		۱۶						

* دانشجو می بایست ۴ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان‌نامهٔ خود، با موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عناوین کارگاه‌های آموزشی مورد نیاز دوره:* (اجباری)

- انواع مرورهای نظام‌مند ۴ ساعت
- متاآنالیز ۴ ساعت
- نرم‌افزارهای علم‌سنجی (مانند CiteSpace, VosViewer, BibExcel و ...) هر کارگاه ۴ ساعت
- نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کیفی (مانند MAXQDA, NVivo, Atlas/ti و ...) هر کارگاه ۴ ساعت
- نرم‌افزارهای مدیریت منابع (مانند Endnote, Mendeley, Zotero و ...) هر کارگاه ۴ ساعت
- نرم‌افزارهای مدیریت پروژه (مانند Microsoft Project, Monday و ...) هر کارگاه ۴ ساعت

* گذراندن تمامی یا تعدادی از کارگاه‌های فوق با نظر استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی الزامی می‌باشد.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی **کد درس: ۰۱**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم‌افزار اسپایدر (عنکبوت)، کراولر (خزنده)، ایندکسر (نمایه‌گر)، دیتابیس (داده‌پایگاه) و رنکر (رتبه‌بند) در آن‌ها آشنا شود. نیز باید بتواند تفاوت و توانایی این نرم‌افزارها را در چند موتور جستجوگر (Bing, Yahoo, google و ..) بشناسد و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور فراجستجوگر (Meta Search engine) بتواند با روش‌های جستجو وعوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، عملگرهای بولی (Boolean operators)، کوتاه‌سازی (Truncation) کلمات کلیدی، علائم خاص مانند ستارک (asterisk)، کاربرد پرانتز، و تاثیر متقابل کلمات کلیدی برنتایج جستجو عملاً کار کند. دانشجو باید با امکانات موجود در نرم‌افزارهای مرورگر اینترنت (مانند Edge, Firefox, Chrome) آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنایی دانشجو با خدمات کتابخانهٔ دانشگاه محل تحصیل می‌باشد. آگاهی دانشجو از بانک‌های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت‌های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی (بخصوص PubMed, Cochrane)، معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations) و مجلات (Impact factor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم‌افزارهای مدیریت منابع (Reference manager) الزامی است.

شرح درس:

دراین درس دانشجو روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت، و شیوهٔ حل آن‌ها را آموزش خواهد دید و با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات، و جستجو در بعضی از سایت‌های ناشران مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو خواهد توانست جستجوی سازماندهی‌شده‌ای با مرورگرها و بانک‌های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانهٔ اختصاصی در یکی از نرم‌افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن، مجموعه منابع مورد نیاز خود برای نگارش پایان‌نامه، مقالات و گزارش‌ها را تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت‌های آن‌ها، و مقایسهٔ چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجوی بولی در جستجوگر پابمد در کلاس).
- آشنایی با نقش پنج نرم‌افزار اسپایدر (عنکبوت)، کراولر (خزنده)، ایندکسر (نمایه‌گر)، دیتابیس (داده‌پایگاه) و رنکر (رتبه‌بند) در هر موتور جستجوگر
- آشنایی با مرورگرها (مثل Edge, Firefox, Chrome) و امکانات آن‌ها
- آشنایی با ناشرین مانند Elsevier,EBSCO,Wiley,Springer
- آشنایی با بانک‌ها و منابع اطلاعاتی Web of Science,Science,Scopus,proQuest,Biological Abstract و ...
- آشنایی با پایگاه‌های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib,Iranmedex,Irandoc و ...
- روش‌های جستجو از طریق سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH)

- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-index) در بانک های اطلاعاتی ذیربط
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed ومجموعه‌ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم‌افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم‌افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. قاسمی علی‌حسین، رفیعی‌نسب فاطمه. سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی. تهران: چاپار؛ آخرین ویرایش.
۲. راهنمای هر پایگاه اطلاعاتی و موتور جستجو (مانند موارد ۳ تا ۵)
3. www.medlib.ir
4. www.proquest.com
5. www.ncbi.nlm.nih.gov

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- حل تمرین و ارائه پروژه

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- ارائهٔ پروژهٔ کلاسی ۵۰ درصد
- امتحان میان‌ترم -
- امتحان پایان ترم ۴۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس : اصول و مبانی مدیریت خطرحوادث و بلایا **کد درس: ۰۲**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم مبانی مدیریت خطر بلایا است که شامل شناخت چرخه مدیریت خطر، مفاهیم و ساختار مدیریت خطر، شناخت اصول مدیریت و برنامه ریزی بخش سلامت در مراحل کاهش آسیب آمادگی پاسخ و بازیابی در حوادث و بلایا ، اصول ابتدایی خود امدادی و دگر امدادی می باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو ضمن آشنایی و شناخت ادبیات مشترک مدیریت خطر بلایا، با مهارت‌های عملی حیاتی نظیر احیا قلبی ریوی پایه، تریاژ و . . . آشنا می شود.

رئوس مطالب : (۱۷ ساعت نظری – ۳۴ ساعت عملی)

الف: نظری(۱۷ ساعت)

- آشنایی با کلیات، مفاهیم، واژه‌ها، اهمیت و ضرورت مدیریت حوادث و بلایا
- آشنایی با مخاطرات طبیعی و انسان ساخت در جهان و ایران
- آشنایی با شیوه های پیشگیری از وقوع بلایا
- آشنایی با شیوه‌های ارتقای آمادگی برای پاسخگویی موثر به بلایا و حوادث
- آشنایی با اثرات روانشناختی بلایا و حمایت‌های روانی اجتماعی
- آشنایی با بازیابی پس از بلایا و برگشت به حالت بهتر از قبل
- آشنایی با سامانه فرماندهی سانحه و کارکردهای آن
- آشنایی با قانون و اسناد ملی مدیریت حوادث و بلایا

ب: عملی(۳۴ ساعت)

- انجام احیا پایه یک و دو نفره(استفاده از ماکت، کار با الکترو شوک خودکار خارجی AED)
- شرکت در تمرین (دور میزی، اطفا حریق .....)
- آشنایی با انجام تریاژ پایه
- ارزیابی خطر

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: زبان تخصصی انگلیسی برای علم اطلاعات بالینی و سلامت کد درس: ۰۳
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)
نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

تقویت مهارت‌های زبان انگلیسی دانشجویان در حیطه‌های شفاهی، مکالمه، درک مطلب و نوشتاری به منظور همکاری در تدوین و ارائهٔ مقالات انگلیسی در حوزهٔ علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و رشته‌های بالینی

شرح درس:

دراین درس دانشجو باید ضمن درک مقالات انگلیسی در رشتهٔ علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی، بتواند مقالات انگلیسی پزشکی و بالینی را بر اساس اصول صحیح تدوین نماید؛ جملات انگلیسی، پاراگراف و متن (Essay) را با ساختار صحیح بنویسد؛ اصول ترجمهٔ صحیح در حوزهٔ بالینی و سلامت را بداند و به کار گیرد؛ و یک مقاله را در یکی از حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی به صورت شفاهی خلاصه و ارائه کند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- آشنایی با نگارش صحیح جمله و پاراگراف، و پارافریزینگ در یک مقالهٔ انگلیسی در حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی
- آشنایی با کلیات و اصول صحیح نگارش مقاله (با تأکید بر نگارش آکادمیک) به زبان انگلیسی در حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی
- آشنایی با شیوهٔ صحیح خلاصه کردن مقالات انگلیسی در حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی
- آشنایی با شیوهٔ صحیح و اصولی ترجمهٔ مقالات انگلیسی در حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- پیاده‌سازی متن در یکی از حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی از منابع دیداری- شنیداری (با لهجه‌های مختلف) مانند پادکست، کلیپ، گزارش‌های علمی، گزیده اخبار، گزارش‌های علمی
- خلاصه کردن یک مقاله به زبان انگلیسی در یکی از حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی
- ارائهٔ شفاهی یک مقاله، مطلب درسی، پروژهٔ کلاسی، ژورنال کلاب یا همایش به زبان انگلیسی در یکی از حوزه‌های علم اطلاعات بالینی یا مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی در کلاس
- ترجمهٔ یک مقاله در یکی از حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی به فارسی و بهره‌گیری از امکانات وب و هوش مصنوعی برای ترجمهٔ متون

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

1. _Zemach Dorothy E. Academic Writing from Paragraph to essay, London, last edition.
2. _Bailey Stephen. Academic Writing: A Handbook for International Students. Last edition.
3. _Johnson Ben E. Reading Edge: Thirteen ways to inprove reading comprehension. Montano State University, last edition.
4. _Langan John. Study Skill and Reading. Atlantic Community college. Last edition.
5. _Cohen Barbara, Medical terminology, 3th edition, last edition.
6. _Glendinning Eric H. English in Medicine. ambridge, U.K.; New York: Cambridge University Press, Last version.

۶. مقالات و متون علمی انگلیسی منتشره در مجلات و سایت‌های تخصصی در یکی از حوزه‌های علم اطلاعات بالینی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و پزشکی

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

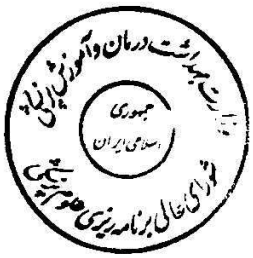
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی
- شفاهی
- تمرین و ارائه پروژه
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۲۵ درصد
- پروژه عملی ۵۰ درصد
- امتحان میان‌ترم -
- امتحان پایان ترم ۲۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: زبان حرفه‌ای پزشکی کد درس: ۰۴

پیش نیاز یا همزمان: زبان تخصصی انگلیسی برای علم اطلاعات بالینی و سلامت (کد ۰۳)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با زبان حرفه‌ای و شیوه‌های نام‌گذاری در پزشکی، همچنین آشنایی با اصطلاحات پزشکی به‌منظور ارائهٔ خدمات اطلاع‌رسانی پزشکی، راهنمایی و رفع نیازهای اطلاعاتی کاربران نظام سلامت (پزشکان، پیراپزشکان، بیماران و خانواده بیماران)

شرح درس:

دراین درس دانشجو باید ضمن شناخت اصطلاحات رایج پزشکی و استفاده از آن‌ها در مواقع لزوم، اختصارات رایج پزشکی را نیز بشناسد و در مواقع لزوم از آن‌ها استفاده نماید. همچنین بتواند اصطلاحات و اختصارات زبان حرفه‌ای پزشکی را تشخیص دهد و تحلیل نماید و زبان حرفه‌ای پزشکی مرسوم در تیم‌های درمان و محیط‌های بالینی را درک کند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- آشنایی با شیوه‌های نام‌گذاری در پزشکی
- آشنایی با پیشوندها و پسوندهای رایج در آناتومی، فیزیولوژی، رادیولوژی، آزمایش‌ها، مایعات بدن، بیماری‌های دستگاه‌های مختلف بدن و پروسیجرهای درمانی مرتبط با آن‌ها
- آشنایی با اصطلاحات رایج پزشکی در محیط‌های بالینی
- آشنایی با اختصارات رایج پزشکی در محیط‌های بالینی (بیماری‌های مرتبط با دستگاه‌های مختلف بدن، آزمایش‌ها، رادیولوژی، آناتومی، فیزیولوژی)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- تحلیل و تشخیص اصطلاحات و اختصارات زبان حرفه‌ای پزشکی با حضور در محیط واقعی بیمارستان
- تحلیل و تشخیص اصطلاحات و اختصارات زبان حرفه‌ای پزشکی در فیلم‌ها و ویدیوهای پزشکی
- تحلیل و تشخیص اصطلاحات و اختصارات زبان حرفه‌ای پزشکی در صدای ضبط‌شده از راندهای پزشکی
- پیاده‌سازی متن و ترجمهٔ فارسی یک ویدیوی پزشکی یا بخشی از یک فیلم یا پادکست مرتبط

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. مقدسی حمید. فرهنگ اصطلاحات پزشکی. تهران: واژه‌پرداز؛ ۱۴۰۱.

۲. فیلم‌ها و ویدیوهای پزشکی و صداهای ضبط شده از راندهای بالینی

3. Cohen Barbara J. Medical terminology. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins. Last edition.
4. Lloyd Margaret, Bor Robbert. Communication Skills for Medicine. Edinburgh: Elsevier, Last version.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی (آزمون سناریومحور مانند دانشجویان پزشکی به شکل تستی یا پاسخ کوتاه یا مچینگ، و ارزیابی از طریق یک برگهٔ جواب پاتولوژی یا آزمایش)
- شفاهی (به طور ارزیابی مستمر)
- تمرین و ارائه پروژه (پیاده‌سازی متن و ترجمه)

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۲۰ درصد
- پروژهٔ عملی ۴۰ درصد
- امتحان میان‌ترم ۲۰ درصد
- امتحان پایان ترم ۲۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: آمار و اپیدمیولوژی **کد درس: ۰۵**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

در این درس دانشجو با اصول و روش‌های آمار و اپیدمیولوژی و کاربردهای آن‌ها آشنا می‌شود.

شرح درس:

دانشجو تعاریف، نحوهٔ محاسبه و تفسیر اندازه‌های سنجش سلامت و بیماری را می‌آموزد؛ با انواع مطالعات در علوم پزشکی و سلامت آشنا می‌شود؛ همچنین انواع آزمون‌های آماری، انواع خطاها و سوگیری‌ها در مطالعات را می‌شناسد. دانشجویان باید با آمار استنباطی و کاربرد آن در انواع پژوهش‌های مرتبط با رشته و نیز پژوهش‌های حوزهٔ سلامت آشنا شوند، به نحوی که ضمن انجام پایان‌نامهٔ خود، قادر به همکاری در تیم‌های پژوهشی مختلف نیز باشند. همچنین توانایی استفاده از نرم‌افزارهای مختلف آماری مانند اکسل،SPSS، نرم‌افزار R، STATA ،MAXQDA ، لیزرل، آموس و مانند آن را برای تحلیل آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی به دست آورند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- تعریف و کاربرد اپیدمیولوژی
- تعریف سلامت و بیماری
- مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی (دامنه اپیدمیولوژی ـ شدت بیماری ـ مدل‌های بیماری)
- اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر در ایران و جهان
- اندازه‌های سلامت و بیماری (ریسک ، شانس و میزان)
- اندازه‌های برآورد اثر (خطر نسبی و مطلق)
- ارزیابی قدرت و محدودیت منابع مختلف اطلاعات اپیدمیولوژی
- اصول طراحی مطالعات
- مطالعات مقطعی و اکولوژیک، قدرت و محدودیت‌ها
- مطالعات کوهورت (همگروهی)، قدرت و محدودیت‌ها
- مطالعات مورد شاهدی، قدرت و محدودیت‌ها
- مطالعات مداخله‌ای، قدرت و محدودیت‌ها
- تفاوت ارتباط آماری و علیت خطای تصادفی ، تورش و مخدوش شدن در مطالعات اپیدمیولوژی
- مفاهیم حساسیت ، ویژگی و ارزش اخباری، غربالگری
- معرفی انواع آزمون‌های استنباطی (با مثال‌های مرتبط با داده‌های بالینی و مطالعات بالینی و رشتهٔ دانشجو)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- تعریف یک پرسشنامهٔ پژوهشی در SPSS، وارد کردن متغیرهای پرسشنامه در SPSS و گرفتن گزارش‌های توصیفی و استنباطی از آن (به صورت کاملاً عملی و با نظارت استاد درس)

- انجام تحلیل انواع آمار استنباطی با استفاده از نرم‌افزارهای مختلف آماری (مانند اکسل، SPSS، نرم‌افزار R، MAXQDA، STATA ، لیزرل، آموس و .... مثال‌ها مرتبط با داده‌های بالینی و مطالعات بالینی و رشتهٔ دانشجو باشند.)
- تمرین انتخاب آزمون‌های آماری متناسب با روش‌های مختلف پژوهش و تشخیص فرق بین کاربرد آن‌ها (با مثال، و با نظارت استاد درس)
- کار عملی تعیین حجم نمونه و نحوهٔ مدیریت داده‌های پرت و توزیع نرمال، برآورد حدود اعتماد میانگین جامعه (برآورد فاصله‌ای میانگین جامعه)، دستور SPSS برای برآورد حدود اعتماد میانگین جامعه (با مثال، و با نظارت استاد درس)
- انجام عملی آزمون‌های مربوط به متاآنالیز (مانند Forest Plot)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. صباغیان ح، هلاکویی نائینی ک (مترجم). اپیدمیولوزی لئون گوردیس. تهران: گپ؛ آخرین ویرایش.
۲. ملک‌افضلی ح، مجدزاده ر، فتوحی ا و همکاران. روش‌شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی.آخرین انتشار
۲. مازنر جودیت. اصول اپیدمیولوژی. ترجمه حسین ملک افضلی و کیومرث ناصری. تهران: مرکز نشر دانشگاهی، آخرین ویرایش.
۴. کاظم م، ملک‌افضلی ح، نهاپتیان و. روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی. تهران: سلمان، آخرین ویرایش.
۵. کستنباوم برایان. اپیدمیولوژی: مقدمه‌ای بر پژوهش‌های بالینی. مترجمان جلال کریمی، زیبا فرج‌زادگان، رویا کریمی. اصفهان: مانی، آخرین ویرایش.
۶. شاکری ن. آمار زیستی با رویکردی بر SPSS. تهران: نزهت شاکری، آخرین ویرایش.
۷. فیضی آوات. آمار پزشکی در یک نگاه. اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان؛ مانی؛ آخرین ویرایش.
۸. افشانی ع ر. مرجع کاربردی SPSS 20. تهران: بیشه؛ آخرین ویرایش.
۹. واگان لیون. روش‌های آماری برای متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی: رویکرد کاربردی و ساده برای درک، استفاده و تفسیر علم آمار. ترجمه محمدرضا قانع، کیوان کوشا. تهران: چاپار؛ آخرین ویرایش.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

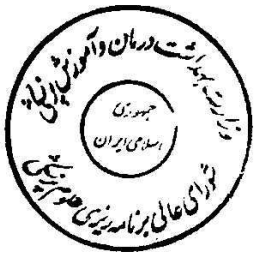
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی - شفاهی - حل تمرین

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی و حل تمرین	۱۵ درصد	پروژه نرم‌افزار آماری	۲۵ درصد
- امتحان میان‌ترم	۲۵ درصد	امتحان پایان ترم	۳۵ درصد

نام درس: بیماری‌شناسی **کد درس: ۰۶**

پیش نیاز یا همزمان: «زبان تخصصی انگلیسی برای علم اطلاعات بالینی و سلامت» و «زبان حرفه‌ای پزشکی» (کد ۰۳ و ۰۴)

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: در این درس دانشجو با کلیات بیماری، اصطلاحات و اختصارات مرتبط، شاخص‌های آزمایشگاهی مرتبط، روش‌های تشخیصی، روش‌های درمانی، داروشناسی، و ... آشنا می‌شود.

شرح درس: آشنایی با مفاهیم پایه و تخصصی پزشکی و مفاهیم مرتبط با یک بیماری شامل کلیات بیماری، اصطلاحات و اختصارات مرتبط، شاخص‌های آزمایشگاهی، روش‌های تشخیصی و درمانی، داروشناسی و ...؛ آشنایی و فراگیری روند تصمیم‌گیری و استدلال بالینی؛ آشنایی با آزمایش‌های رایج پزشکی؛ یادگیری اطلاعات مرتبط با بیماری‌های رایج و کلیات داروشناسی مرتبط با آن. یادگیری در این درس مبتنی بر شکل‌گیری طرحواره (اسکریپت) در ذهن یادگیرنده خواهد بود. روش تدریس، بسته‌ای (ماژولار) است (رجوع کنید به نمونه در پیوست ۴ در انتهای برنامهٔ درسی تدوین‌شده) و به نحوی به انجام می‌رسد که کلیهٔ موارد مرتبط با یک بیماری، پوشش داده شود؛ سپس بسته پایان می‌پذیرد و به بستهٔ بعدی پرداخته خواهد شد. هر بسته ابتدا با نشانه‌شناسی و روش تشخیص بالینی و آزمایشگاهی شروع می‌شود، سپس اصطلاحات و اختصارات لازم در آن بیماری تدریس می‌گردد، و در انتها به عنوان متمم، روند بیماری‌زایی (پاتوفیزیولوژی) مختصراً شرح داده خواهد شد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۳۴ ساعت)

- Gastroesophageal Reflux Disease
- Cholelithiasis
- Deep Vein Thrombosis (DVT)
- Acute Pericarditis
- Tension- Type Headache
- Dyspnea

- یک بیماری شایع مربوط به هر یک از دستگاه‌های بدن (دستگاه تنفسی، دستگاه ادراری و مانند آن)
- یک بیماری شایع مربوط به هر یک از گروه‌های سنی (نوزادان، کودکان، سالمندان و مانند آن)
- بیماری‌های شایع جهانی طبق اعلام سازمان بهداشت جهانی (مانند بیماری‌های متابولیک و ...)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- روند تصمیم‌گیری و استدلال بالینی برای هر مورد به صورت عملی و طبق طرح درس نمونه در پیوست ۴ و سناریوهای پزشکی انجام می‌شود تا دانشجویان به طور عملی بیماری‌ها، اصطلاحات، آزمایش‌ها، داروها، روندها و اقدامات، و سایر موارد مرتبط با هر بیماری را فراگیرند.

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. برونر و سودارث. بیماری‌های داخلی و جراحی. آخرین ویرایش.
۲. اصول جراحی شوارتز. آخرین ویرایش.

۳. نمونهٔ پیوست در انتهای این برنامهٔ درسی (پیوست ۴).
۴. شهرستانی، محمدرضا. کلیات پزشکی. آخرین ویرایش.
۵. نوبهار، منیر و عباسعلی وفایی. کلیات پزشکی ۱ و ۲: طبق سرفصل واحد درسی کلیات پزشکی. آخرین ویرایش
۶. ولیانی، محبوبه. کلیات پزشکی. آخرین ویرایش.
7. Wiese J. Clinical Teaching Scripts for Inpatient Medicine.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی (تستی- تشریحی بر اساس سناریوهای پزشکی)
- شفاهی (در مورد مفاهیم و اصطلاحات پایه به شکل ارزیابی مستمر)
- فعالیت کلاسی
- OSCE (Objective Structured Clinical Examination)
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی و حل تمرین‌های سناریومبنا ۴۰ درصد
- انجام پروژهٔ کلاسی ۱۰ درصد
- امتحان میان‌ترم ۲۵ درصد
- امتحان پایان ترم ۲۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: کاربردهای هوش مصنوعی در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی **کد درس: ۰۷**

پیش نیاز یا همزمان: برنامه‌نویسی پیشرفته (کد ۱۳)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم پایه و کاربردی هوش مصنوعی در زمینه‌های مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، افزایش مهارت دانشجویان در حوزهٔ هوش مصنوعی و سیستم‌های خبره، و درک ارزش افزودهٔ ابزارهای هوش مصنوعی در ابعاد مختلف اطلاع‌رسانی پزشکی است.

شرح درس:

آشنایی و کار عملی دانشجو در جستجوی هدفمند در پایگاه‌های اطلاعاتی؛ تحلیل و ارزیابی اطلاعات بازیابی‌شده؛ خدمات فنی و سازماندهی اطلاعات پزشکی؛ خدمات اطلاع‌رسانی پزشکی؛ نشر و توزیع و گردش اطلاعات پزشکی؛ آشنایی با کاربرد هوش مصنوعی در ایجاد و توسعهٔ سیستم‌های پشتیبان تصمیم‌گیری؛ آشنایی با مسائل اخلاقی، قانونی و امنیتی مرتبط با کاربرد هوش مصنوعی در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی؛ توانایی تحلیل و ارزیابی کاربردهای هوش مصنوعی در زمینه‌های مختلف مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- اطلاعات در حوزهٔ پزشکی و سلامت؛ مسئولیت‌پذیری و شفافیت در سامانه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی؛ اثرات اجتماعی و اخلاقی هوش مصنوعی در حوزه‌های پزشکی و سلامت؛ پایگاه‌های اطلاعاتی و قوانین مرتبط با هوش مصنوعی)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در مدیریت و سازماندهی اطلاعات پزشکی
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در بازیابی اطلاعات پزشکی و تحلیل داده‌های بازیابی‌شده
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی برای ارائهٔ خدمات مرجع هوشمند
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در توزیع و گردش اطلاعات پزشکی و سلامت در جامعه و ارائهٔ خدمات اطلاع‌رسانی پزشکی
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در مدیریت مجموعهٔ کتابخانه و مدیریت دانش سلامت
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در پژوهش‌های حوزهٔ پزشکی و سلامت
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در نمایه‌سازی و خلاصه‌سازی شواهد پزشکی و بالینی
- کار عملی با ابزارهای هوش مصنوعی در تحلیل و استخراج دانش از متون پزشکی
- کار عملی با سیستم‌های هوشمند پشتیبان تصمیم‌گیری در پزشکی
- توسعهٔ مهارت‌های برنامه‌نویسی در حوزهٔ هوش مصنوعی با استفاده از ابزارهای مناسب (عملی)
- طراحی و توسعهٔ سامانه‌های هوشمند مبتنی بر هوش مصنوعی برای مدیریت، سازماندهی، بازیابی اطلاعات پزشکی و ارائهٔ خدمات اطلاع‌رسانی پزشکی (عملی)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. ویتبای، بلی (۱۳۹۶). هوش مصنوعی به زبان ساده. ترجمه حسین مجدفر، آوا بهرامی. تهران: سبزان.

۲. طوسی‌زاده، س و ربانی، م (۱۴۰۰). مفاهیم نوین هوش مصنوعی در حوزه سلامت. مشهد: میدیا.

۳. لوری، تام (۱۴۰۳). هوش مصنوعی در سلامت. ترجمه احمدروزبهانی، زهره روزبهانی. تهران: دانشگاه علوم پزشکی هوشمند.

۴. مصوری حسام، حسینی‌نسب علی، ایزدی امیررضا، اقبالی فولاد. اصول هوش مصنوعی در پزشکی: آشنایی با مفاهیم، رویکردها و چالش‌های هوش مصنوعی. تهران: مرکز تحقیقات هوش مصنوعی در علوم پزشکی؛ ۱۴۰۲.

5. _Jackson, P. Introduction to Artificial Intelligence. 2nd edition, 2018.
6. _Saad, Inès, Camille Rosenthal-Sabroux, Faiez Gargouri, Salem Chakhar, Nigel Williams, and Ella Haig. "Advances in Information Systems, Artificial Intelligence and Knowledge Management." (2024).
7. _Frické, M., 2023. Artificial Intelligence and Librarianship. SoftOption.
8. _Griffey J, Yelton A, Kim B, Boman C. Artificial intelligence and machine learning in libraries. ALA TechSource; 2019.
9. _Pickering, Ruth, and Matthew Ismail. "Artificial Intelligence in Libraries and Publishing." The Charleston Conference-ATG Media, 2022.

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی
- فعالیت عملی و پروژهٔ کلاسی
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۴۰ درصد
- انجام پروژهٔ کلاسی ۱۰ درصد
- امتحان پایان ترم ۲۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: آشنایی با ذخیره و بازیابی مدارک پزشکی کد درس: ۰۸
پیش نیاز یا همزمان: زبان حرفه‌ای پزشکی (کد ۰۴)
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)
نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: در این درس دانشجو با ذخیره و بازیابی مدارک پزشکی آشنا خواهد شد، به نحوی که بتواند از نظام‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها (مانند ICD) استفاده نماید.

شرح درس:
آشنایی با بخش‌های مختلف پروندهٔ الکترونیک سلامت و انواع سیستم‌های اطلاعات بیمارستانی و بالینی؛ آشنایی با نظام‌های اطلاعاتی سلامت داخل کشور؛ آشنایی با نظام‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها؛ آشنایی با نظام‌های ثبت اطلاعات.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- آشنایی با نظام‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها با تأکید بر ICD
- آشنایی با سیستم‌های اطلاعات بیمارستانی (انواع داده‌ها و زیرسیستم‌ها)
- آشنایی با ساختار پرونده پزشکی بیمار (چاپی و الکترونیکی)
- آشنایی با پروندهٔ الکترونیک سلامت و انواع آن
- آشنایی با عناصر اطلاعاتی و داده‌های درون پرونده (شامل فرم‌های اصلی پروندهٔ پزشکی، فرم‌های اختصاصی، فرم‌های آزمایشگاهی، داده‌های مربوط به بخش‌های پاراکلینیکی بیمارستان)
- آشنایی با نظام‌های بازیابی اطلاعات سلامت در داخل کشور (سیب، سپاس و ...)
- آشنایی با نظام‌های ثبت اطلاعات (رجیستری)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- کار عملی با سیستم اطلاعات بیمارستانی (ثبت اطلاعات، جستجو، و گزارش‌گیری)
- کار عملی با پروندهٔ پزشکی بیمار و استخراج اطلاعات از آن
- جستجو در نظام‌های بازیابی اطلاعات سلامت داخل کشور (سیب، سپاس و ...)
- کار عملی با نظام‌های ثبت اطلاعات (رجیستری)
- حضور در واحد فناوری اطلاعات، مدیریت اطلاعات سلامت بیمارستان به منظور تسلط بر آموخته‌های نظری و انجام کار عملی
- گزارش‌گیری از یک موضوع بالینی تعیین‌شده توسط استاد از سیستم اطلاعات بیمارستانی برای تدوین یک مقالهٔ گزارش موردی فرضی (پروژهٔ عملی)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. دانیالی افسانه. مدیریت بخش مدارک پزشکی. شیراز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز. آخرین ویرایش. ICD

۲. صفدری رضا. سیستم‌های اطلاعات سلامت الکترونیک. انتشارات جعفری. آخرین ویرایش.

۳. ویگر کارن. سیستم های اطلاعات مراقبت سلامت (وگر). ترجمه فرحناز صدوقی. تهران: حیدری، ۱۳۹۸

۴. صدوقی فرحناز. فناوری مدیریت اطلاعات سلامت. تهران: جعفری، ۱۳۹۰.

5. Davis, Nadinia A. Foundations of health information management. St. Louis, Missouri: Isevier, 2017.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

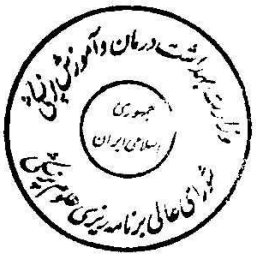
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی
- فعالیت کلاسی
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۵ درصد
- انجام پروژهٔ کلاسی	۳۵ درصد
- امتحان میان‌ترم	۲۵ درصد
- امتحان پایان ترم	۲۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: سازماندهی منابع پزشکی **کد درس: ۰۹**

پیش نیاز یا همزمان: زبان حرفه‌ای پزشکی (کد ۰۴)

تعداد واحد: ۲ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: در این درس دانشجویان با اصول و روش‌های فهرست‌نویسی و رده‌بندی در محیط چاپی و الکترونیکی به منظور مدیریت و سازماندهی منابع پزشکی آشنا می‌شوند.

شرح درس: یادگیری فهرست‌نویسی توصیفی و موضوعی با تأکید بر منابع پزشکی؛ یادگیری رده‌بندی منابع با تأکید بر منابع پزشکی؛ آشنایی با ابزارهای چاپی و آنلاین سازماندهی اطلاعات با تأکید بر منابع پزشکی؛ آشنایی با سازماندهی منابع غیرکتابی با تأکید بر منابع الکترونیکی.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری- ۵۱ ساعت عملی)

الف. نظری (۹ ساعت نظری)

- آشنایی با نقاط بازیابی در پیشینه‌های کتابشناختی (قواعد مربوط به انواع سرشناسه و شناسه‌های افزوده، استاندارد ISBD برای انواع منابع، کنترل مستندها، فهرست‌نویسی موضوعی)
- آشنایی با فهرست‌نویسی موضوعی (با تأکید بر حوزهٔ پزشکی)
- آشنایی با MeSH و اصطلاحنامهٔ پزشکی فارسی
- آشنایی با رده‌بندی کتابخانهٔ ملی پزشکی آمریکا (NLM) و رده‌بندی کنگره (با تأکید بر رده R)
- آشنایی با نظام‌های اطلاعاتی برخط (آنلاین) مرتبط با سازماندهی اطلاعات پزشکی (مانند MeSH Browser، لوکیتور پلاس، و ...)

ب. عملی (۵۱ ساعت عملی)

- انتخاب و تعیین نقاط بازیابی در پیشینه‌های کتابشناختی (قواعد مربوط به انواع سرشناسه و شناسه‌های افزوده، استاندارد ISBD برای انواع منابع، کنترل مستندها، فهرست‌نویسی موضوعی به طور عملی)
- کار عملی فهرست‌نویسی موضوعی با ابزارهای پزشکی و غیرپزشکی مرتبط
- کار عملی با MeSH و اصطلاحنامهٔ پزشکی فارسی
- کار عملی با رده‌بندی کتابخانهٔ ملی پزشکی آمریکا (NLM) و رده‌بندی کنگره (با تأکید بر رده R)
- کار عملی با نظام‌های اطلاعاتی برخط (آنلاین) مرتبط با سازماندهی اطلاعات پزشکی (مانند MeSH Browser، لوکیتور پلاس، ...)
- سازماندهی مواد غیرکتابی با تأکید بر منابع الکترونیکی (به طور عملی)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. مقدمهٔ سرعنوان‌ها و ابزارهای فهرستنویسی و رده‌بندی

۲. مقدمهٔ گسترش‌های فارسی رده‌بندی کنگره

۳. وبسایت‌های NLM، MeSH Browser، بخش MeSH از پایگاه‌های NCBI

۴. پوراحمد علی‌اکبر، حسنی محمدرضا. فهرستنویسی موضوعی: اصول و روش‌ها. تهران: نشر کتابدار، آخرین ویرایش.

۵. مدیرامانی پروانه. راهنمای بهره گیری از ابزارهای فهرستنویسی موضوعی، رده‌بندی و نمایه‌سازی در کتابخانه‌های علوم پزشکی. ویراسته فاطمه رهادوست، تهران: نشر کتابدار، آخرین ویرایش.

۶. دیتمن هلنا، هاردی جین. آموزش آسان و گام به گام رده‌بندی کنگره. ترجمه فاطمه نبوی. مشهد: کتابخانه رایانه‌ای، آخرین ویرایش.

۷. فتاحی رحمت‌الله، طاهری مهدی. فهرست‌نویسی رایانه‌ای: مفاهیم ، شیوه ها و کاربرد نرم‌افزارهای رایانه‌ای در سازماندهی اطلاعات. تهران: نشر کتابدار، آخرین ویرایش.

8. Medical Subject Headings. U.S. National Library of Medicine . www.nlm.nih.gov/mesh

9. NLM classification. U.S. National Library of Medicine. www.nlm.nih.gov/class

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- فعالیت کلاسی
- حل تمرین
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- حل تمرین (عملی)	۴۰ درصد
- امتحان میان‌ترم	۲۵ درصد
- امتحان پایان ترم	۲۵ درصد

نام درس: مدیریت ارتباطات علمی و پژوهشی **کد درس: ۱۰**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، نظریه‌ها، و مهارت‌های ضروری برای درک و مدیریت ارتباطات علمی، با تمرکز بر نشر علمی، اخلاق در نشر؛ فناوری‌های نوین در حوزهٔ ارتباطات علمی؛ آشنایی با فرآیند، اجزاء، عناصر و عوامل مؤثر بر انتشارات و ارتباطات علمی؛ و آشنایی با سازمان‌ها و انجمن‌های ملی و بین‌المللی در حوزهٔ اطلاع‌رسانی

شرح درس: تعریف، تاریخچه و اهمیت ارتباطات علمی؛ تاریخچه و تکامل نشر علمی؛ الگوهای ارتباطات علمی؛ مدل‌های مدیریت ارتباطات علمی؛ انواع ارتباطات علمی و ساختار آن؛ کارکردهای ارتباطات علمی؛ آموزش ارتباطات علمی؛ عوامل مؤثر بر انتشارات و ارتباطات علمی؛ انواع انتشارات علمی (مانند مقاله، مجله، کتاب، پروانهٔ ثبت اختراع، گزارش علمی، و ...)؛ ویژگی‌ها و کارکردهای آن‌ها؛ جایگاه علم و انتشارات علمی در جامعه؛ معرفی مدل‌های جدید انتشار علمی؛ آشنایی با فرآیند تهیه و ارسال مقالهٔ علمی؛ آشنایی با فرآیند ارزیابی همتایان (Peer Review)؛ آشنایی با نرم‌افزارهای مدیریت نشر علمی؛ استفاده از هوش مصنوعی در داوری همتا؛ آشنایی با اصول اخلاق در نگارش، نشر و انتشارات علمی؛ آشنایی با اخلاق پژوهش و نشر در تحقیقات مختلف؛ قوانین کپی‌رایت و حق مؤلف؛ چالش‌ها و مسئولیت‌های نویسندگی؛ مقررات انتشارات علمی؛ ضوابط و مقررات ملی و بین‌المللی؛ کنوانسیون‌ها و ملاحظات اخلاقی در ارتباطات و تولیدات علمی؛ سازمان‌ها و مؤسسات فعال در حوزهٔ حقوق معنوی و اخلاق در نشر؛ سرقت علمی، انواع آن، راه‌های شناسایی و اجتناب از آن و نرم‌افزارهای شناسایی سرقت علمی؛ اصول نگارش مقالات علمی؛ شناسایی مجلات معتبر برای سابمیت مقاله؛ مدیریت داده‌های پژوهشی؛ ابزارهای مدیریت منابع؛ مدل‌های مشارکتی نگارش علمی؛ استفاده از هوش مصنوعی در نگارش و مدیریت انتشارات علمی؛ رویکردهای غیر سنتی و جایگزین برای ارتباطات علمی؛ مزایا، چالش‌ها و نرم‌افزارهای مخازن سازمانی و Open Educational Resources (OERs)؛ جنبش دسترسی آزاد (Open Access)؛ مفاهیم و مزایا و الگوی مالی مجلات دسترسی آزاد؛ مفاهیم و مزایای علم باز؛ مگاژورنال‌ها و تأثیر آن‌ها در ارتباطات علمی؛ تعریف، تاریخچه، انواع شبکه‌های اجتماعی علمی و مزایای آن‌ها برای پژوهشگران؛ چندرسانه‌ای‌ها و وب؛ مصورسازی داده‌های علمی؛ چکیده‌های گرافیکی؛ نقش استناد در ارتباطات علمی؛ شاخص‌های استنادی با تأکید بر همکاری گروهی و تحلیل شبکه‌های اجتماعی و دگرسنجی و آشنایی با نرم‌افزارهای آن؛ ابزارهای ارزیابی پژوهشی؛ آشنایی با سازمان-های مرتبط (مانند کتابخانهٔ ملی پزشکی آمریکا، مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی، انجمن کتابداری پزشکی آمریکا، انجمن اروپایی کتابخانه‌ها و اطلاعات سلامت، انجمن کتابداری پزشکی ایران، و سایر انجمن‌های مرتبط با رشته)

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- شناخت مفاهیم و نظریه‌های ارتباطات علمی
- آشنایی با فرآیند نشر علمی
- مالکیت معنوی و اخلاق در ارتباطات علمی
- مهارت‌های نگارش و نشر علمی و مدیریت داده‌ها
- شبکه‌های اجتماعی و فناوری‌های نوین در ارتباطات علمی

- آشنایی با شاخص‌های ارزیابی علمی
- آشنایی با سازمان‌ها و انجمن‌های ملی و بین‌المللی در حوزهٔ اطلاع‌رسانی با تأکید بر اطلاع‌رسانی پزشکی

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- تهیه و ارسال (سابمیت) یک مقالهٔ علمی فارسی
- سابمیت یک مقالهٔ انگلیسی فرضی برای یک مجلهٔ انگلیسی
- انجام یک ارزیابی همتایان (Peer Review) برای مقالهٔ تعیین‌شده توسط استاد درس
- کار عملی با نرم‌افزارهای مدیریت نشر علمی
- کار عملی و استفاده از هوش مصنوعی در داوری همتا
- کار عملی با نرم‌افزارهای شناسایی سرقت علمی
- ارائهٔ کلاسی معرفی سازمان‌ها و مؤسسات فعال در حوزهٔ حقوق معنوی و اخلاق در نشر
- کار عملی با یک نرم‌افزار مدیریت پروژهٔ تحقیق (مانند مایکروسافت پراجکت منیجر)
- کار عملی با یکی از ابزارهای مدیریت منابع (مانند اندنوت، مندلی، زوترو، و ...)
- کار عملی و استفاده از هوش مصنوعی در نگارش و مدیریت انتشارات علمی
- کار عملی با مخازن سازمانی، پایگاه‌ها و منابع دسترسی باز، علم باز، و مگاژورنال‌ها
- انجام یک مصورسازی داده
- تهیهٔ یک چکیدهٔ گرافیکی
- انجام یک تحلیل شبکهٔ اجتماعی با استفاده از نرم‌افزارهای مرتبط
- کار عملی با وبسایت سازمان‌ها و انجمن‌های ملی و بین‌المللی در حوزهٔ اطلاع‌رسانی پزشکی

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. علیدوستی سیروس، خسروجردی محمود، دوران بهزاد. *مدیریت ارتباطات علمی*. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک *علمی* ایران؛ ۱۳۸۸.

۲. توکل، محمد. جامعه‌شناسی علم: مباحث نظری، تهران: جامعه‌شناسان، آخرین ویرایش.

3. Anderson R. Scholarly communication: What everyone needs to know®. Oxford University Press; 2018 May 2.
4. Pinfield S, Wakeling S, Bawden D, Robinson L. Open access in theory and practice: The theory-practice relationship and openness. Taylor & Francis; 2020.
5. Koerber A, Ardon-Dryer K, Cummins RG, Eko L, Kee K. The predatory paradox: Ethics, politics, and practices in contemporary scholarly publishing. Open book publishers; 2023.
6. Hanganu-Bresch Cristina,. Zerbe Michael J, Cutrufello Gabriel, SMaci tefania M. The Routledge Handbook Of Scientific Communication. Routledge, Taylor & Francis; 2022.
7. COPE Guidelines; https://publicationethics.org/guidance/Guidelines
8. Best Practice Guidelines on Research Integrity and Publishing Ethics; https://authorservices.wiley.com/ethics-guidelines/index.html
9. Elsevier Policies; https://www.elsevier.com/about/policies-and-standards

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

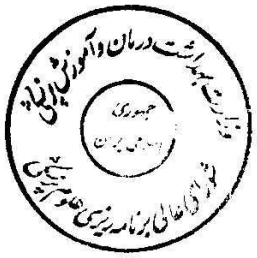
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

- کتبی
- فعالیت کلاسی
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی و پروژه‌های عملی کلاسی ۵۰ درصد
- امتحان پایان ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: مبانی علم اطلاعات بالینی **کد درس: ۱۱**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مبانی و اصول علم اطلاعات بالینی

شرح درس: آشنا نمودن دانشجویان با ارزش‌ها و فلسفه، اصول و مفاهیم، مدل‌ها و نظریه‌های مختلف علم اطلاعات و اطلاع‌رسانی سلامت، چرخهٔ تولید و اشاعهٔ اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و تأثیر آن بر کتابخانه‌ها، مراکز دانش و دیگر زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی؛ ارتباط اطلاع‌رسانی سلامت با دیگر علوم مربوط و مشابه؛ تفاوت‌ها و شباهت‌های کتابدار پزشکی با کتابدار بالینی، و کلینیکال اینفورمیشنیست؛ آشنایی با آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی؛ همکاری در برنامه‌های آموزشی مرتبط با بیماران؛ طراحی و تدوین منابع اطلاعاتی آموزش به بیمار؛ آشنایی و استفاده از اصول اطلاع‌درمانی و تجویز اطلاعات سلامت؛ آشنایی و استفاده از فناوری‌های نوین دیداری - شنیداری برای تهیهٔ مواد آموزشی سلامت؛ آشنایی و استفاده از رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های مبتنی بر وب برای آموزش.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- مفاهیم مرتبط با اطلاع‌رسانی (اطلاعات، داده، دانش، خرد، خبر، آنتروپی، ابرداده، آلودگی اطلاعاتی، هرم اطلاعات یا هرم دانش، اهمیت اطلاعات، انسان و اطلاعات، مدیریت دانش، داده‌های بالینی، انتقال اطلاعات، اشتراک و انتقال دانش، نقش اطلاعات در توسعهٔ دانش، ترجمان دانش)
- ارزش‌ها و فلسفه، اصول و مفاهیم، مدل‌ها و نظریه‌های مختلف علم اطلاعات و اطلاع‌رسانی بالینی: نظریهٔ ریاضی اطلاعات (شانون- ویور)، نظریهٔ معناشناختی اطلاعات، نظریهٔ سیبرنتیکی اطلاعات، نظریهٔ ارتباط علمی، اختلاف پتانسیل اطلاعاتی، نظریهٔ کوانتومی اطلاعات، اکولوژی اطلاعاتی ونظام اجتماعی
- ارتباط اطلاع‌رسانی سلامت با دیگر علوم مانند علوم ارتباطات، سیبرنتیک، جامعه‌شناسی، روانشناسی، علوم کامپیوتر، هوش مصنوعی، و ...
- مفاهیم مرتبط با جامعهٔ اطلاعاتی، زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی سلامت در جامعهٔ اطلاعاتی
- تأثیر متقابل چرخهٔ اطلاعات و جریان اطلاعات بر جامعه
- زیرساخت‌های نظام اطلاع‌رسانی سلامت و جایگاه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در آن
- نقش‌ها و وظایف نوین کتابداران سلامت
- تاریخچهٔ کتابداری سلامت، کتابداری پزشکی، و کتابداری بالینی، کلینکال اینفورمیشنیست
- شایستگی‌ها، خدمات و وظایف کتابداری بالینی (مانند اطلاع‌درمانی، کتاب‌درمانی، تهیهٔ منابع اطلاعاتی سلامت، و...)
- تاریخچه و اصول کلینیکال اینفورمیشنیست
- مدل‌های خدمات کلینیکال اینفورمیشنیست
- شایستگی‌ها، خدمات و وظایف کلینیکال اینفورمیشنیست
- آموزش سواد اطلاعاتی سلامت
- اصول آموزش به بیمار

- روش‌های طراحی و تدوین منابع اطلاعاتی آموزش بیمار
- فناوری‌های نوین دیداری - شنیداری برای تهیهٔ منابع اطلاعاتی آموزش به بیمار
- رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های مبتنی بر وب برای منابع اطلاعاتی آموزش به بیمار
- اخلاق حرفه‌ای اطلاعات و اطلاع‌رسانی در حوزهٔ سلامت و بالین

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- حضور آزمایشی در بیمارستان، تیم‌های بالینی و بخش آموزش بیمار و ارائهٔ گزارش از این جلسات
- تهیهٔ دو منبع برای آموزش بیمار (یک منبع دیداری- شنیداری و یک منبع متنی)
- اجرای یک کارگاه آموزش سواد اطلاعات سلامت برای جامعه با استفاده از رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های مبتنی بر وب

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. طلاچی هما، رواقی حمید، آیت‌اللهی هاله، اطلسی رشا. بررسی ویژگی‌های علمی و عملی کتابداران بالینی با تأکید بر نقش آنان در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد :مروری بر متون. مدیریت سلامت ۱۳۹۱، ۱۵(۴۷)، ۱۲-۷.

۲. شیخ‌شعاعی فاطمه، ذوالفقاری مائده، منصورزاده محمدجواد، قاضی میرسعید سیدجواد. طراحی برنامه آموزشی پیشنهادی کتابداری بالینی. مدیریت سلامت ۱۳۹۸، ۲۲ (۴).

۳. زارع‌فراشبندی فیروزه، یاراحمدی اعظم. اطلاع‌درمانی: راهکاری نوین با مفهومی قدیمی در بهبود بیماری‌های مزمن. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۹۴، ۱۲ (۱): ۱۳۵-۱۲۵.

۴. حبیبی، ف. بررسی نقش کتابدار بالینی در بهبود فرآیند تصمیم‌گیری‌های بالینی در بخش مراقبت‌های ویژه کودکان بیمارستان مرکز طبی کودکان: مطالعه اقدام‌پژوهی (کارشناسی ارشد). دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ۱۳۹۸.

۵. خسروی ع، احمدزاده خ، احمدزاده ز. توسعه سواد سلامت. بوشهر: دانشگاه علوم پزشکی بوشهر؛ آخرین ویرایش.

۶. اسعدی‌شالی عادله. اصول خدمات کتابداری بالینی. تبریز: احرار، ۱۳۹۴.

7. _Stribling, Judy C. the clinical medical librarian`s handbook. Linham: Rowman & Littlefield, 2020.
8. _DeRosa, Antonio P. A practical guide for informationistis: supporting research and clinical practice. Elsevier, 2018.
9. _Davidoff, F., & Florance, V. (2000). The informationist: a new health profession? *Annals of internal medicine*, *132*(12), 996-998.
10. _Guessferd, M. (2006). The clinical librarian/informationist: past, present, future. *Journal of Hospital Librarianship*, *6*(2), 65-73.
11. _Zare-Farashbandi, Elahe; Zare-Farashbandi, Firoozeh; Adibi, Peyman; Rahimi, Alireza. Pre-requisites, barriers and advantages of clinical informationist participation in grand round: a qualitative study. Health Information and Libraries Journal 2019; 37(2): 143-151.
12. _Hashemian, M., Rahimi, A., Yamani, N., Adibi, P., & Zare-Farashbandi, F. (2020). Clinical informationist educational needs and goals: A scoping review. Journal of Education and Health Promotion, 9(1), 193.
13. Tahmasebi, M., Adibi, P., Zare-Farashbandi, F., Papi, A., & Rahimi, A. (2020). The educational role of clinical informationist on improving clinical education among medical students: Based on Kirkpatrick model. *Journal of Education and Health Promotion*, *9*.

14. _Zare–Farashbandi, E., Rahimi, A., Adibi, P., & Zare–Farashbandi, F. (2019). Involving clinical librarians in clinical settings: Skills, roles, advantages and barriers. *Journal of Hospital Librarianship*, *19*(2), 144-155.

15. _Hashemian, M., Zare-Farashbandi, F., Rahimi, A., Adibi, P., & Yamani, N. (2018). Clinical librarianship challenges in Iran. *J EAHIL*, *14*, 23-6.

16. _Hashemian, M., Zare-Farashbandi, F., Yamani, N., Rahimi, A., & Adibi, P. (2021). A core competency model for clinical informationists. Journal of the Medical Library Association: JMLA, 109(1), 33.

17. _Ashrafi-Rizi H, Kazempour Z, Sheikhshoaei F, Ghazavi. Z Designing a model of professional ethics excellence for clinical librarians Journal of the Medical Library Association: JMLA 108 (4), 574

18. _Habibi F, Sheikhshoaei F, Mohammadpour M, Ghazi Mirsaeid SJ, Modiramani P. Challenges of the Presence and Absence of Clinical Librarians in the Use of Evidence-Based Medicine in Clinical Departments. Med Ref Serv Q. 2023 Apr-Jun;42(2):108-124.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

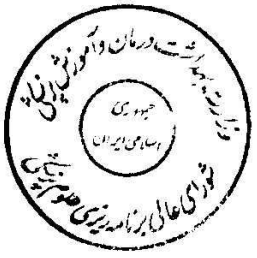
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- گزارش از جلسات بالینی	۲۵ درصد
- تهیه منابع آموزشی بیمار	۲۵ درصد
- برگزاری کارگاه مبتنی بر رسانه	۱۵ درصد
- امتحان پایان ترم	۲۵ درصد

نام درس: نیازها و رفتارهای اطلاعاتی **کد درس: ۱۲**

پیش نیاز یا همزمان: مبانی علم اطلاعات بالینی (کد ۱۱)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با نحوهٔ شناسایی و برآورده کردن نیازهای اطلاعاتی جامعه مخاطبان در نظام سلامت؛ آشنایی با رفتارهای اطلاعاتی سلامت افراد و رفتارهای اطلاعاتی بالینی در حوزه سلامت؛ آشنایی با مهارت‌های ارتباطی به نحوی که فرد با شایستگی‌های عاطفی و اجتماعی خود بتواند به عنوان اطلاع‌رسان بالینی و یکی از اعضای تیم مراقبت سلامت، به درستی ایفای نقش نماید و به انتقال اطلاعات از متخصصین حوزه‌های پزشکی و بهداشت عمومی به بیماران و مردم، و مطالعه و استفاده از راهبردهای ارتباطی برای اطلاع‌رسانی سلامت و تأثیرگذاری بر تصمیمات فردی و اجتماعی کمک کند.

شرح درس: شناسایی نیازهای اطلاعاتی با تأکید بر جنبه‌های روانشناختی و جامعه‌شناختی اطلاعات و مصرف کنندگان اطلاعات؛ شناسایی انواع مخاطبان نظام سلامت از نظر گروه‌های سنی، تحصیلی، فرهنگی، و ... و نیازهای اطلاعاتی آنان؛ شناسایی فنون، ابزار و نرم‌افزارهای نیازسنجی؛ درک و شناسایی نیاز اطلاعاتی متخصصان بالینی، بیماران و خانواده آنان؛ شناسایی و ارزیابی رفتارهای اطلاع‌یابی متخصصان بالینی، بیماران و خانواده آنان؛ برقراری ارتباط مؤثر با اعضای تیم بالینی و بیماران به منظور درک نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی آنان برای اطلاع‌رسانی سلامت صحیح (مشارکت فعال در کار گروهی، درک شرایط کار و محیط بالینی، و مدیریت چالش‌های مرتبط با اطلاع‌رسانی مناسب؛ مدیریت جلسات ژورنال کلاب و کنفرانس‌های هفتگی بالینی؛ ابراز رفتار حرفه‌ای و اخلاقی مناسب در عرصه‌های مختلف محیط بالینی)

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

الف. نظری (۲۶ ساعت)

- آشنایی با سابقه نیازسنجی، ضرورت و انگیزه‌های نیازسنجی و کاربردها و موانع نیازسنجی اطلاعات
- آشنایی با فنون نیازسنجی اطلاعات در حوزه‌های بالینی و سلامت
- نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهشی مراکز تحقیقاتی، مراکز آموزشی و گروه‌های آموزشی در حوزه سلامت
- شیوه‌های ارزیابی نیازهای اطلاعاتی متخصصان بالینی، بیماران و خانواده آنان
- مبانی نظری و بویژه روانشناختی، عاطفی، بنیادی، سازمانی نیازهای اطلاعاتی در حوزه‌های بالینی و سلامت
- مبانی نظری رفتارهای اطلاع‌یابی بالینی رسمی و غیررسمی
- مدل‌ها و نظریه‌های رفتار اطلاع‌یابی سلامت و بالینی
- ربط در بازیابی اطلاعات و ارتباط آن با رفتارهای اطلاعاتی بالینی
- بافت و انواع عوامل تأثیرگذار بر رفتار اطلاع‌یابی بالینی
- آشنایی با مفاهیم ارتباط و انواع مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های کار گروهی
- اصول ارتباط سازمانی در بهداشت و درمان
- اصول برقراری ارتباط با تیم بالینی و بیماران
- روش‌های بهبود ارتباطات

- ساختار گروه‌ها، رشته‌ها، و اعضای تیم بالینی
- آشنایی با ساختار راندهای مختلف تیم بالینی (Morning Report، Ward Round، Grand Round و ...)
- شرایط کار در محیط بالینی و چالش‌های آن
- رفتار و اخلاق حرفه‌ای یک اطلاع‌رسان سلامت در محیط‌های بالینی

ب. عملی (۱۷ ساعت)

- حضور در ۴ جلسه تیم بالینی (هر ماه یک جلسه) و تمرین مهارت‌های ارتباطی با نظارت مستقیم استاد مربوطه (عملی)
- ارائه گزارش از تجربه حضور در تیم بالینی و نحوه ارتباطات بین‌فردی و بین‌گروهی با آن‌ها
- انجام نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهشی برای یک مرکز تحقیقاتی یا آموزشی، یا گروه‌های آموزشی سلامت
- اجرا و مدیریت جلسات پژوهشی در بیمارستان (ژورنال کلاب، کنفرانس‌های هفتگی، برگزاری کارگاه و ...)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. کیس دونالد. جست و جوی اطلاعات: بررسی تحقیقات درباره اطلاع یابی، نیازهای اطلاعاتی، و رفتار اطلاعاتی. ترجمه زاهد بیگدلی. اهواز: دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱۳۹۲.

۲. لاله‌زاریان آناسیک، زارع‌فراشبندی فیروزه، رحیمی علیرضا، حسن‌زاده اکبر. بررسی تأثیر عوامل فردی بر رفتار اطلاع‌یابی سلامت بیماران دیابتی. مدیریت سلامت ۱۳۹۳؛ ۵۸: ۹۷-۱۰۸.

۳. خسروی ع، اسفندیاری ع، اطاقی م. شناسایی موانع ایفای نقش کتابداران پزشکی در تسهیل ارتباطات علمی پزشکان و پیراپزشکان از دیدگاه متخصصان جامعه علوم پزشکی بوشهر: یک مطالعه کیفی. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۹۷، ۱۵(۳): ۱۳۸-۱۳۲.

۴. فیشر کرن، اردلز ساندرا، کچنی لین مک. نظریه های رفتار اطلاعاتی. ترجمه فیروزه زارع‌فراشبندی، محسن حاجی‌زین‌العابدینی، غلام حیدری، لیلا مکتبی فرد. تهران: کتابدار

۵. زارع‌فراشبندی فیروزه، لاله‌زاریان آناسیک، رحیمی علیرضا، حسن‌زاده اکبر. تأثیر عوامل زمینه‌ای بر رفتار اطلاع‌یابی سلامت بیمارات مبتلا به دیابت شهر اصفهان. نشریه پژوهش پرستاری ایران ۱۳۹۵؛ ۴.

۶. کاکس، دیوید. تفکر خلاق. برگردان فیروزه زارع‌فراشبندی، خسرو زارع‌فراشبندی. تهران: آوند دانش، ۱۳۹۸.

7. _Lalazaryan, Anasik, and Firoozeh Zare-Farashbandi. "A review of models and theories of health information seeking behavior." International Journal of Health System and Disaster Management 2014, 2.4: 193-203.

8. _Darley, Mark. Managing communication in health care (six steps to effective management). Bailliere Tindall, US, 2002.

9. _Lloyd Margaret, Bor Robbert. Communication Skills for Medicine. Edinburgh: Elsevier, Last version.

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

الف- روش ارزیابی:

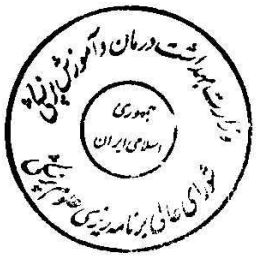
دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی و شفاهی

- OSFE (Objective Structured Field Examination)
- DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- پروژه (عملی) ۴۰ درصد
- امتحان پایان ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: برنامه‌نویسی پیشرفته **کد درس: ۱۳**

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد (۰/۵ واحد نظری- ۱/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی و کسب مهارت دانشجویان در برنامه‌نویسی پیشرفته، طراحی، کدنویسی، ساخت اپلیکیشن و بازی‌واره در حوزه مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی یا یکی از حوزه‌های سلامت

شرح درس: معرفی انواع زبان‌های برنامه‌نویسی جدید در حد مختصر؛ آشنایی با مدل‌سازی داده و طراحی نمودارهای UML و ...؛ یادگیری کامل زبان برنامه‌نویسی پایتون (به طور عملی)؛ آشنایی با کاربرد پایتون در یادگیری ماشین، ساخت اپلیکیشن، بازی‌واره‌ها و داده‌کاوی؛ آشنایی و کار عملی با انواع داده‌ها، متغیرها، عملگرها، دستورات شرطی، حلقه‌ها، رشته‌ها، لیست، تاپل، دیکشنری، مجموعه، تابع، و ... ؛ آشنایی و کار با انواع کتابخانه‌ها (Library) در پایتون.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری- ۵۱ ساعت عملی)

الف. نظری (۹ ساعت)

- آشنایی با نحوه کدگذاری در کامپیوتر (EBCDIC, ASESS)
- آشنایی دانشجویان با مبانی الگوریتم و حل مسئله و استراتژی‌های حل مسئله
- برنامه‌نویسی شیءگرا
- آشنایی دانشجویان با زبان‌های برنامه‌نویسی جدید در حد معرفی
- کاربرد پایتون در یادگیری ماشین، هوش مصنوعی، یادگیری عمیق، علم داده، داده‌کاوی
- مقایسه زبان برنامه‌نویسی پایتون با سایر زبان‌های برنامه‌نویسی
- آشنایی با کاربرد پایتون در یادگیری ماشین، ساخت اپلیکیشن و بازی‌واره‌ها، داده‌کاوی

ب. عملی (۵۱ ساعت)

- نصب و یادگیری کامل زبان برنامه‌نویسی پایتون شامل آشنایی با انواع داده‌ها، متغیرها، عملگرها، دستورات شرطی و بازگشت، ماژول‌ها، حلقه‌ها، رشته‌ها، کلاس‌ها، اشیاء، لیست، تاپل، دیکشنری، مجموعه، تابع، ساختار تصمیم و تکرار، صف‌ها، درخت‌ها، انواع کتابخانه‌ها (Library) در پایتون
- کار با دیتابیس‌ها در پایتون
- Web scraping با پایتون
- virtual environment و آشنایی با Django

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. سایت پایتون Python.org

۲. وحیدی جواد؛ عباس‌نژاد ورزی رمضان. آموزش گام به گام برنامه‌نویسی پایتون. بابل: فناوری نوین؛ ۱۳۹۶.

۳. رجاء حسین. برنامه‌نویسی به زبان Python (از مبتدی تا پیشرفته). آخرین ویرایش.

۴. عشقی رامان. آموزش برنامه‌نویسی پایتون از مقدماتی تا پیشرفته. تهران: کتاب سبز، آخرین ویرایش.

5. Matthes Eric. Python Crash Course. Last Edition.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- ارائه یک پروژه عملی با استفاده از پایتون ۵۰ درصد
- امتحان پایان‌ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات **کد درس: ۱۴**

پیش نیاز یا همزمان: برنامه‌نویسی پیشرفته (کد ۱۳)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم فناوری اطلاعات و سیستم های اطلاعاتی سلامت

شرح درس: تعریف سیستم اطلاعاتی، اجزای سیستم اطلاعاتی، معرفی این اجزا، سطوح سازمانی و سیستم های اطلاعاتی مرتبط با آن، سیستم اطلاعاتی مرتبط با هر سطح و سیستم‌های اطلاعاتی در طول سطوح سازمانی، کاربرد فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی، ریکامندر سیستم‌ها، RSSها، و ChatGPT و ... در نظام سلامت، مدل‌های کلاسیک و مدرن در چرخه حیات سیستم‌های اطلاعاتی، انواع مدل‌های پذیرش فناوری اطلاعات، انواع سیستم‌های اطلاعات سلامت، سیستم‌های اطلاعاتی مرتبط با تصمیم‌گیری‌های سلامت، تفاوت انواع سیستم‌های اطلاعاتی و مقایسه و ارزیابی آن‌ها، مراحل مختلف تحلیل و طراحی سیستم‌های اطلاعاتی، مراحل مختلف تبدیل نظام موجود به سیستم طراحی‌شده.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- تعریف سیستم و سیستم اطلاعاتی، سیستم باز و بسته، شمای کلی سیستم اطلاعاتی
- انواع سیستم‌های اطلاعاتی، اجزای اصلی آن و سیر تکامل آن‌ها (ES-EIS-DSS-MIS-TPS-DP)
- انواع سیستم‌های اطلاعات سلامت
- مراحل پردازش در یک سیستم اطلاعاتی
- مدل‌های پذیرش فناوری
- مدل‌های کلاسیک و مدرن چرخه حیات سیستم‌های اطلاعاتی
- کاربرد فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی، ریکامندر سیستم‌ها، RSSها، و ChatGPT و ... در نظام سلامت
- نحوه تحلیل، طراحی و ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی
- مقایسه و ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی سلامت

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- کار عملی با سیستم‌های اطلاعاتی مرتبط با مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی،
- ارزیابی یک سیستم اطلاعاتی سلامت

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. فرزندی‌پور مهرداد. مدیریت سیستم‌های اطلاعات سلامت با رویکرد مدل‌های چرخه حیات توسعه سیستم‌های اطلاعاتی. تهران: حیدری؛ ۱۴۰۱.

۲. صفدری رضا، محمدزاده نیلوفر. سیستم‌های اطلاعات سلامت الکترونیک. تهران: حیدری؛ ۱۳۹۸.

۳. وینتز آلفرد. سیستم‌های اطلاعات سلامت: معماری‌ها و راهبردها. ترجمه مهشید زمردی‌راد وهمکاران. تهران: جامعه‌نگر، ۱۳۹۷.

4. Begnon, Davis. Information system: an introduction to informatics in organization. Paul Palgrave, latest edition.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

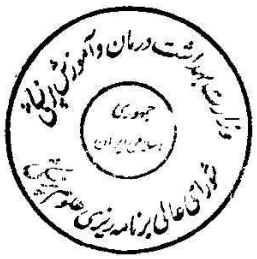
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- پروژه ارزیابی سیستم ۴۰ درصد
- امتحان پایان ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی پیشرفته **کد درس: ۱۵**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی با نمایه‌سازی، چکیده‌نویسی و خلاصه‌سازی شواهد پزشکی و بالینی انواع منابع اطلاعاتی سنتی و مدرن به صورت دستی، خودکار، و هوشمند

شرح درس: اصول اصطلاح‌شناسی، هستی‌شناسی‌ها (اونتولوژی‌ها) و فولکسونومی‌ها در حوزه سلامت و کار با ابزارهای آن؛ آشنایی با ابزارهای هوش مصنوعی در چکیده‌نویسی و خلاصه‌سازی؛ ابزارهای نمایه‌سازی ماشینی؛ نمایه‌سازی انواع منابع (کتاب، منابع غیرمتنی مانند تصاویر، مواد سمعی- بصری، مجلات، پایان‌نامه‌ها، منابع اینترنتی و سایر مدارک) با استفاده از روش‌های مختلف نمایه‌سازی؛ نمایه‌های مبتنی بر عنوان مانند کوثیک، کووک، جایگشتی، یا مبتنی بر مآخذ (مانند نمایهٔ استنادی).
نظریه‌ها و مفاهیم مرتبط با چکیده‌نویسی، رویکردهای چکیده‌نویسی؛ انواع چکیده‌های کلاسیک؛ انواع چکیده‌های مدرن (چکیده مصور، اینفوگرافی، چکیده خبری، چکیده گرافیکی، خلاصه سیاستی، ترجمان دانش، خلاصه‌های مرورهای نظام‌مند، خلاصه‌های کتابخانه کاکرین، و ...)؛ دستورالعمل‌ها و استانداردهای چکیده‌نویسی.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- معرفی نظام ذخیره و بازیابی اطلاعات پزشکی (مدلارز)
- معرفی اصطلاحنامه پزشکی (مش)
- آشنایی با Mesh on demand
- آشنایی با زبان واحد پزشکی Unified Medical Language System (UMLS)
- روش‌های تدوین اصطلاحنامه (قیاسی و استقرایی) و مدیریت و روزآمدسازی اصطلاحنامه
- استانداردهای تدوین اصطلاحنامه (با تأکید بر حوزه سلامت)
- هستی‌شناسی (مفهوم، و شباهت با اصطلاحنامه)
- فولکسونومی (مفهوم، هدف، و ضرورت کنترل واژگان)
- عوامل مؤثر در کیفیت نمایه‌سازی و بازیابی اطلاعات (جامعیت، مانعیت و همگونی)
- استانداردهای نمایه‌سازی
- نمایه‌سازی ماشینی (محتوامحوری، استنادمحوری و معنامحوری)
- نمایه‌سازی اطلاعات در اینترنت و موتورهای جستجو
- نمایه‌سازی انواع منابع مانند کتاب، تصاویر، مواد سمعی- بصری، مجلات، پایان‌نامه‌ها، منابع اینترنتی و دیجیتال و نرم‌افزارهای مرتبط با آن
- شیوه‌های نمایه‌سازی در پایگاه‌های اطلاعاتی (مانند Web of Science، ISC، PubMed، Scopus, SID و...)
- نظریه‌ها و مفاهیم مرتبط با چکیده‌نویسی و رویکردهای آن

- انواع نمایه‌های کلاسیک: نمایه های مبتنی بر عنوان مانند کوئیک، کووک، جایگشتی، یا مبتنی بر مآخذ (مانند نمایه استنادی)
- انواع چکیده‌های مدرن و کلاسیک
- دستورالعمل‌ها و استانداردهای چکیده‌نویسی
- چکیده‌نویسی خودکار و منابع دیجیتال و نرم‌افزارهای رایج در این حوزه
- هوش مصنوعی و استفاده از آن در چکیده‌نویسی
- ارزیابی چکیده ها- CONSORT-PRISMA
- خلاصه‌سازی و ارزیابی اطلاعات پزشکی و سلامت به منظور استفاده در تصمیم‌گیری‌های بالینی و پزشکی

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- معرفی سازمان‌ها و مراکز دست اندرکار نمایه‌سازی و چکیده نویسی در ایران و جهان (مانند انسی) توسط دانشجویان
- تهیه حداقل ۵ مورد چکیده برای هر نوع چکیده
- انجام حداقل ۲ مورد نمایه‌سازی برای هر نوع نمایه
- ارزیابی حداقل ۵ چکیده از منابع متنوع (مقاله، کتاب، پایان‌نامه و ...) در کلاس
- ارزیابی حداقل ۵ نمایه از منابع متنوع (مقاله، کتاب و ...) در کلاس
- تهیه یک خلاصه سیاستی زیر نظر استاد

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. کاظم‌پور، زهرا؛ اشرفی ریزی، حسن. اصول نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی. تهران: چاپار، ۱۴۰۳.

۲. نوروزی یعقوب. نمایه‌سازی تصاویر. قم: دانشگاه قم؛ ۱۳۹۷.

۳. نوروزی علیرضا. نمایه‌سازی کتاب. تهران: چاپار؛ آخرین ویرایش.

۴. کازرانی مریم. کنترل مفاهیم در ذخیره و بازیابی اطلاعات: اصطلاحنامه‌ها و هستی‌شناسی‌ها. تهران: آذرآبادگان، ویرایش آخر.

۵. هادی هراتی، اعظم صنعت جو، روش ها و فنون نمایه سازی و چکیده نویسی. تهران: سمت، ۱۳۹۸.

5. Lancaster, F. W. Indexing and bstracting in theory and practice. Chicago: University of Illinois, latest edition

6. Cleveland, D. B. . Introduction to indexing and abstracting. ABC-CLIO. 2013

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

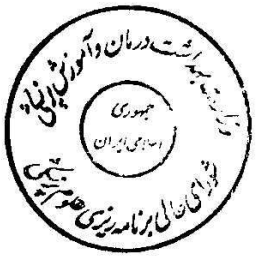
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- تکالیف عملی
- DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- حل تمرین (عملی) ۴۰ درصد
- امتحان میان‌ترم ۲۵ درصد
- امتحان پایان ترم ۲۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: منابع اطلاعاتی بالینی و مبتنی بر شواهد **کد درس: ۱۶**
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)
نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با انواع منابع پزشکی، بالینی و مبتنی بر شواهد به منظور پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی پزشکی و بالینی، ارزیابی اطلاعات و شواهد بازیابی شده و آشنایی با مفاهیم سازماندهی و اشاعه اطلاعات بالینی.

شرح درس: اصول تدوین راهبرد جستجو در حوزه پزشکی و بالینی؛ جستجو در انواع منابع اطلاعاتی پزشکی، بالینی و مبتنی بر شواهد؛ معرفی و مقایسه مهمترین پایگاه‌های اطلاعات پزشکی و بالینی؛ فرمول‌بندی انواع پرسش‌های بالینی؛ جستجوی پیشرفته در منابع اطلاعاتی بالینی؛ انواع شواهد بالینی و هرم شواهد بالینی؛ ارزیابی کیفیت اطلاعات و شواهد بالینی بازیابی‌شده؛ انواع روش‌های اشاعه اطلاعات بالینی برای کاربران نظام سلامت و تیم‌های بالینی؛ استفاده از فناوری‌های نوین ارتباطی برای اشاعهٔ اطلاعات؛ مدیریت، سازماندهی، خلاصه‌سازی و مصورسازی اطلاعات بازیابی‌شدهٔ پزشکی و بالینی و ارائه و اشاعه آن برای متخصصان بالینی.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- اصول تدوین راهبرد جستجو در حوزه پزشکی و بالینی
- جستجو در انواع منابع اطلاعاتی پزشکی
- معرفی و مقایسهٔ مهمترین پایگاه‌های اطلاعات پزشکی و بالینی
- فرمول‌بندی انواع پرسش‌های بالینی و پرسش‌های مرتبط با پژوهش‌های بالینی (برای انجام مرورهای نظام‌مند)
- جستجو در پایگاه‌های اطلاعات مبتنی بر شواهد برای یافتن بهترین شواهد
- جستجوی پیشرفته در منابع اطلاعاتی بالینی غیر از پایگاه‌های اطلاعاتی (مانند وبسایت‌ها، فروم‌ها، رجیستری‌ها، نرم‌افزارهای موبایل‌مبنا و هوش مصنوعی بالینی مانند اپوکریتس، مداسکیپ، وب ام دی، و ...)
- انواع شواهد بالینی و هرم شواهد بالینی
- ارزیابی کیفیت اطلاعات و شواهد بازیابی‌شدهٔ بالینی و سلامت
- انواع روش‌های اشاعهٔ اطلاعات بالینی و سلامت برای کاربران نظام سلامت و تیم‌های بالینی
- استفاده از فناوری‌های نوین ارتباطی (مانند شبکه‌های مجازی، رسانه‌های اجتماعی و...) برای اشاعه اطلاعات در میان کاربران نظام سلامت و تیم‌های بالینی
- روش‌های مدیریت و سازماندهی نتایج جستجو (مستندسازی، ترکیب، شخصی‌سازی، فیلترسازی، و توزیع)
- روش‌های خلاصه‌سازی اطلاعات پزشکی و انواع فرمت‌های آن
- مدیریت و سازماندهی اطلاعات بازیابی‌شدهٔ پزشکی و بالینی برای کاربر یا تیم بالینی

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- تدوین راهبردهای جستجوی پیشرفته در حوزه پزشکی و بالینی برای انجام انواع مرورهای نظام‌مند
- فرمول‌بندی انواع پرسش‌های بالینی برای انجام مرورهای نظام‌مند به طور عملی

- کار عملی با نرم‌افزار مرتبط با مرور نظام‌مند (مانند Rayyan)
- کار عملی با مهم‌ترین پایگاه‌های اطلاعات پزشکی و بالینی
- کار عملی با پایگاه‌ها و سیستم‌های اطلاع‌رسانی بالینی (مانند وبسایت‌ها، رجیستری‌ها، فروم‌ها، و ...)
- مقایسهٔ منابع (وبسایت‌ها، فروم‌ها، رجیستری‌ها، و ...) و پایگاه‌های اطلاعات پزشکی و بالینی
- حضور در تیم بالینی و جستجوی اطلاعات و شواهد بالینی در لحظه، برای پاسخگویی به تیم درمان و متخصصان بالینی (با نظارت مستقیم استاد مربوطه)
- تهیه سه خلاصهٔ بالینی در موضوعات تعیین‌شده با توجه به انواع فرمت‌ها
- تهیه سه نقشهٔ مفهومی برای یک کیس بالینی (مبتنی بر اطلاعات و پرسش بالینی) با استفاده از نرم‌افزارهای مرتبط
- ارائه گزارش از مجموعه جستجوهای انجام‌شده توسط دانشجو در تیم‌های بالینی و گزارش بازخورد آنان در پایان ترم

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. کلوانی عارفه، گویلی کیلانه ناهید، کازرانی مریم. مفاهیم و پایگاه‌های اطلاعاتی مبتنی بر شواهد. تهران: دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی؛ آخرین ویرایش.

۲. حسن‌زاده م. مدیریت دانش: مفاهیم و زیرساخت‌ها. تهران: کتابدار، ۱۳۸۶.

۳. وب‌سایت و راهنمای هر پایگاه اطلاعاتی یا سایر منابع پزشکی و بالینی

1. Zare-Farashbandi, E., Adibi, P., & Zare-Farashbandi, F. (2024). Retrieving Rare Cases: A Protocol for Searching Complex Medical Cases. Medical Reference Services Quarterly, 43(1), 15–25. https://doi.org/10.1080/02763869.2024.2289797
2. Bali R, Dwivedi A (Eds). Healthcare knowledge management: issues, advances and successes. Sringer: Science & Business Media, 2010.
3. Fine DJ, D`Aquila R, Kovner AR. Evidence-based Managemant in Healthcare. Chicago: Health Administraiton press, 2010.
4. Feblowitz Joshua C., et al. "Summarization of clinical information: a conceptual model." Journal of biomedical informatics 2011, 44.4: 688-699.
5. Martin, Lynsey J., et al. "Exploring the role of infographics for summarizing medical literature." Health Professions Education 2019, 5: 48-57.
6. Pubmed. U.S. National Library of Medicine. www.ncbi.blm.gov/pubmed
7. www.pubmed.com

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

Student Assessment

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- OSFE(Objective Structured Field Examination)
- DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)

- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- پروژه عملی (خلاصه، نقشه مفهومی، گزارش) ۴۰ درصد
- امتحان پایان ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: اصول بازیابی اطلاعات **کد درس: ۱۷**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

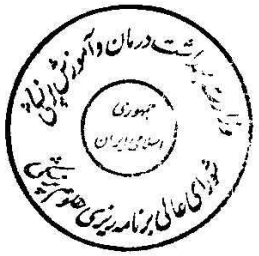
هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم بازیابی اطلاعات در حوزه پزشکی و بالینی، نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات، مدل‌ها و فرایندهای بازیابی، استانداردها، شناخت و ویژگی‌های پایگاه‌های ذخیره اطلاعات و ارزیابی آن‌ها در حوزه سلامت

شرح درس: معرفی مفهوم نظام و پایگاه داده‌ها، پایگاه‌های اطلاعاتی، ذخیره و بازیابی اطلاعات و ویژگی‌های هر کدام از آن‌ها (با تأکید بر نظام سلامت)؛ تفاوت مفاهیم IRS, IS, DBMS؛ اجزای تشکیل‌دهندهٔ نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات و استانداردهای مربوط به آن؛ ویژگی‌های اصلی نظام‌های بازیابی اطلاعات (با تأکید بر نظام سلامت)؛ کاربرد هستی‌شناسی‌ها در ذخیره و بازیابی اطلاعات سلامت؛ ارزیابی نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات سلامت؛ ارزیابی انواع مدل‌های بازیابی اطلاعات؛ عوامل مؤثر در طراحی نظام‌های بازیابی اطلاعات سلامت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

الف. نظری (۲۶ ساعت)

- مفهوم نظام و پایگاه داده‌ها و پایگاه اطلاعاتی
- اهمیت نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و ویژگی‌های هر کدام از آن‌ها در ذخیره و بازیابی اطلاعات با تأکید بر نظام سلامت
- شمای کلی فرایند بازیابی اطلاعات، سیستم های ذخیره و بازیابی اطلاعات (IRS)، تفاوت IRS با IS و DBMS
- اجزای تشکیل‌دهندهٔ نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات
- استانداردهای نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات
- ویژگی های اصلی نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات با تأکید بر اطلاعات سلامت
- کاربرد هستی‌شناسی‌ها در ذخیره و بازیابی اطلاعات سلامت
- انواع مدل‌های پایگاه‌ها (مدل سلسله‌مراتبی، مدل رابطه‌ای، مدل شبکه‌ای، و ...)
- عوامل مؤثر در طراحی نظام‌های اطلاعاتی و پایگاه‌های داده
- کنترل کیفی ورود اطلاعات، جستجوگر داده‌ها، و جستجوگر پیشرفته (QUERY)
- انواع داده‌های غیرمتنی، و ذخیره و بازیابی چندرسانه‌ای‌ها (صدا، تصویر، و فایل صوتی)
- آینده نظام‌های بازیابی اطلاعات

ب. عملی (۱۷ ساعت)

- ارزیابی نظام‌های بازیابی اطلاعات سلامت به طور عملی
- ارزیابی مدل‌های بازیابی اطلاعات به طور عملی

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. لنکستر، ف. ویلفرد. نظام‌های بازیابی اطلاعات، ویژگی‌ها، آزمون و ارزیابی. آخرین ویرایش.

۲. اینگورسن، پیتر. تعامل بازیابی اطلاعات. آخرین ویرایش.

۳. پائو میراندا لی. مفاهیم بازیابی اطلاعات. ترجمه اسدالله آزاد، رحمت‌الله فتاحی. مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد، آخرین ویرایش.

۴. محمد حسن زاده. ذخیره و بازیابی اطلاعات. تهران: سمت، ۱۳۹۷.

5. Information retrieval and management : concepts, methodologies, tools, and applications. [edited by] Information Resources Management Association. Hershey, PA : Information Science Reference, 2018.
6. Shajalal, Md, and Masaki Aono. "Health Information Retrieval." Signal Processing Techniques for Computational Health Informatics. Springer, Cham, 2020. 193-207.
7. Hersh, William, Hersh, and Weston. Information Retrieval: A Biomedical and Health Perspective. Springer, 2020.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- پروژه ارزیابی	۴۰ درصد
- امتحان میان‌ترم	۲۵ درصد
- امتحان پایان ترم	۲۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: اصول مدیریت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت **کد درس: ۱۸**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد نظری

نوع واحد: (نظری)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و تعاریف مدیریت و رهبری در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و بیمارستانی، ایجاد مهارت‌های لازم برای مدیریت و سرپرستی واحدهای زیرمجموعهٔ مدیریت منابع علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی از طریق آشنایی با اصول و مبانی مدیریت، آشنایی با امور اجرایی، و انواع رویکردهای مدیریتی (مانند مدیریت کیفیت فراگیر، مدیریت استراتژیک، و مانند آن)، تدوین برنامهٔ عملیاتی، و رعایت اصول رفتار سازمانی

شرح درس:

- تعریف و تاریخچه مدیریت
- مکاتب و نظریه‌های مختلف مدیریت و کاربردهای آن‌ها در انواع مختلف کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و سازمان‌های یادگیرنده
- آشنایی با مدیریت کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی سلامت، مدیریت کیفیت فراگیر در آن‌ها، مدیریت استراتژیک و سایر روش‌های مدیریتی مانند مدیریت کارآفرین و ...
- شرح چگونگی انطباق مدیریت با ارکان مدیریت اطلاع‌رسانی پزشکی، و مدیریت کتابخانه با اصول مدیریت کیفیت فراگیر و سایر مدل‌های مدیریتی (مانند مدیریت استراتژیک) و سبک‌های مختلف مدیریت در هر بخش
- تحلیل محیطی مانند SWOT و ...
- حل مسئله و مبانی تصمیم‌گیری در مدیریت مراکز اطلاع‌رسانی سلامت
- آشنایی با برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو
- آشنایی با اصول رفتار سازمانی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت
- تهیه انواع گزارش‌های مدیریتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت
- آشنایی با نحوه ارزیابی، ارزشیابی، اثربخشی، و بهره‌وری فعالیت‌ها، عملیات و خدمات درکتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و واحدهای زیرمجموعه مدیریت منابع علمی دانشگاه‌ها با استفاده از روش‌های متداول و استانداردهای مرتبط
- آشنایی با تحلیل SWOT و نقد و ارائهٔ راهکار مدیریتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

نظری (۳۴ ساعت)

- تاریخچه مدیریت، نظریه‌ها، مکاتب و رویکردهای مختلف مدیریتی و کاربرد آن‌ها در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت
- وظایف اصلی مدیر در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی (برنامه‌ریزی، سازماندهی، کنترل، بودجه‌بندی، مدیریت تغییر، مدیریت تیمی، سازمان یادگیرنده، برنامه‌ریزی استراتژیک و عملیاتی، تصمیم‌گیری، مدیریت منابع انسانی، مدیریت دانش، و ...)
- اصول رفتار سازمانی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت
- مدیریت کیفیت، بهره‌وری و تعالی سازمانی مانند مدیریت کیفیت فراگیر (T.Q.M.) و سایر رویکردهای مدیریتی (مانند مدیریت کارآفرین و ...) در مدیریت اطلاع‌رسانی پزشکی

- تبیین و تشریح نحوه ارزیابی وسنجش کیفیت خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و آشنایی با مدل ServQual و مدل LibQual
- پروژهٔ کلاسی: تحلیل SWOT و نقد و ارائهٔ راهکار مدیریتی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت
- بازدید از مراکز اطلاع‌رسانی سلامت و کتابخانه‌های بزرگ و موفق و بهره‌مندی از نظرات مدیران و تجارب آنان به همراه تهیه گزارش و تحلیل رویکردهای این مدیران

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. اوانز جی ادوارد و همکاران. مبانی مدیریت برای متخصصان اطلاع‌رسانی. ترجمه مینو واعظزاده و همکاران. تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ آخرین ویرایش.

۲. استوارت رابرت، موران باربارا. مدیریت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی. ترجمه زهیر حیاتی و فاطمه جمشیدی قهفرخی. تهران: کتابدار؛ آخرین ویرایش.

۳. گاتیس گوردون. مدیریت کیفیت فراگیر. ترجمه عباس خنیفر. تهران: آییژ؛ آخرین ویرایش.

۴. گالاچرکاترین. مدیریت تغییر در کتابخانه‌ها و خدمات اطلاعاتی. تهران: مرکزاطلاعات ومدارک علمی ایران؛ آخرین ویرایش.

۵. نصر اصفهانی علی. رویکردهای نوین در رفتار سازمانی. اصفهان جهاد دانشگاهی؛ آخرین ویرایش.

6. Managing Health Sciences Libraries in a Time of Change, by Claire B. Joseph (Editor), Rowman & Littlefield Publishers (February 21, 2024

7. Essential Leadership Skills for Health Sciences Information Professionals, by Janet Crum (Editor), Rowman & Littlefield Publishers (May 1, 2023).

8. _Stueart, R. & Moran, B. (2012). Library and Information Center Management. 7th Edition. Westport, Connecticut: Libraries Unlimited.

9. _Matthews, J. R. (2005). Strategic planning and management for library managers. Westport, CT: Libraries Unlimited. Translated to Persian.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی -شفاهی Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- پروژه کلاسی (تحلیل SWOT) ۲۵ درصد
- پروژه کلاسی (گزارش بازدید) ۱۵ درصد
- امتحان پایان ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: روش تحقیق در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی **کد درس: ۱۹**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با اصول و مفاهیم مختلف پژوهش، عناصر اصلی پژوهش، انواع مطالعات کمی و کیفی (با تأکید بر تحقیقات کیفی)، روش‌های جمع‌آوری اطلاعات، استفاده از آمار در تحقیق، و شیوه‌های نگارش علمی و نقد و داوری علمی.

شرح درس: یافتن موضوع پژوهشی مناسب، تبدیل موضوع به عنوان مناسب؛ انواع روش‌های پژوهش کمی و کیفی (با تأکید بر تحقیقات کیفی) در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و نیز در علوم پزشکی و تجربی؛ بیان مسئله و تنظیم اهداف، سؤالات و فرضیات پژوهش؛ تعیین و نگارش انواع متغیرهای مناسب با موضوع؛ شناسایی، انتخاب و تهیه ابزارهای مناسب برای گردآوری داده‌ها؛ چگونگی جستجو و نگارش پیشینه‌های پژوهش؛ انتخاب روش نمونه‌گیری مناسب؛ کسب مهارت در کار با نرم‌افزارهای مدیریت منابع و مدیریت پروژه؛ کسب مهارت در نقد و بررسی و داوری انواع مقالات؛ اصول صحیح نگارش علمی (با تأکید بر پروپوزال و مقاله)؛ شناسایی مجلات مناسب برای ارسال مقاله.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- نقش پژوهش در انواع علوم و در توسعه علم در جهان
- یافتن موضوع پژوهشی مناسب (و مرتبط با گرایش تحصیلی دانشجو) و تبدیل موضوع به عنوان مناسب
- مروری بر انواع روش‌های پژوهش کمی (روشهای پژوهش غیر تجربی شامل پژوهش همبستگی، علی مقایسه‌ای، پیمایشی، توصیفی)
- انواع روش‌های پژوهش کیفی (تحلیل محتوا، پدیدارشناسی، گراندد تئوری، قوم‌نگاری، پژوهش تاریخی، مطالعه موردی، اقدام پژوهی)
- انواع روش‌های پژوهش در علوم پزشکی (کارآزمایی بالینی، مطالعات کوهورت، مورد- شاهد، هرم شواهد، متاآنالیز، مرور نظام‌مند، متاسنتز)
- تفاوت پژوهش‌های کمی و کیفی
- مطالعات علم‌سنجی و طراحی آنها (مانند کتاب‌سنجی، اطلاع‌سنجی، وب‌سنجی، اختراع‌سنجی، همکاری گروهی، آلتمتریکس، و ...)
- انتخاب روش پژوهشی مناسب برای موضوع انتخاب‌شده
- بیان مسئله و تنظیم اهداف، سؤالات و فرضیات پژوهش در مورد موضوع انتخاب‌شده
- انواع متغیرها در پژوهش و تعیین متغیرهای مرتبط و متناسب با موضوع انتخاب‌شده
- چگونگی جستجو و نگارش پیشینه‌های پژوهش (با استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت منابع)
- روش‌های گردآوری و تحلیل اطلاعات در پژوهش‌های کمی
- روش‌های گردآوری و تحلیل اطلاعات در پژوهش‌های کیفی
- انواع ابزارهای گردآوری داده‌ها و انتخاب و تهیه ابزار متناسب با موضوع انتخاب‌شده
- روش‌های نمونه‌گیری (و انتخاب روش متناسب با موضوع انتخاب‌شده)
- مدیریت پروژه تحقیق

- مفاهیم و اصول نگارش انواع تولیدات علمی (مانند مقاله، کتاب، پروپوزال، گزارش نهایی طرح، گرنت‌نویسی، و ...)
- نحوه تنظیم گزارش نهایی در پژوهش‌های کمی و کیفی
- نحوه تدوین دستنوشته پژوهشی (پروپوزال اولیه)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- تدوین و ویرایش یک طرح پیشنهادی (Proposal) (ترجیحاً مرتبط با گرایش تحصیلی و پایان‌نامه دانشجو)
- نقد و داوری دو پروپوزال (ترجیحاً پایان‌نامه) مرتبط با گرایش تحصیلی
- کار عملی با یک نرم‌افزار تحقیق کیفی نظیر مکس کیودا و مانند آن
- کار عملی با یک نرم‌افزار مدیریت منابع (مانند اندنوت، مندلی، زوترو و مانند آن)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. حری، عباس و اعظم شاهبداغی. شیوه های استناد در نگارش‌های علمی: رهنمودهای بین‌المللی. آخرین ویرایش

۲. پرویز، سرور. اصول و روش‌های پژوهش کیفی. تهران: جامعه‌نگر، آخرین ویرایش.

۳. کرسول، جان دبلیو. طرح پژوهش (رویکردهای کمی، کیفی و شیوه ترکیبی). تهران: مهربان نشر، آخرین ویرایش.

۴. منصوریان، یزدان. روش تحقیق در علم اطلاعات و دانش شناسی. تهران: سمت؛ آخرین ویرایش.

۵. حریری، نجلا. اصول و روش‌های پژوهش کیفی. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، آخرین ویرایش.

۶. عابدسعیدی و همکاران. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. تهران: سالمی، جامعه‌نگر؛ آخرین ویرایش.

7. Creswell, J. W. Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. Sage. Last Edition.

8. _Saunders, M. N., Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. Research methods for business students, 5/e. Pearson Education India. Last Edition.

9. Wildemuth, Barbara M. Applications of social research methods to questions in information and library science. Santa Barbara: Libraries Unlimited, Last Edition.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی -شفاهی - Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- حل تمرین (نقد پروپوزال)	۱۰ درصد
- تدوین پروپوزال	۵۰ درصد
- امتحان پایان ترم	۳۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: سمینار تحقیق **کد درس: ۲۰**

پیش نیاز یا همزمان: روش تحقیق در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی (کد ۱۹)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آماده کردن دانشجو برای تکمیل دقیق، و جزئی و نهایی کردن پروپوزال ارائه‌شده در درس روش تحقیق (ترجیحاً پروپوزال پایان‌نامه احتمالی دانشجو) به همراه استخراج یک مقاله مروری.

شرح درس: شناسایی یک مسئله یا مشکل در حوزه گرایش تحصیلی دانشجو، تدوین مسئله به صورت موضوع تحقیق، نگارش و ویرایش یک پروپوزال تحقیقاتی (ترجیحاً پروپوزال پایان‌نامه احتمالی دانشجو)، ارائه پروپوزال و پیگیری مراحل تصویب آن در گروه آموزشی مربوطه، نقد و بررسی مقاله، تدوین و نگارش یک مقاله مروری از مسئله انتخاب‌شده.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- تکمیل یک پروپوزال پژوهشی، جستجو و نگارش مرور متون مرتبط با موضوع پژوهش، استخراج یک مقاله مروری
- مفاهیم مربوط به پروپوزال و اجزای مختلف آن، جدول گانت، بودجه‌بندی طرح، جذب گرنت پژوهشی
- مطالعه متون و مقاله‌های مرتبط با موضوع پایان‌نامه و نگارش یک مقاله مروری از آن
- چگونگی نگارش طرح اولیه تحقیق یا پروپوزال به صورت عملی (ترجیحاً پایان‌نامه احتمالی دانشجو)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- نقد و داوری دو مقاله پژوهشی (فارسی و انگلیسی) مرتبط با گرایش تحصیلی
- تدوین و ویرایش یک دستنوشته پژوهشی (مانند یک نامه به سردبیر یا مقاله مروری نقلی یا اسکوپینگ مرتبط با موضوع انتخابی)
- ارائه پروپوزال تحقیقاتی (ترجیحاً پایان‌نامه احتمالی دانشجو) و دفاع و تصویب آن در گروه آموزشی مربوطه.

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. حری، عباس و اعظم شاهبداغی. شیوه های استناد در نگارش‌های علمی: رهنمودهای بین‌المللی. آخرین ویرایش.

۲. حریری، نجلا. اصول و روش‌های پژوهش کیفی. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، آخرین ویرایش.

۳. عابدسعیدی و همکاران. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. تهران: سالمی، جامعه‌نگر؛ آخرین ویرایش.

۴. فاستر مارگارت جی، جوول سارا تی. راهنمای مرور نظام‌مند برای کتابداران. ترجمه محمدرضا هاشمیان، ابوالفضل طاهری؛ ویراستار دکتر فیروزه زارع‌فراشبندی. تهران: نشر کتابدار؛ آخرین ویرایش.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی

- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- حل تمرین (نقد مقاله)	۱۰ درصد
- تدوین پروپوزال	۵۰ درصد
- تدوین مقاله مروری	۳۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: کارورزی **کد درس: ۲۱**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارورزی (۱۳۶ ساعت)

عرصه کارورزی شامل موارد زیر است: ۱) کتابخانه و مرکز اطلاع‌رسانی پزشکی و ارتباط علمی (کتابخانه‌های دانشگاهی، بیمارستانی، اختصاصی، کتابخانه‌های عمومی)، مراکز اطلاع‌رسانی و اسناد (اعم از مرکز اسناد و مدارک علمی وزارت علوم، مراکز اطلاع‌رسانی و اسناد مراکز صنعتی مانند کارخانجات دارو سازی، سازمان غذا و دارو)، ارتباط علمی (در شبکه‌های اجتماعی علمی و عمومی، گردشگری سلامت و کافه ایده‌ها maker space/ maker lab)؛ ۲) عرصه بالینی و پزشکی مبتنی برشواهد در محیط‌های آموزشی- درمانی (مانند بیمارستان، کلینیک، مطب، داروخانه، شرکت دارویی، معاونت درمان، آزمایشگاه، رادیولوژی، توانبخشی و سایر عرصه‌های اطلاع‌رسانی پزشکی و سلامت)، و مرکز پزشکی مبتنی بر شواهد دانشگاه‌ها، کتابخانه کاکرین و شعبه‌های آن در ایران و کشورهای دیگر (با استفاده از ظرفیت مجازی و بین‌المللی)؛ ۳) پژوهش، در مدیریت‌های تحت نظر معاونت‌های پژوهشی (مانند مدیریت اطلاعات و منابع علمی پزشکی، واحدهای پژوهش، اخلاق پژوهش، اداره انتشارات و دفاتر مجلات، ترجمان دانش، ارزیابی و رتبه‌بندی، علم‌سنجی، آلتمتریکس، وبومتریکس، مصورسازی داده‌ها و سایر مدیریت‌های ذیربط)؛ ۴) فناوری (در شرکت‌های تولید نرم‌افزار سیستم مدیریت اطلاعاتی و طراحی رابط‌های جستجو، کارگاه‌های مهارت‌آموزی تخصصی و سایر کارگاه‌های مهارت‌آموزی آموزشی- فناوری دانشگاه‌ها شامل آزمایشگاه واقعیت مجازی، شبیه‌سازی، مراکز رشد و فناوری).

هدف کلی درس:

- پر کردن شکاف بین تئوری و عمل، ایجاد فرصت استفادهٔ عملی از آموخته‌های کلیه دروس دو گرایش (مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، و علم اطلاعات بالینی) در عرصه واقعی فیزیکی و مجازی
- کار به صورت ملی و بین‌المللی و تجربه فرصت‌های نوین و مبتنی بر فناوری‌های نوین مانند متاورس (واقعیت مجازی، واقعیت افزوده)، هوش مصنوعی، یادگیری ماشین، و داده‌کاوی
- ارتباط علمی- پژوهشی در واحدهای زیرمجموعه مدیریت منابع علمی دانشگاه (علم‌سنجی، اداره انتشارات و دفاتر مجلات، ترجمان دانش، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت دانشگاهی و بیمارستانی، عمومی، و کتابخانه دیجیتال دانشگاه)
- مشارکت در تیم‌های درمان، تیم‌های مرور نظام‌مند، مراکز تحقیقاتی، مراکز رشد و توسعه
- مشارکت با معاونت درمان در تولید محتوای سلامت، بصری‌سازی داده‌ها، و نیازسنجی اطلاعات در جهت آمادگی برای اشتغال آینده و یافتن فرصت‌های استخدام در عرصه‌های مختلف مرتبط با اطلاعات
- کار عملی در واحدهای زیرمجموعه معاونت تحقیقات و فناوری، مراکز تحقیقاتی، مراکز تحقیق و توسعه، تیم‌های مرور نظام‌مند، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، وبومتریکس، مراکز رشد و فناوری، معاونت درمان، بیمارستان‌ها ، کلینیک‌ها، کتابخانه‌های مختلف دانشگاهی و مراکز آموزشی درمانی، مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی و منابع علمی دانشگاه
- کسب مهارت‌های کنترل و مدیریت اختلالات اطلاعاتی (مانند اینفودمیک) با استفاده از فناوری و سواد اطلاعاتی- ارتباطی
- شناسایی و ارزیابی نیازهای اطلاعاتی متخصصان بالینی
- مشارکت در تدوین مرورهای نظام‌مند و متاآنالیزها، گزارش‌های موردی، گایدلاین‌ها
- مشارکت در برنامه‌های آموزش به بیمار

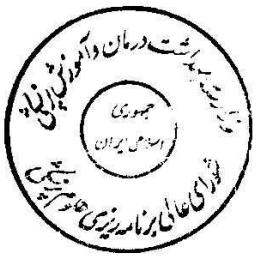
شرح درس:

- کسب مهارت لازم برای انجام فعالیت درکتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت دانشگاهی و بیمارستانی، کتابخانه دیجیتال دانشگاه
- کسب تجربه مدیریت و اداره کتابخانه و مرکز اطلاعات در حوزه علوم پزشکی
- کسب تجربه مشارکت در تیم های درمان و مرورهای نظام‌مند
- کسب مهارت لازم برای انجام کارهای مربوط به اداره انتشارات و دفاتر مجلات و تولید محتوا
- کسب مهارت لازم برای کار در مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا)، وبومتریکس، شرکت‌های تولید نرم‌افزار، داده‌کاوی، متن‌کاوی و تحلیل‌های مربوط به داده‌های بزرگ (بیگ دیتا)
- کسب مهارت لازم برای کار عملی در مراکز توسعه و هماهنگی پژوهش و مراکز مبتنی برشواهد و سایر مراکز تحقیقاتی در جستجو و بازیابی اطلاعات برای حمایت از صحت اجرای مرورهای نظام‌مند
- کسب مهارت لازم برای تو سعه مهارت‌های نرم (اعم از مدیریت زمان، تفکر انتقادی، تحلیل نیاز، برقرار کردن ارتباطات مؤثر با مشتری و مؤسسه، نظم و تعهد کاری، ارائه بازخورد بموقع و مناسب، کنترل هزینه‌ها، کمک به اهداف مؤسسه و واحد کاری)
- کسب تجربه کار در مخزن (Repository) مواد تحقیقاتی، ایجاد ابرداده، واطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌های اجتماعی
- کسب تجربه کار در کمیته‌های منتخب دانشکده‌ها، کمیته‌های ارتقای هیئت علمی دانشگاه، و دفاتر اعتباربخشی و اعتبارسنجی دانشگاه
- کسب تجربه کار خارج از محیط آموزشی در عرصه‌های دانشگاهی، کتابخانه‌های عمومی، مراکز اطلاعاتی و تحقیقاتی، دفاتر مرتبط با ارتباطات علمی جهت اعتلای سواد اطلاعاتی جامعه در عرصه‌های مختلف با تأکید بر سواد اطلاعات سلامت
- کسب تجربه کار عملی در واحدهای زیرمجموعه مدیریت منابع علمی دانشگاه (علم‌سنجی، اداره انتشارات و دفاتر مجلات، ترجمان دانش، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت دانشگاهی و بیمارستانی، کتابخانه دیجیتال دانشگاه)
- مشارکت در تیم‌های درمان و تیم‌های مرور نظام‌مند (برای انجام جستجوی اطلاعات مورد نیاز)
- کسب تجربه کار عملی در مراکز تحقیقاتی، مراکز رشد و توسعه، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، وبومتریکس (به منظور آشنایی با امور اداری- اجرایی مراکز نامبرده)
- کسب تجربه کار عملی در معاونت درمان (از طریق مشارکت در تولید محتوای سلامت، بصری‌سازی داده‌ها، و نیازسنجی)
- شناسایی و ارزیابی نیازهای اطلاعاتی متخصصان بالینی در محیط بالینی
- مشارکت در تهیه منابع اطلاعاتی آموزش بیمار، و آموزش عملی بیمار
- مشارکت در تدوین شواهد بالینی (مانند مرور نظام‌مند، گایدلاین، پروتکل بالینی، گزارش موردی)، و تولید شواهد بالینی، توسعه و بومی‌سازی آن‌ها

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

- مشارکت در تیم‌های مرور نظام‌مند (برای انجام جستجوی اطلاعات مورد نیاز)
- مشارکت در امور پژوهشی و آموزشی مراکز تحقیقاتی، پشتیبانی پژوهش، مدیریت داده‌های پژوهشی، فرایندهای مربوط به شناسایی مجلات هدف، تنظیم گزارش مطابق راهنماهای خاص مجلات و قوانین و اخلاق نشر بین المللی تا ارسال و سابمیت، رصد مقالات منتشرشده از جنبه‌های مشاهده‌پذیری، استنادپذیری، و ارتقای معیارهای SEO و متادیتا در تولیدات علمی مؤسسات
- مشارکت در فعالیت‌های مراکز رشد و توسعه، کمک به توسعه مالک محصول، حق تألیف، کپی رایت، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، وبومتریکس (به منظور آشنایی با امور اداری- اجرایی مراکز نامبرده)

- مشارکت با معاونت درمان در تولید محتوای سلامت، بصری سازی داده‌ها و نیاز سنجی و سایر امور اطلاع رسانی پزشکی در سطوح مختلف جامعه
- مشارکت با اداره انتشارات و دفاتر مجلات در نشر، ویراستاری، به‌اشتراک‌گذاری مقالات در شبکه‌های اجتماعی علمی برای دسترس‌پذیری، استفاده، رصد مقالات منتشرشده از جنبه‌های مشاهده‌پذیری، استنادپذیری، و ارتقای معیارهای SEO و متادیتا
- انجام چکیده‌نویسی حرفه‌ای، تولید خلاصه مرورهای نظام‌مند با سبک خلاصه‌های کتابخانه کاکرین، تولید خلاصه‌های بصری و گرافیکی، خلاصه‌های خبری و اینفوگرافی و ترجمان دانش، خلاصه سازی و ساده سازی اطلاعات برای اهداف و مخاطبان مختلف اعم از بیمار، متخصص، سیاستگذار، امور مالی مؤسسه
- کاربرد اصول مدیریت، نوشتن برنامه استراتژیک، ارزیابی و اعتباربخشی کتابخانه، مشارکت در جلسات رسمی کتابخانه، و تهیه گزارش و ارائه راهبردهای عملی
- کاربرد عملی هوش مصنوعی، یادگیری ماشین ، یادگیری عمیق یا داده‌کاوی در یک پروژه عملی
- کاربرد مؤثر مهارت‌های نرم (مانند مدیریت زمان، نظم و تعهد کاری، تحلیل سریع سؤال و نیاز اطلاعاتی برای ارائهٔ پاسخ مناسب، ارتباطات قوی و اثرگذار با ذینفعان، تعهد و مسئولیت‌پذیری در نیل به اهداف سازمان) در مشاوره اطلاعاتی، مدیریت داده‌ها، اداره کتابخانه، مشتری‌محوری
- مشارکت در عملکرد مبتنی برشواهد در پزشکی و اطلاع رسانی سلامت، انجام مرورهای نظام‌مند، متاآنالیزها
- مهارت‌های شناسایی و ارزیابی نیازهای اطلاعاتی متخصصان بالینی
- تدوین سؤال بالینی بر اساس سناریوی بالینی واقعی
- جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی مبتنی بر شواهد و پاسخگویی به سؤالات بالینی
- تدوین منابع آموزشی مناسب برای بیماران
- تدوین شواهد بالینی (مرور نظام‌مند، گایدلاین، پروتکل بالینی، گزارش موردی)

کتابخانه ، مراکز اطلاعاتی و ارتباط علمی (۵/۰ واحد)

- ✓ کار درکتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سلامت دانشگاهی و بیمارستانی، کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه دیجیتال دانشگاه
- ✓ انجام تمام امور مربوط به نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی، متادیتا، بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی و علمی و تولیدات علمی برای جستجو و بازیابی در موتورهای جستجو
- ✓ اجرای مدیریت مبتنی برشواهد در بخش‌های مختلف کتابخانه اعم از بودجه‌بندی تا بازاریابی خدمات اطلاعاتی
- ✓ مشارکت در ارتباط علمی با تولید و نشر اطلاعات علمی در شبکه‌های اجتماعی علمی و عمومی
- ✓ رصد اطلاعات علمی در شبکه‌های علمی به منظور کنترل اختلالات اطلاعاتی و اینفودمیک
- ✓ ارائه ژورنال کلاب و وبینار آموزشی برای دانشجویان رشته (حداقل یک مورد)

عرصه بالینی و پزشکی مبتنی برشواهد (۵/۰ واحد)

- ✓ جستجو و ارزیابی شواهد برای مرورهای نظام‌مند و متاآنالیز در تیم‌های مرور نظام‌مند (حداقل یک مورد).
- ✓ نیازسنجی اطلاعاتی و تولید محتوای سلامت برای اقشار مختلف جامعه، گردشگران سلامت، مهاجران، افراد با نیازهای خاص اطلاعاتی سلامت (در واحدهای زیر نظر معاونت درمان)
- ✓ انجام فعالیت‌های مرتبط با واحدهای آموزشی درمانی/بیمارستان‌ها و کلینیک‌های آموزشی درمانی، داروخانه‌های آموزشی درمانی تحت پوشش دانشگاه
- ✓ ارائه مشاوره اطلاعاتی به شرکت‌های دارویی و تهیه بروشورهای دارویی و ارائه در وبسایت شرکت‌های دارویی

- ✓ امور مربوط به تهیه نسخه‌های اطلاعاتی با تجویز پزشکی، شخصی‌سازی، ساده‌سازی، ارتقای خوانایی اطلاعات نسخه اطلاعاتی بر اساس راهنما در کارگاه مهارت‌آموزی
- ✓ راهنمایی دانشجویان کارشناسی و کارورزی در عرصه در بخش بالینی
- ✓ اجرای کامل یک برنامه اطلاع‌درمانی مبتنی برشواهد با مشارکت پزشک و رزیدنت‌های پزشکی (در یک بخش مانند قلب، داخلی، گوارش، ...)
- ✓ ترویج و بهره‌گیری از نرم‌افزارهای کاربردی سلامت همراه موثق و مبتنی بر شواهد
- ✓ مشارکت در تولید و بومی‌سازی گایدلاین‌های بالینی و سایر شواهد بالینی

فناوری (۵/۰ واحد)

- ✓ مشارکت در ایجاد و توسعه کتابخانه دیجیتال و پروژه‌های دیجیتالی کردن منابع اطلاعاتی
- ✓ مشارکت در توسعه مخزن (Repository) مبتنی بر نرم‌افزارهای منبع باز برای دانشگاه
- ✓ طراحی وتولیدیک پلتفرم اولیه از یک کتابخانه دیجیتال بااستفاده از نرم‌افزارهای منبع‌باز (مانند گرین استون و کوها)
- ✓ طراحی و اجرای گفتگوی اینترنتی برخط
- ✓ ارزیابی نرم‌افزار مدیریت کتابخانه
- ✓ مشارکت در توسعه نرم‌افزارهای مدیریت سیستم اطلاعاتی در شرکت‌های مرتبط
- ✓ کاربرد عملی ابزارهای هوش مصنوعی، استفاده از زبان‌های برنامه‌نویسی روزآمد (پایتون یا LLM)، یادگیری ماشین، یادگیری عمیق یا داده‌کاوی در یک پروژه عملی مدیریت و سازماندهی اطلاعات در کتابخانه

پژوهش (۵/۰ واحد)

- ✓ کار در واحدهای زیرمجموعه مدیریت منابع علمی دانشگاه (علم‌سنجی، اداره انتشارات و دفاتر مجلات، ترجمان دانش، مراکز تحقیقاتی، مراکز رشد و توسعه، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، وبومتریکس، ارتباط با صنعت و کارآفرینی (به‌منظور آشنایی با امور اداری- اجرایی)
- ✓ مشارکت فعال و نظارت نقادانه بر عملکرد واحدهای علم‌سنجی
- ✓ مشارکت در فعالیت‌های اداره نشر و دفاتر مجلات، ویراستاری، صفحه‌آرایی، تغییر فرمت، گرفتن DOI، اخلاق نشر، کنترل کیفی شاخص‌های مربوط به ICMJE,COPE,WAME در مقالات منتشره
- ✓ انجام فعالیت‌های مرتبط با مراکز تحقیقاتی به‌منظور حمایت از تحقیقات و انجام مدیریت داده‌ها
- ✓ مشارکت در جستجو و بازیابی شواهد برای مرورهای نظام‌مند و متاآنالیزها
- ✓ فعالیت در مراکز رشد و فناوری و ثبت اختراعات
- ✓ انجام فعالیت‌های مربوط به ترجمان دانش و مدیریت دانش
- ✓ واحدهای تحقیق و توسعه وEDO
- ✓ برگزاری کارگاه‌های آموزشی حمایت از تحقیق در مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش
- ✓ مشارکت در تهیه خلاصه‌های سیاستی و ارائه آن‌ها در جلسات معاونت پژوهشی
- ✓ مشارکت در جلسات انتشارات مجلات دانشگاه‌ها
- ✓ کار در کمیته منتخب دانشکده‌ها، کمیته‌های ارتقای هیئت علمی، و دفاتر اعتباربخشی و اعتبارسنجی دانشگاه
- ✓ ارائه مشاوره مبتنی برشواهد در شاخص‌های اعتباربخشی، ارزیابی‌ها، داده‌کاوی و مصورسازی داده‌ها و گزارشات مربوطه

منابع درس:

کلیه دروس گذرانده شده در برنامه درسی

روش تدریس:

- ✓ عملی به صورت ترکیبی از حضور در عرصه فیزیکی، عرصه مجازی، و شبیه‌سازی
- ✓ اجرای کارورزی شامل سه مرحله است: ۱) پیش از شروع کارورزی در کارگاه مهارت‌آموزی؛ ۲) در حین کارورزی به همراه استاد ناظر در عرصه؛ و ۳) بعد از کارورزی با بررسی فعالیت‌ها و نقد و بازخورد گزارش‌ها
- ✓ انجام یک مشاهده‌گری یا بازدید از یک کتابخانه، مرکز اطلاع‌رسانی، کتابخانهٔ مرکز صنعتی
- ✓ انجام مشاهده‌گری از یک کتابخانه بیمارستانی یا کلینیک، و همچنین مشاهده‌گری مشاوره اطلاعات بالینی سلامت در محیط بیمارستان و داروخانه یا صنایع سلامت‌محور

توضیح: در صورت فقدان ملزومات در یک گروه آموزشی، انجام کارورزی از طریق عقد تفاهم‌نامه با دانشگاه‌های دیگر مورد توجه قرار گیرد. در صورتی‌که امکان اجرای بخشی از برنامه در محیط واقعی در مؤسسه مادر فراهم نباشد، از ظرفیت کارورزی مجازی بین‌دانشگاهی یا بین‌مرکزی استفاده شود یا با انجام کارورزی در کارگاه مهارت‌آموزی، اجرای برنامه تکمیل شود.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

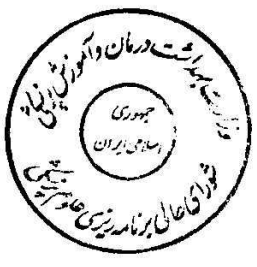
- دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کارنما (لاگ‌بوک)، پورت فولیو، سناریو، گزارش نقادانه، نمرهٔ چک‌لیست‌های ارزیابی ۳۶۰ درجه، نمره ارزیابی استاد ناظر در عرصه، ارزیابی آزمایشگاه توسط استاد راهنما، نمره کلی استاد راهنما
- نظارت استاد بر بخش‌های کارورزی و محل کارورزی و در صورت لزوم برگزاری کارگاه‌های عملی تکمیلی به اندازه حداکثر یک چهارم ساعات کارورزی

توضیح: گزارش نقادانه کار در عرصه باید طوری در کارنما نوشته شود که بتواند علاوه بر نشان دادن میزان مشارکت کارورز در فعالیت‌ها، در بهبود عملکرد فعالیت‌های عرصه واقعی نیز مورد استفاده قرار گیرد.

ب- دفعات ارزیابی:

- نمره استاد ناظر کارورزی از طریق بررسی گزارش‌ها و کارنمای دانشجو تعیین می‌شود.
- استاد ناظر ترجیحاً استادیار به بالا باشد و در مقطع کارشناسی ارشد تدریس کرده باشد.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: پایان‌نامه **کد درس: ۲۲**

تعداد واحد: ۶ واحد

نوع واحد: -

هدف کلی درس: ایجاد امکانات لازم برای دانشجویان در جهت استفاده از روش تحقیق علمی به‌منظور تجزیه و تحلیل مسائل بنیادی یا کاربردی رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی و موضوعات مرتبط با آن مطابق با مفاد آیین‌نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی.

شرح درس: بررس و مطالعه بنیادی یا کاربردی در یکی از زمینه‌های رشته مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی و موضوعات مرتبط با آن با استفاده از روش‌های پژوهش علمی، طراحی پژوهش، انجام پژوهش، نوشتن گزارش پایان‌نامه، ارائه نتایج پژوهش در قالب مقالات مستخرج از آن، تهیه فرم ترجمان دانش، تهیه اختیاری یک گزارش خبری.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

تدوین پایان‌نامه و مقالات مرتبط و دفاع از پایان‌نامه بر طبق مقررات آموزشی مصوب دانشگاه.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: کتابخانه‌های هوشمند **کد درس: ۲۳**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

آشناسازی دانشجویان با مفاهیم و اصول کتابخانه‌های دیجیتال و هوشمند، طراحی، پیاده‌سازی و مدیریت آن‌ها (بویژه در بافت محیط‌های مرتبط با اطلاع‌رسانی سلامت)، آشنایی با چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این حوزه، استانداردها و پروتکل‌ها، معماری، نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مرتبط با کتابخانه‌های دیجیتالی، هوشمندسازی فضاهای کتابخانه‌ای، مقایسه برخی از مهم‌ترین کتابخانه‌های دیجیتالی جهان

شرح درس:

تعاریف و مفاهیم کتابخانه دیجیتال و هوشمند؛ مزایا و چالش‌های کتابخانه دیجیتال و هوشمند در حوزه سلامت و فناوری‌های مرتبط با هر یک؛ معماری کتابخانه دیجیتال، اصول طراحی، پیاده‌سازی و استانداردهای کتابخانه دیجیتال؛ دیجیتال‌سازی و هوشمندسازی خدمات؛ مبادله اطلاعات، مدل‌ها و پروتکل‌های آن؛ مسائل حقوقی، اخلاقی و امنیتی مرتبط با کتابخانه‌های دیجیتال و هوشمند؛ ارزیابی و بهبود خدمات کتابخانه‌های دیجیتال؛ آینده کتابخانه‌های هوشمند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

الف. نظری (۲۶ ساعت)

- آشنایی با تعاریف و مفاهیم کتابخانه دیجیتال و نسل‌های مختلف آن
- درک تحول کتابخانه‌ها از ساختارهای سنتی به دیجیتال و سپس به هوشمند
- تفاوت پورتال، ورتال، وبسایت، شبکه وب با کتابخانه دیجیتال
- اهداف و ویژگی‌های کتابخانه دیجیتالی
- شناخت مزایا و چالش‌های کتابخانه‌های دیجیتال و هوشمند در حوزه سلامت
- تعریف کتابخانه‌های هوشمند و درک جامع از مفاهیم و فناوری‌های اساسی در آن
- آشنایی با انواع فناوری‌های پشتیبان کتابخانه‌های هوشمند مانند سنسورها، رباتیک و پایگاه داده‌های هوشمند
- فراگیری مفاهیم کلیدی مرتبط با کتابخانه‌های هوشمند مانند اینترنت اشیا، هوش مصنوعی و یادگیری ماشین
- مدیریت و نگهداری کتابخانه‌های دیجیتال و هوشمند
- آشنایی با اجزای اصلی و معماری کتابخانه‌های دیجیتال
- استانداردهای کتابخانه دیجیتالی (استانداردهای نگهداری اسناد دیجیتال، استانداردهای مبادله اطلاعات، استانداردهای ابرداده‌ای، استانداردهای زبان‌های نشانه‌گذاری، و ....)
- اصول و مراحل طراحی و پیاده‌سازی کتابخانه‌های دیجیتال و شناخت ملزومات آن (سخت‌افزار، نرم‌افزار، ...)
- طراحی و پیاده‌سازی یک کتابخانه دیجیتال و هوشمند ساده (با استفاده از نرم‌افزارهای کد منبع باز مانند گرین استون، کوها و سایر نرم‌افزارهای مرتبط)
- یادگیری تکنیک‌های دیجیتال‌سازی و بایگانی و سیستم‌های مدیریت محتوای دیجیتال

- مدیریت چرخه حیات داده‌های پزشکی و مدیریت مجموعه‌های دیجیتال
- انواع مدل‌ها و تفاهم‌نامه‌ها در مبادله اطلاعات (Z3950, SRU/SRW, PMH- OAI, SD-LIP, Open URL و ..)
- هوشمندسازی خدمات (در اطلاع‌رسانی، آموزش، کاربرد چت‌بات‌ها و راهنماهای هوشمند) ، هوشمندسازی منابع و فضاهای کتابخانه‌ای با کمک فناوری‌های نوین مانند متاورس، واقعیت افزوده، واقعیت مجازی
- تحلیل مسائل حقوقی، اخلاقی و امنیتی مرتبط با کتابخانه‌های دیجیتال و هوشمند (مانند حقوق مالکیت فکری و کپی‌رایت، حریم خصوصی و امنیت اطلاعات، اصول اخلاقی در مدیریت اطلاعات دیجیتال)
- معرفی انواع مدل‌های ارزیابی کتابخانه‌های دیجیتال و توانمندسازی دانشجویان در ارزیابی و بهبود خدمات کتابخانه‌های دیجیتال (معیارهای ارزیابی، بررسی نیاز کاربران، آینده‌پژوهشی در حوزه کتابخانه‌های دیجیتال)
- کاربردهای هوش مصنوعی در کتابخانه‌های هوشمند
- آینده کتابخانه‌های هوشمند

ب. عملی (۱۷ ساعت)

- معرفی و مقایسه کتابخانه‌های دیجیتال پزشکی و سلامت کشورهای مختلف
- طراحی و پیاده‌سازی یک کتابخانه دیجیتال یا هوشمند ساده

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. شن، گنکالوز و فاکس. مسائل کلیدی کتابخانه های دیجیتالی. ترجمه مهدی علیپور حافظی، بهروز رسولی و مجید نبوی. تهران: نشر چاپار؛ آخرین ویرایش.

۲. طالبی، ا، طالب‌پور، ا، نظری، م. کتابخانه‌های هوشمند: مفاهیم و پیاده‌سازی. تهران: موسسه فرهنگی هنری دیباگران؛ آخرین ویرایش.

۳. حاجی زین العابدینی، محسن، علیپور حافظی، مهدی. مبانی کتابخانه های دیجیتالی. تهران: اساطیر پارسی، چاپار؛ آخرین ویرایش.

۴. علیپور حافظی، مهدی. طراحی کتابخانه دیجیتالی. تهران: سمت؛ آخرین ویرایش.

۵. سیما آموزگار، علیرضا نوروزی، مریم صراف زاده. تحلیل مسائل و چالش های حق مولف منابع دیجیتالی متنی از دیدگاه مدیران کتابخانه های دیجیتالی دانشگاهی شهر تهران، فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی ۱۴۰۱؛ ۲۵(۱): ۵۹-۲۹.

۶. فاطمه فرخاری، مهرداد چشمه سهرابی، حسین کارشناس، محمدحسن عظیمی. واکاوی فرصت ها و چالش های کتابخانه های هوشمند، نشریه مطالعات کتابداری و سازماندهی اطلاعات ۱۴۰۲؛ ۳۴(۳): ۱۶۸-۱۳۵.

7. Sheikhshoaei, F., Naghshineh, N., Alidousti, S. and Nakhoda, M. "Design of a digital library maturity model (DLMM)", The Electronic Library 2018; 36(4): 607-619.
8. Devar, Nijagun Shanmukh. Digital Libraries: Design, Development, and Impact on Information Access and Preservation. Walnut Publication; 2023.
9. Holland, B. Emerging Trends and Impacts of the Internet of Things in Libraries. US: IGI Global; 2020.
10. Hervieux, Sandy and Wheatley, Amanda. The Rise of AI: Implications and Applications of Artificial Intelligence in Academic Libraries. Chicago: Association of College and Research Libraries; 2022.
11. Fox EA, da Silva Torres R. Digital Library Technologies. Springer Nature; 2022 Jun 1.

12. Igwe KN, Sulyman AS. Smart libraries: Changing the paradigms of library services. Business Information Review. 2022 Dec;39(4):147-52.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- پروژه کلاسی (معرفی و طراحی کتابخانه دیجیتال)	۵۰ درصد
- آزمون میان‌ترم	۱۵ درصد
- آزمون پایان‌ترم	۲۵ درصد

نام درس: آموزش الکترونیکی **کد درس: ۲۴**

پیش نیاز یا همزمان:-

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی- ارتباطاتی برای آموزش و یادگیری، آشنایی با نظریه‌ها و روش‌های یادگیری و یاددهی و انواع شیوه‌های آموزش الکترونیکی مبتنی بر رایانه و تلفن همراه و مانند آن، همچنین آشنایی دانشجویان با مدیریت آموزشی و طراحی برنامه‌های آموزشی و تولید محتوای آموزشی (آموزش کارگاهی، آموزش پایگاه‌های اطلاعاتی، آموزش جستجوی اطلاعات بالینی و ...) برای مخاطبان مختلف، دانستن نقش کتابخانه‌ها در آموزش الکترونیکی و کاربرد هوش مصنوعی در آن، آشنایی با سیستم‌های مدیریت آموزشی و مدیریت محتوای آموزشی.

شرح درس: مفاهیم و نظریه‌های یادگیری، شناخت ویژگی‌های مخاطبان (فراگیران)، مبانی نظری آموزش از راه دور و آموزش الکترونیکی و موانع آن، نقش کتابخانه‌ها، مدیریت دانش و هوش مصنوعی در آموزش الکترونیکی، رویکردهای آموزش الکترونیکی و زیرساخت‌های مورد نیاز، سیستم‌های مدیریت آموزشی و مدیریت محتوای آموزشی، مدیریت زمان و انجام وظایف در آموزش الکترونیکی، مهارت‌های مدیریت کلاس‌های مجازی و تدبیرهای مؤثر در آن، روش‌ها و تکنیک‌های طراحی دوره‌های آموزشی در محیط آموزش الکترونیکی، تهیه و سازماندهی محتوای آموزش الکترونیکی، ارزیابی و مدیریت آموزش الکترونیکی .

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- آشنایی با مفاهیم و نظریه‌های یادگیری و یادگیری الکترونیکی
- شناخت ویژگی‌های مخاطبان (فراگیران)
- مبانی نظری آموزش از راه دور و آموزش الکترونیکی
- موانع آموزش الکترونیکی
- عوامل مؤثر بر تدریس (اهداف آموزشی، عوامل مرتبط با یاددهنده، عوامل مرتبط با یادگیرنده، محیط یادگیری)
- نقش کتابخانه‌ها، مدیریت دانش و هوش مصنوعی در آموزش الکترونیکی
- انواع روش‌ها و رویکردهای آموزش الکترونیکی (همزمان و ناهمزمان، ویژگی‌ها، کاربردها، معایب و مزایای هر یک)
- انواع محیط های یادگیری الکترونیکی و فناوری‌های مربوطه
- زیرساخت‌های مورد نیاز آموزش الکترونیکی
- سیستم‌های مدیریت آموزشی LMS
- سیستم‌های مدیریت محتوای آموزشی LCMS
- مدیریت زمان و انجام وظایف در آموزش الکترونیکی
- تکنیک‌ها و استراتژی‌های مدیریت انگیزهٔ فراگیران در آموزش الکترونیکی
- مهارت‌های مدیریت کلاس‌های مجازی و تدبیرهای مؤثر در آن
- توسعه مهارت‌های ترویج و ایجاد فعالیت‌های همکارانه و گروهی در دوره‌های آموزش الکترونیکی
- معرفی روش‌ها، ابزارها و پلتفرم‌های افزایش تعاملات در فضای مجازی و دوره‌های آموزشی

- اصول و مبانی، روشها وتکنیک‌های طراحی آموزشی وطراحی محتوای آموزش الکترونیکی، دوره‌های آموزشی واستانداردهای آن
- ارزیابی و مدیریت آموزش الکترونیکی

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- کار عملی با فناوری‌ها و ابزارهای نوین یادگیری و آموزش الکترونیکی
- تولید یک محتوای آموزشی الکترونیکی (پادکست، ویدیو، چندرسانه‌ای، و ...)
- کار عملی با ابزارها و نرم‌افزارهای تولید محتوای مرتبط با آن (مانند لیب گاید و ...)
- طراحی، اجرا و ارزشیابی یک درس الکترونیکی (کارگاه یا یک برنامهٔ درس الکترونیکی)

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. صفوی، امان الله. روش‌ها، فنون و الگوهای تدریس. تهران: سمت، آخرین چاپ.

۲. دیویس باربا‌راگراس. ابزارهای تدریس: روش‌ها و رسانه‌های جدید تدریس در دانشگاه‌های و مراکز آموزش عالی. تهران: سمت، آخرین ویرایش

۳. فردانش هاشم. طراحی آموزشی: مبانی، رویکردها و کاربردها. تهران: سمت؛ آخرین ویرایش.

۴. مارینا آرشاوسکی. طراحی آموزشی برای یادگیری الکترونیکی. ترجمه خدیجه علی‌آبادی و فاطمه جنیدی جعفری. تهران: آراد؛ آخرین ویرایش.

۵. شمس غلامرضا، تاری فرزانه، رضایی‌زاده مرتضی. شناسایی موانع زیرساختی و مدیریتی به کارگیری آموزش الکترونیکی در آموزش منابع انسانی. فصلنامه علمی تدریس‌پژوهی. ۱۳۹۸؛ ۷(۳): ۱۱۶-۹۱.

6. Online Instruction: A Practical Guide for Librarians (Practical Guides for Librarians Book 78) by Emily Mroczek | May 9, 2022

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- طراحی، اجرا و ارزشیابی یک درس الکترونیکی	۳۰ درصد
- تولید محتوای الکترونیکی برای یک درس یا کارگاه	۳۰ درصد
- امتحان پایان ترم	۳۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: مطالعه مستقل **کد درس: ۲۵**

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: ایجاد کارایی و توانمندسازی دانشجویان در امر پژوهش با انجام یک کار مطالعاتی و تحقیقی روشمند در موضوعات مرتبط با مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، یا علم اطلاعات بالینی و زمینه‌های وابسته، به گونه‌ای که دانشجو با انجام آن و فراگیری سایر فنون، با اهمیت کار پژوهش آشنا شود و بتواند یک مقاله را نوشته و ارسال کند.

شرح درس: مطالعه و پژوهش در زمینه‌های مختلف مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، یا علم اطلاعات بالینی و مباحث نوین و مسائل روز آن برای افزایش دانش تخصصی؛ مطالعه مقالات علمی و پژوهش‌های مرتبط با پایان‌نامه دانشجو؛ مطالعه در زمینه روش‌ها و تکنیک‌های پژوهشی مورد استفاده در پایان‌نامه دانشجو؛ تقویت مهارت‌های نگارش علمی و تدوین گزارش‌های تحقیقی در راستای تکمیل پژوهش پایان‌نامه دانشجو.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- مطالعه و بررسی نظری و کاربردی در یکی از زمینه‌های مورد علاقه دانشجو، زیر نظر استاد مربوطه
- انتخاب یا اعلام یک موضوع (ترجیحاً در جهت موضوع پایان نامه دانشجو یا مکمل آن) در ابتدای ترم تحصیلی دانشجو و ارائه گزارش شفاهی یا کتبی در جلسات هفتگی
- ارائه گزارش کتبی پیشرفت کار و گزارش نهایی توسط دانشجو در قالب مقاله مرتبط با پایان‌نامه خود (به منظور ارائه در یک کنفرانس یا چاپ در یک مجله داخلی)
- انواع مقالات نظیر مقالات تحقیقی، مروری نظام‌مند، مرور حیطه‌ای یا حوزه‌ای، مرور روایتی، گزارش مورد، نامه به سردبیر، مدخل‌نویسی، و بیان دیدگاه
- روش‌های شناسایی مجلات مناسب برای انتشار مقاله .

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- انجام عملی پژوهش، ترجیحاً در راستای تکمیل پژوهش پایان‌نامه دانشجو
- استخراج، تدوین و ویرایش حداقل یکی از مقالات مرتبط با پایان‌نامه دانشجو
- شیوه آماده سازی فنی مقاله و سابمیت آن
- نگارش و تدوین گزارش نهایی ترجیحاً در راستای پایان‌نامه دانشجو

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. حری، عباس و اعظم شاهبداغی. شیوه های استناد در نگارش‌های علمی: رهنمودهای بین‌المللی. آخرین ویرایش.

۲. حریری، نجلا. اصول و روش‌های پژوهش کیفی. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، آخرین ویرایش.

۳. عابدسعیدی و همکاران. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. تهران: سالمی، جامعه‌نگر؛ آخرین ویرایش.

۴. فاستر مارگارت جی، جوول سارا تی. راهنمای مرور نظام‌مند برای کتابداران. ترجمه محمدرضا هاشمیان، ابوالفضل طاهری؛ ویراستار دکتر فیروزه زارع‌فراشبندی. تهران: نشر کتابدار؛ آخرین ویرایش.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

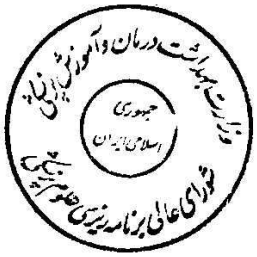
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- ارزیابی مستمر از طریق بررسی گزارش‌های هفتگی ارائه‌شده توسط دانشجو در خصوص مقالهٔ تدوین‌شده و گزارش نهایی

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۲۵ درصد
- حل تمرین (ویرایش و اصلاحات مقاله و گزارش نهایی)	۲۵ درصد
- ارائه نهایی مقاله یا گزارش	۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: کارآفرینی در اطلاعات سلامت **کد درس: ۲۶**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۲ واحد نظری)

نوع واحد: (نظری)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با تاریخچه، مبانی، مفاهیم، ضرورت و اهمیت کارآفرینی در نظام سلامت، همچنین آشنایی با نقش اطلاعات سلامت در خلق کسب‌وکارهای جدید سلامت‌محور و مهارت‌های مورد نیاز برای مدیریت کسب‌وکار و کارآفرینی در اطلاعات سلامت

شرح درس: مفاهیم و اصول کارآفرینی و مدیریت کسب‌وکار، مفاهیم خلاقیت و نوآوری؛ کارکردها و مکاتب کارآفرینی؛ کارآفرینی در اطلاعات و مزایای آن با تأکید بر حوزه سلامت؛ محصولات اطلاعاتی و قیمت‌گذاری آن‌ها با تأکید بر حوزه سلامت؛ مشاغل کارآفرینی در اطلاعات در حوزه اطلاعات سلامت؛ کارآفرینان برتر ایران و جهان و ویژگی‌های آن‌ها؛ نیازهای بالقوه و بالفعل اطلاعاتی نظام سلامت ملی و بین‌المللی؛ دانشگاه‌های کارآفرین؛ توانمندسازی دانشجویان در زمینه ایده‌پروری در حوزه اطلاعات سلامت؛ نحوه طراحی یک مدل کسب‌وکار سلامت‌محور؛ توانمندساختن دانشجویان در تحلیل سازوکارهای حاکم بر عرضه و تقاضای اطلاعات سلامت؛ استارتاپ‌های موفق در حوزه سلامت (با تأکید بر استارتاپ‌های فعال در حوزه اطلاعات سلامت)

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

نظری (۳۴ ساعت)

- مبانی و تعریف کسب‌وکار
- انواع کسب‌وکارهای سلامت‌محور و تأثیر روندهای جهانی بر آن
- مدیریت کسب‌وکار (انواع، سیستم‌ها، ابزارها، سبک‌ها، مهارت‌ها)
- کسب‌وکار زودبازده (استارتاپ) و مراحل راه‌اندازی آن
- کسب‌وکار دانش‌بنیان و تسهیلات آن برای ایران
- فرصت‌های کسب‌وکار دانش‌بنیان در حوزه سلامت
- نحوه نوشتن طرح کسب‌وکار (بیزنس پلن)
- بازاریابی و تجاری‌سازی (شناخت و تحلیل رقبا در بازارهای اطلاعات؛ فرایند طراحی محصولات، فروش، بازاریابی و تجاری‌سازی، مالکیت معنوی محصولات)
- خلاقیت و نوآوری (عناصر و مهارت‌های خلاقیت؛ ویژگی‌های افراد خلاق؛ الگوها و تکنیک‌های خلاقیت؛ تفاوت خلاقیت و نوآوری؛ انواع نوآوری؛ موانع و اصول نوآوری؛ نوآوری در نظام سلامت)
- مفاهیم کارآفرینی (تعریف و تاریخچه؛ انواع؛ کارکردها و مکاتب؛ فرآیند کارآفرینی)
- ویژگی‌های کارآفرینان موفق
- کارآفرینی و اطلافرینی در نظام‌های سلامت
- ، طرح جامع کارآفرینی در سلامت
- فرآیند مدیریت کارآفرینانه در حوزه سلامت
- کارآفرین اطلاعات و کارآفرینی در علوم اطلاعات
- مزیت‌های کارآفرینی در اطلاعات برای جوامع، کشورها، مؤسسات و مشتریان
- کارآفرینی در مدیریت اطلاع‌رسانی علوم پزشکی
- برنامه‌ریزی راهبردی کارآفرین اطلاعات
- رهنمودها و اصول کامیابی کارآفرین اطلاعات در بازار
- چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی کارآفرینان سلامت

- مباحث و موضوعات اخلاقی در کارآفرینی
- شناخت ساختار و کارکردهای دفتر ارتباط با صنعت دانشگاه
- چگونگی ارائهٔ طرح‌های ارتباط با صنعت و فناورانه، تأسیس هسته‌های فناور، شرکت‌های دانش‌بنیان
- مصادیق، ظرفیت‌ها و فرصت‌های کارآفرینی در حوزه سلامت
- داستان‌های‌کوتاه از کارآفرینان برتر ایران و جهان
- بازدید از یکی از مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. احمدپور محمود، مقیمی محمد. مبانی کارآفرینی. تهران: مرکز کارآفرینی دانشگاه تهران؛ آخرین ویرایش.

۲. کولیوند پیرحسین و همکاران. مدیریت کارآفرینی و نقش آن در حوزه سلامت. تهران: مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء، بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص). آخرین ویرایش.

۳. علیدوستی، سیروس و خسروجردی، محمود. مبانی اطلافرینی، تهران: چاپار و پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، آخرین ویرایش.

۴. نوروزی، علیرضا؛ ترکمان، طاهره؛ زاهدی، شیرین. دانشگاه کارآفرین: مفاهیم و شاخص‌ها. چاپار؛ آخرین ویرایش.

۵. شفیعی مسعود. راهنمای تهیه کسب و کار. تهران: رسا؛ آخرین ویرایش.

۶. رودساز، ح، ظریفیان، م، صوفی، ج. کارآفرینی در بستر فناوری اطلاعات. تهران: دانش‌نگار؛ آخرین ویرایش.

7. Grazier, K. L., & Metzler, B. Health care entrepreneurship: Financing innovation. Journal of health and human services administration 2006; 485-503.

8. Chanda, A. Gupta, S. Healthcare Entrepreneurship and Management: A Comprehensive Guide for Biomedical Engineers and Entrepreneurs. US: Routledge; 2024.

9. Ehiobuche, C. Healthcare Entrepreneurship: Embracing the Mindset and Skills for Competitive and Sustainable Healthcare Entrepreneurship. US: Xlibris. 2020.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی - شفاهی Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی	۱۰ درصد
- تحلیل استارتاپ‌های موفق دنیا (مباحثه گروهی)	۳۰ درصد
- تدوین یک طرح کسب‌وکار (بیزنس پلن)	۳۰ درصد
- امتحان پایان ترم	۳۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: ترجمان و کارگزاری دانش **کد درس: ۲۷**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: ارائه دیدگاه کلی و اجمالی و آشناکردن دانشجویان در مورد مفاهیم بنیادین مستندسازی، ترجمان دانش و کارگزاری دانش اعم از چارچوب‌ها، انواع دانش، لایه‌های دانش، چالش‌ها، روش‌های تحلیل و انتشار دانش.

شرح درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم کلیدی ترجمان دانش، مدل‌های مختلف آن، و نقش آن در پیشرفت علم و فناوری؛ کارگزاران دانش و کارگزاران فناوری؛ توسعه مهارت‌های پژوهشی دانشجویان در حوزه ترجمان و تجاری‌سازی دانش؛ آشنایی با ابزارها و و تکنیک‌های مختلف برای تسهیل فرآیند ترجمان دانش؛ توانایی طراحی و اجرای پروژه‌های ترجمان و تجاری‌سازی دانش؛ آشنایی با چالش‌ها و فرصت‌های ترجمان و تجاری‌سازی دانش.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

الف. نظری (۲۶ ساعت)

- مبانی ترجمان، تبادل و تجاری‌سازی دانش (شامل تاریخچه، مفاهیم، مدلها، و ...)
- چرخه ترجمان دانش
- رویکردهای اصلی مستندسازی و ترجمان دانش
- مراحل انتقال دانش
- مستندسازی و ترجمان دانش (شامل روش‌های جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها در ترجمان دانش، ...)
- چالش‌ها و موانع کاربست ترجمان دانش
- عوامل مرتبط با ترجمان و تبادل دانش
- مدل‌های مفهومی ترجمان و تبادل دانش
- مبانی مستندسازی دانش (تعریف، ضرورت، اهداف و فواید، زیرساخت‌های لازم، موانع و چالش‌ها، ...)
- روش‌ها و ابزارهای ترجمان و تبادل دانش
- روش‌ها و ابزار ارزیابی اثربخشی ترجمان دانش، شاخص‌های کلیدی آن و چالش‌های موجود
- شناسایی، مشاوره، مذاکره و تحلیل ذینفعان و مخاطبان
- روش‌های تحلیل زمینه‌های مفهومی سیاستی
- مبانی تعیین اولویت‌ها و فرآیندهای تفسیری آن
- تحلیل بازار و تجاری‌سازی دانش
- کارگزاران دانش و کارگزاران فناوری (ویژگی‌ها، مهارت‌ها و وظایف)
- سیاست‌گذاری در حوزه سلامت و سیاست‌گذاری آگاه از شواهد
- تولید و انتقال فناوری دانشگاهی، چالش‌ها و موانع و مدل‌های آن
- آشنایی با ساختار پروپوزال ارتباط با صنعت

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- کار عملی با سیستم مدیریت دانش در وزارت بهداشت و سامانه مرتبط با آن، آئین‌نامه‌ها و مقررات مربوطه
- بازدید از واحد ترجمان دانش در دانشگاه مربوط
- تدوین یک پروپوزال ارتباط با صنعت

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. محرابی، عصمت؛ محقق، نیلوفر؛ حجتی‌زاده، یحیی. ترجمان دانش: بسط مبانی نظری مدیریت انتقال و اشتراک دانش. تهران: نشر کتابدار و نشر چاپار، آخرین ویرایش.

۲. تورنی، سوگند؛ و همکاران. ترجمان، تبادل و تجاری سازی دانش. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران، آخرین ویرایش.

۳. دشمنگیر، لیلا؛ مجدزاده، سیدرضا؛ مصطفوی، حکیمه. استفاده از شواهد در تصمیم‌گیری‌های نظام سلامت. تبریز: پژواک البرز، آخرین ویرایش.

4. Ahmadi S, Elahi S, Salehi A. study and explanation of the behavioral and cultural factors influencing the documentation of managers experiences and its mechanism. Com Strat. 2020;6(29):17-28. [In Persian]
5. _Khoshouei MS. Developing an Integrated Process for Organizational Experience Documentation: Experience Management Approach .Management and Development Process. 2018;31(3):181-213. [In Persian]
6. _Canadian Institutes of Health Research. Guide to Knowledge Translation Planning at CIHR: Integrated and Endof-Grant Approaches. 2012.
7. Bainbridge JM, Potts T, O'Higgins TG. Rapid policy network mapping: a new method for understanding governance structures for implementation of marine environmental policy. PLoS One. 2011 Oct 14;6(10):e26149.
8. _Haider H, Rao S. Political and social analysis for development policy and practice-an overview of five approaches.
9. _Ranson MK, Bennett SC. Priority setting and health policy and systems research. Health Research Policy and Systems. 2009 Dec;7:1-7.
10. _Campbell S. Deliberative priority setting. A CIHR Knowledge Translation Module. Ottawa: Canadian Institutes for Health Research. 2010 Jun. .

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

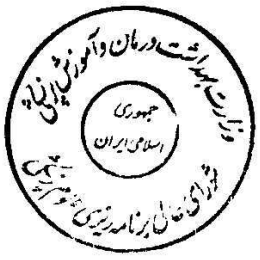
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی - شفاهی Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۱۰ درصد
- تدوین پروپوزال ارتباط با صنعت ۳۵ درصد
- امتحان پایان ترم ۵۵ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: آشنایی با نظام سلامت کد درس: ۲۸

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی با محیط، سازمان، استانداردها و مقررات بهداشتی- درمانی و نظام سلامت

شرح درس: آشنایی با محیط، فرایندها، مقررات و استانداردهای بیمارستانی و سلامت؛ آشنایی با تیم‌های بالینی و نقش اعضای تیم بالینی و مدیریت برونداد اقدام بر اساس آن؛ آشنایی با سلسله‌مراتب پرسنل بهداشتی و درمانی و رعایت آن؛ آشنایی با سازمان‌های بهداشتی بین‌المللی و ملی.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

الف. نظری (۲۶ساعت)

- معرفی محیط و بخش‌های بیمارستان
- آشنایی با فرایندهای بیمارستانی
- معرفی استانداردهای بیمارستانی
- آشنایی با ساختار سازمان و مدیریت بیمارستان
- آشنایی با سلسله‌مراتب کارکنان بهداشتی و درمانی
- آشنایی با انواع بیمه و مقررات مربوطه
- آشنایی با سازمان‌های ملی و بین‌المللی پزشکی و سلامت
- آشنایی با اصول اخلاقی و حرفه‌ای در بیمارستان
- آشنایی با منشور حقوق بیمار

ب. عملی (۱۷ ساعت)

- معرفی سازمان‌های ملی و بین‌المللی پزشکی و سلامت
- نقد و مقایسه خدمات ارائه‌شده در سازمان‌های ملی پزشکی و سلامت با سازمان‌های بین‌المللی
- کسب تجربه عملی از طریق حضور در بیمارستان
- مشاهده فیلم‌ها و ویدئوهای مرتبط با ساختار سازمان

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی. کتاب ارزش نسبی خدمات و مراقبت‌های سلامت در جمهوری اسلامی ایران و تعرفه‌های مصوب وزارت بهداشت، آخرین ویرایش.

۲. عبادی‌فردآذر فرید، انصاری حسن. اصول مدیریت و برنامه‌ریزی بیمارستان. تهران: سماط، آخرین ویرایش.

۳. حسن زاده علی. بیمه بهداشتی درمانی در کشورهای در حال توسعه. تهران: توانگران، آخرین ویرایش.

۴. صدقیانی ابراهیم. استانداردهای بیمارستانی و ارزیابی مراقبت‌های بهداشتی و درمانی. تهران: معین، آخرین ویرایش.

5. Abdelhak M, Grostick S, Hanken MA, Jacobs E. Health information: management of a strategic resources. Philadelphia: W.B. Saunders Company, Last edition.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

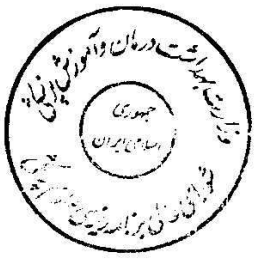
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۲۵ درصد
- پروژه کلاسی (معرفی سازمان‌های مرتبط) ۲۵ درصد
- امتحان پایان‌ترم ۵۰ درصد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: اصول پزشکی مبتنی بر شواهد **کد درس: ۲۹**

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس: آشنایی با اصول و فرآیندهای پزشکی مبتنی بر شواهد

شرح درس: شناخت فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد و استفاده از آن؛ شناخت سطوح مختلف شواهد پزشکی و استفاده از آن‌ها در تفسیر نتایج بازیابی‌شدهٔ اطلاعات؛ شناخت و تدوین انواع سؤالات بالینی؛ شناخت وارزیابی انواع مطالعات پزشکی.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

الف. نظری (۲۶ ساعت)

- تاریخچه پزشکی مبتنی برشواهد
- تعاریف و مبانی پزشکی مبتنی بر شواهد
- اصول پزشکی مبتنی برشواهد
- فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد
- سطوح شواهد پزشکی
- انواع سؤالات بالینی و شیوه تدوین آن
- تبدیل سناریوی بالینی به سؤال قابل جستجو
- انواع مطالعات پزشکی
- ارزیابی انتقادی شواهد

ب. عملی (۱۷ ساعت)

- تمرین طراحی و تدوین سؤالات بالینی در تیم‌های درمان
- ارائه گزارش از سناریوهای واقعی تیم‌های بالینی و تبدیل آن به سؤالات بالینی
- ارزیابی شواهد بازیابی‌شده با تأیید تیم بالینی

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. فاستر مارگارت جی، جوول سارا تی. راهنمای مرور نظام‌مند برای کتابداران. ترجمه محمدرضا هاشمیان، ابوالفضل طاهری؛ ویراستار دکتر فیروزه زارع‌فراشبندی. تهران: نشر کتابدار؛ آخرین ویرایش.

۲. حاج‌ابراهیمی سکینه؛ صادقی بازرگانی همایون؛ صادقی غیاثی فاطمه؛ محبوب اهری علیرضا. اثربخشی بالینی. تبریز: دانشگاه علوم پزشکی تبریز، الوین؛ آخرین ویرایش.

۳. حاج‌ابراهیمی و همکاران. درسنامه پزشکی مبتنی بر شواهد: چگونه یاد بگیریم و یاد بدهیم. تبریز: پژواک البرز؛ آخرین ویرایش.

4. _Straus Sharon, Glasziou Paul, Richardson W. Scott, Haynes R. Brian. Evidence-Based Medicine. Elsevier, 2018.

5. _Hall Heather, Roussel Linda A. Evidence-Based Practice: An Integrative Approach to Research, Administration, and Practice. Burlington: Jones & Bartlett Learning, 2017.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

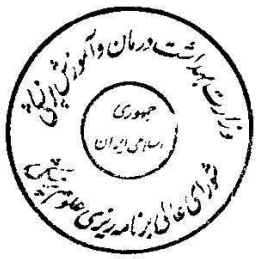
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی
- شفاهی
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- فعالیت کلاسی ۲۵ درصد
- پروژه کلاسی (گزارش سؤالات بالینی و ارزیابی شواهد) ۲۵ درصد
- امتحان پایان‌ترم ۵۰ درصد

نام درس: تولید شواهد بالینی **کد درس: ۳۰**

پیش نیاز یا همزمان: آمار و اپیدمیولوژی (کد ۰۵)، زبان حرفه‌ای پزشکی (کد ۰۴)، منابع اطلاعات بالینی و مبتنی بر شواهد (کد ۱۶)، ذخیره و بازیابی اطلاعات (کد ۱۷)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

آشنایی با طراحی و تولید انواع شواهد بالینی

شرح درس:

طراحی انواع مطالعات پزشکی؛ طراحی و تدوین گزارش موردی (Case Report)؛ مدیریت و اجرای مرور نظام‌مند؛ طراحی و اجرای متاآنالیز؛ طراحی و تدوین گایدلاین و پروتکل بالینی؛ مدیریت داده‌های پژوهشی با استفاده از فناوری‌های نوین؛ استفاده از جدیدترین نرم‌افزارهای مدیریت منابع (مانند اندنوت، Rayyan، ...).

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

الف. نظری (۱۷ ساعت)

- طراحی و اجرای مرور نظام‌مند
- طراحی و اجرای متاآنالیز
- آشنایی با نرم‌افزارهای لازم برای طراحی و اجرای مرور نظام‌مند و متاآنالیز
- طراحی و تدوین گزارش مورد
- آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی و منابع دسترسی به گایدلاین‌ها
- طراحی و تدوین گایدلاین و پروتکل بالینی
- آشنایی با نرم‌افزارهای مدیریت داده‌های پژوهشی
- آشنایی با نرم‌افزارهای مدیریت منابع (مانند اندنوت، مندلی، و...)
- طراحی و اجرای یک نمونه مرور نظام‌مند یا متاآنالیز با استفاده از نرم‌افزار (عملی)
- تجزیه و تحلیل یک نمونه از داده‌های پژوهشی با استفاده از نرم‌افزار (عملی)
- طراحی و تدوین یک نمونه گایدلاین یا پروتکل بالینی (عملی)

ب. عملی (۳۴ ساعت)

- کار عملی با نرم‌افزارهای مدیریت داده‌های پژوهشی (مانند DataVerse و...)
- کار عملی با نرم‌افزارهای مدیریت منابع (مانند اندنوت، مندلی، زوترو، و...)
- طراحی و اجرای یک نمونه مرور نظام‌مند یا متاآنالیز با استفاده از نرم‌افزار (مانند Rayyan و ...)
- تجزیه و تحلیل یک نمونه از داده‌های پژوهشی با استفاده از نرم‌افزار (مانند MATLAB, STATA, R, ATLAS.ti ...)
- معرفی پایگاه‌های اطلاعاتی و منابع دسترسی به گایدلاین‌ها (مانند RCN, RNAO, G-I-N, HSTAT و ...)
- طراحی و تدوین عملی یک نمونه گایدلاین یا پروتکل بالینی زیر نظر اساتید بالینی

منابع مورد استفاده در این درس: (آخرین چاپ)

۱. فاستر مارگارت جی، جوول سارا تی. راهنمای مرور نظام‌مند برای کتابداران. ترجمه محمدرضا هاشمیان، ابوالفضل طاهری؛ ویراستار دکتر فیروزه زارع‌فراشبندی. تهران: نشر کتابدار؛ آخرین ویرایش.

۲. حاج‌ابراهیمی سکینه؛ صادقی بازرگانی همایون؛ صادقی غیاثی فاطمه؛ محبوب اهری علیرضا. اثربخشی بالینی. تبریز: دانشگاه علوم پزشکی تبریز، الوین؛ آخرین ویرایش.

۳. حاج‌ابراهیمی و همکاران. درسنامه پزشکی مبتنی بر شواهد: چگونه یاد بگیریم و یاد بدهیم. تبریز: پژواک البرز؛ آخرین ویرایش.

۴. صراف‌زادگان نضال، شهیدی شهلا، باقری خولنجانی فهیمه. چگونگی تهیه، بروزرسانی و بومی‌سازی راهنماهای طبابت (گایدلاین): یک بسته کاربردی جامع حاوی فرم‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط. مجله دانشکده پزشکی اصفهان ۱۴۰۱؛ ۴۰(۶۶۵): ۱۷۹- ۱۸۷.

۵. مرور نظام‌مند: راهنمای CRD برای اجرای مرورها در مراقبت‌های سلامت. مترجمین صادق غضنفری، حکیمه مصطفوی، الهام امین. تهران: آثار سبحان، انتشارات یاررس، آخرین ویرایش.

۶. مرورساختارمند و متاآنالیز: مفاهیم، کاربردها و محاسبات. شورای نویسندگان با سرپرستی علی‌اکبر حق‌دوست. رشت: گپ، آخرین ویرایش.

۷. گلازیو، پل. مرور سیستماتیک در مراقبتهای بهداشتی. مترجم نسرین کوچه مشکیان. تبریز: دانشگاه علوم پزشکی تبریز. آخرین ویرایش.

8. _Higgins, J. P. T., et al. "Cochrane Handbook for systematic reviews of interventions version 6.0, 2019." The Cochrane Collaboration: Cochrane (2020): 261-262.

9. _Foster, Margaret J., Jewell, Sarah T. Assembling the Pieces of a Systematic Review Guide for Librarians. Lanham: Rowman & Littlefield, 2017.

10. _Straus Sharon, Glasziou Paul, Richardson W. Scott, Haynes R. Brian. Evidence-Based Medicine. Elsevier, 2018.

ارزیابی فراگیر: **Student Assessment**

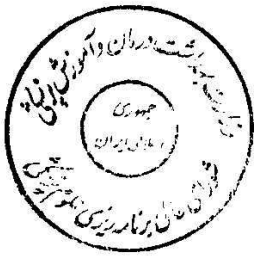
الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد:

- کتبی - شفاهی
- Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

- معرفی پایگاه‌های مرتبط با گایدلاین‌ها ۱۰ درصد
- کار عملی با نرم‌افزارها ۳۰ درصد
- تدوین یکی از شواهد نام‌برده ۶۰ درصد

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل مواردی هستند که باید در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم‌افزارهای اختصاصی، وبسایت اختصاصی گروه، و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه‌های اختصاصی، عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است گروه آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج از دپارتمان و دوره های چرخشی، مورد تأیید قطعی گروه ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است جمعیت‌ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش، شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز، مورد تأیید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تأیید ارزیابان قرار گیرد.

*ضروری است گروه آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است گروه آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره‌دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آن‌ها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیئت علمی در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است که محتوای برنامهٔ کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است که فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون‌گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است که فرایند مهارت‌آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تأیید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع‌رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تأیید ارزیابان در گروه آموزشی وجود داشته باشد.

* ضروری است که فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آن‌ها مورد تأیید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران، کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.

* ضروری است که فراگیران، کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است که فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است که کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و بازخورد مکتوب لازم به آنان ارائه گردد.

* ضروری است که فراگیران در طول دورهٔ خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه آموزشی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.

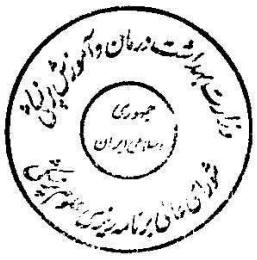
* ضروری است که فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (درصورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصهٔ مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رؤیت گروه ارزیاب رسانده شود.

* ضروری است که بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین‌رشته‌ای از قبل پیش‌بینی‌شده و برنامه-ریزی‌شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.

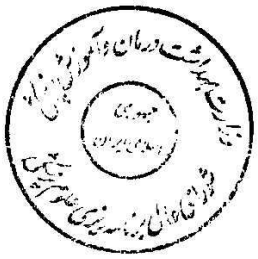
* ضروری است که در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه استفاده شود.

* ضروری است که فراگیران در طول دورهٔ خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

* ضروری است که دانشگاه یا مرکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشد.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته مدیریت اطلاع رسانی علوم پزشکی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

ارزشیابی تکوینی در پایان هر نیمسال یا پایان دوره با توجه به اهداف برنامه آموزشی، نقاط قوت و ضعف و ضرورت اصلاح برنامه صورت می‌گیرد. شاخص‌های مورد نظر جهت انجام ارزشیابی در سه بخش اصلی تقسیم‌بندی می‌شود.

۱. میزان رضایت فراگیران از برنامه آموزشی (در پایان دوره)، محتوای برنامه (در پایان دوره)، نحوه اجرا (در پایان ترم) و نحوه تدریس مدرسان (در پایان ترم)

۲. میزان رضایت ارائه‌کنندگان از برنامه آموزشی و نحوه اجرای آن (در پایان دوره آموزشی)

۳. شاخص پیشرفت تحصیلی دانشجو (شامل معدل قبولی، افت تحصیلی، مردودی در درس، و مشروطی)

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

۱. پس از گذشت ۳ تا ۵ سال از اجرای برنامه درسی و داشتن یک دوره فارغ‌التحصیل

۲. تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند

۳. تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص (معیار):	
★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۸۰ درصد
★ میزان رضایت اعضای هیئت علمی از برنامه:	۸۰ درصد
★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۷۰ درصد
★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیئت علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های استاندارد
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیئت علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

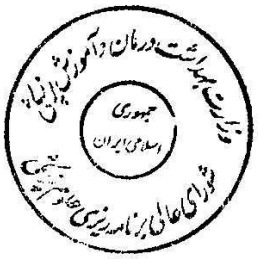
- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نتایج نیازسنجی‌های انجام‌شده:

- عنوان رشته نیاز به تغییر دارد.
- رشته نیاز به گرایش جدید منطبق با تقاضا و نیاز حوزه بالینی دارد.
- برنامه آموزشی نیاز به تغییر و بازنگری دارد.
- منابع آموزشی و درسی نیاز به تغییر و بازنگری دارد.
- نحوه آموزش در فیلد کاری (کارورزی) نیاز به تغییر و بازنگری دارد.
- نحوه تدریس اساتید از نظر استفاده از روش‌ها و فناوری‌های نوین آموزشی نیاز به ارتقاء دارد.
- توانمندی اساتید از نظر روزآمدی با محتوای بازنگری‌شده منطبق با تغییرات جهانی رشته، نیاز به بازآموزی دارد.
- آموزش بر اساس نیازهای نظام سلامت و صنعت نیاز به ارتقاء دارد.
- پژوهش بر اساس نیازهای نظام سلامت کشور (بویژه حوزه بالینی) و صنعت نیاز به ارتقاء دارد.

ضمائم

ضمیمه شماره ۱

منشورحقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛

۱-۲) بر پایه صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛

۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛

۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛

۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛

۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت های درمانی بیماران باشد؛

۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛

۱-۸) به همراه تأمین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛

۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛

۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛

۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛

۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛

۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛

۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب‌الوقوع می باشد، هدف حفظ آسایش وی می‌باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیماردر حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد، همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛

۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم های حمایتی در زمان پذیرش؛

۲-۱-۳) نام، مسئولیت و رتبه حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛

۲-۱-۵) نحوه دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛

۲-۱-۶) کلیه اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

۲-۲) نحوه ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:

۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود.)

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت شده در پرونده بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛

۳-۱-۲) انتخاب و نظرخواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت درهر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد، ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است؛ مگر در مواردی که قانون آن را استثناء کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظورکلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند، می‌توانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان، حق کودک می باشد؛ مگر این که این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده تصمیم‌گیرنده قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

ضمیمه شماره ۲

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.
لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام،نام خانوادگی،عنوان،نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- دانشجویان خانم باید تمامی سر ، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند وزننده نا متعارف باشد.
- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوارو کفش ممنوع می باشد.
- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر ، دستبند، گردن بند و گوشواره(به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا ، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
۵- استفاده از ادوکلن و عطرهای با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

۱-رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.

۲-صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.

۳-استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.

۴-جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس ، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

۵-در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.

۶-هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنـوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

۱-نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

ضمیمه شماره ۳

نمونه‌هایی از طرحواره‌های درس بیماری‌شناسی[1]

اجزای Illness Script	1. Stroesophageal Reflux Disease
Problem Representation	بیمار آقایی ۲۴ ساله است که از یکسال پیش با شرح حال حس سوزشی قفسه سینه که با دراز کشیدن نیز بدتر می‌شود مراجعه کرده است. درد وی تقریبا هرروز تکرار می‌شده است اما باعث کاهش وزن و استفراغ‌های مکرر در وی نشده است و هم چنین نشانه‌هایی از ملنا را نیز ذکر نمی‌کند.
پاتوفیزیولوژی و اتیولوژی	۱) بازگشت نامناسب ترشحات معده به مری ناشی از عدم کفایت Esophagogastric junction به دلایلی از قبیل: a. شل شدن گذرای اسفنکتر تحتانی مری(شایع‌ترین علت) b. کاهش فشار اسفنکتر تحتانی مری c. نقص آناتومیک Esophagogastric junction ۲) نکروز مخاط مری و وقوع erosion و ulcer ناشی از بازگشت اسید معده به مری
اپیدمیولوژی و ریسک‌فاکتورها	۱) **توزیع جنسیتی:** مردان=زنان ۲) **شیوع:** در آمریکا ۱۵-۳۰ ٪ و در آسیا ۵٪ می‌باشد ۳) **ریسک فاکتورها:** مصرف کافئین، سیگار والکل/استرس/چاقی/بارداری/ اختلالات دیافگرام / اسکلرودرمی/فتق هیاتال
تظاهرات بالینی (شرح حال)	**علائم تیپیک:** ۱)احساس سوزش رترواسترنال ۲) رگورژیتاسیون **علائم آتیپیک:** ۳)احسای فشار در قفسه سینه ۴) سرفه‌های مزمن خشک و شبانه ۵) تهوع، استفراغ ۶) بوی بد دهان ۷) علائم نومونی آسپیراسیون ۸) دیسفاژی
تظاهرات بالینی (معاینه و آزمایشات)	۱) معاینات روتین در GERD عموما طبیعی هستند. ۲) در اندوسکوپی فوقانی ممکن است درجاتی از ازوفاژیت[2]وجود داشته باشد (گرچه ممکن است اندوسکوپی طبیعی باشد).
تشخیص	۱) **در موارد با علائم بالینی تیپیک:** تشخیص فقط براساس علائم بالینی و به صورت کلینیکی است.

[1] . کلیه حقوق مادی و معنوی این طرحواره ماژولار متعلق به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، گروه آموزش پزشکی است.

[2] منظور از ازوفاژیت در اینجا: قراردادی است که بدون بررسی پاتولوژیک و صرفا با مشاهده‌ی اندوسکوپیک و بر اساس تغییرات ظاهری مخاط به دسته‌های متفاوت تقسیم می‌شوند.

	۲) **اندوسکوپی فوقانی**: موارد عارضه دار[۳] موارد طول کشیده بیش از ۵سال/ عدم پاسخ به درمان دارویی با PPI / همراهی با علایم خطر(دیسفاژی، اودینوفاژی،کاهش وزن،خونریزی گوارشی،آنمی) ۳) **Esophageal pH Monitoring**: جهت تایید موارد آتیپیک/ پیش از انجام عمل جراحی GERD ۴) **Esophageal Manometry**: رد اختلالات حرکتی مری/ ارزیابی عملکرد پریستالتیک مری/ پیش از جراحی
درمان	۱) **اصلاح سبک زندگی:** مصرف مواد غذایی کم حجم و افزایش تعداد وعده‌های غذایی/ اجتناب از مواد غذایی با چربی فراوان/ کاهش وزن / بالابردن سرتخت(برای بیماران با ریفلاکس شبانه مقاوم) / اجتناب از مصرف دخانیات، الکل و قهوه ۲) **درمان دارویی:** a) مصرف آنتی اسید در صورتی که علائم کمتر از یکبار در هفته وجود دارند. b) مصرف Low doseH2RA در مواقع نیاز c) مصرف PPI یکبار درروز برای ۸ هفته در صورت عدم پاسخ به درمان‌های فوق و یا وجود علائم شدید و مکرر GERD از همان ابتدا. سپس: **در صورت عدم پاسخ:** انجام ارزیابی‌های تشخیصی بیشتر / **در صورت پاسخ نسبی:** افزایش دوز PPI به دوبار درروز
بستری و ارجاع	۱) افرادی که به درمان PPI یکبار در روز پاسخ نمی‌دهند ۲) افرادی که مصرف طولانی مدت PPI را تحمل نمی‌کنند یا می‌خواهند درمان خود را قطع کنند ۳) در موارد نیاز به اندوسکوپی فوقانی یا ارزیابی‌های بیشتر(اندیکاسیون‌ها در قسمت تشخیص، ذکر گردیده است)
تشخیص‌های افتراقی	1)Infectious esophagitis 2) Esophageal candidiasis 3) Herpes esophagitis 4) CMV esophagitis 5) Drug-induced esophagitis 6) Eosinophilic esophagitis 7) Angina Pectoris 8) Diffuse Esophageal Spasm 9) Achalasia

[۳] موارد عارضه‌دار GERD عبارتند از: متاپلازی بارت – ازوفاژیت اروزیو – تنگی پپتیک

نمونه‌هایی از طرحواره‌های درس بیماری‌شناسی[۴] (ادامه)

اجزای Illness Script	2. Cholelithiasis
Problem Representation	خانمی ۵۳ ساله مولتی پار با یک سونوگرافی کامل شکم و لگن به شما مراجعه کرده است که در سونوگرافی تعداد ۴ عدد سنگ ۴-۸ میلی‌متری در کیسه‌ی صفرای وی رویت شده است و بیمار فاقد علامت است.
پاتوفیزیولوژی و اتیولوژی	**نوع کلسترولی:** متابولیسم غیرطبیعی کلسترول کبدی، منجر به افزایش غلظت کلسترول در صفرا و کاهش غلظت نمک‌های صفراوی و لسیتین شود. در نتیجه‌ی این فرایند فوق اشباع شدن صفرا، کلسترول و کلسیم کربنات در صفرا تجمع می‌یابند که به تولید سنگ‌ای کلسترولی و ترکیبی می‌انجامد. **نوع پیگمانته:** ناشی از افزایش همولیز و تجمع بیلی روبین غیرکنژوگه **نوع ترکیبی:** عموما ناشی از عفونت
اپیدمیولوژی و ریسک فاکتورها	۱) در زنان بیشتر از مردان دیده می‌شود. ۲) در ۱۰-٪۲۰ از انسان های بالغ دیده می‌شود و پیک شیوع آن: بعد از ۴۰ سالگی ۳) ریسک‌فاکتورها: چاقی/ جنس مونث / سن>۴۰ سال / مولتی پاریتی و بارداری / سابقه‌ی خانوادگی / سوء جذب سابقه‌ی دارویی خاص مثل: فیبرات‌ها / استروژن / OCP
تظاهرات بالینی (شرح حال)	۱) بیشتر سنگ‌های کیسه‌ی صفرا، بدون علامت‌اند. ۲) **بیلیاری کولیک:** درد مداوم و مبهم در ناحیه‌ی RUQ که عموما کمتر از ۶ ساعت طول می‌کشد (درد عموما بعد از غذاست). ۳) **درد ارجاعی:** درد به نواحی‌اپی گاستر، شانه راست و پشت، انتشار دارد. ۴) **سایر علائم:** تهوع، استفراغ/ سیری زودرس/ نفخ و دیس پپسی/ درد قفسه سینه / رگورژیتاسیون
تظاهرات بالینی (معاینه و آزمایشات)	۱) در موارد uncomplicated عموما در معاینه یافته‌ای ندارد. ۲) در موارد uncomplicated عموما در آزمایشات یافته‌ای ندارد. (CBC، AST/ALT، ALP، آمیلاز و لیپلاز و بیلی روبین طبیعی‌اند.)
تشخیص	۱) **قدم اول:** سونوگرافی از RUQ (دارای ۹۰٪ حساسیت و ۹۹٪ ویژگی) ۲) در صورت غیرتشخیصی بودن سونوگرافی و یا شک به سنگ CBD: تصویربرداری‌های تکمیلی (MRCP یا EUS) صورت گیرد. ۳) یافته‌های آزمایشگاهی تشخیصی نیست (طبیعی‌اند).

[۴]. کلیه حقوق مادی و معنوی این طرحواره ماژولار متعلق به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، گروه آموزش پزشکی است.

درمان	۱) **در بیماران بدون علامت:** اطمینان بخشی[۵] ۲) در بیماران علامتدار (Biliary Colic): ۱) **درمان حمایتی:** تجویز اسپاسمولیتیک (دیسیکلومین) / ضد درد (NSAIDs و Opioids) / کاهش مصرف چربی ۲) کوله سیستکتومی فقط برای بیماران علامتدار توصیه می‌گردد. ۳) در بیماران بدون علامتی که ریسک کنسر کیسه صفرا(آدنوم کیسه صفرا، کیسه صفرای چینی، سنگ صفرای>۳ سانت، پولیپ کیسه صفرا) یا دارای اختلالات همولیتیک(آنمی سیکل سل و اسفروسیتوز ارثی) می‌باشند نیز کوله‌سیستکتومی توصیه می‌شود.
بستری و ارجاع	در مواقع علامتدار یا وقوع عوارض: ۱) Cholecystitis ۲) Cholangitis ۳) Choleducholithiasis ۴) Mirizzi Syndrome
تشخیص های افتراقی	**با فرم علامتدار:** ۱) تشخیص افتراقی‌های شکم حاد ۲) هپاتیت حاد ۳)گاستریت ۴) رفلاکس گاستروازوفاژیال ۵) پانکراتیت حاد ۶) مراحل ابتدایی آپاندیسیت ۷) دایورتیکولوز سمت راست ۸) اختلال عملکرد اسفنکتر Oddi ۹) نفرولیتیازیس ۱۰) انفارکشن‌های دیواره ی خلفی **با فرم بدون علامت:** ۱)پولیپ کیسه صفرا ۲) اسلاژ

[۵] به درمان دارویی، جراحی و پیگیری سونوگرافیک و آزمایشگاهی نیازی ندارد.